

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 6

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA

SPÓŁKA AKCYJNA

SOCIÉTÉ FERMIERE DES MINES

FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS

EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915.

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW.

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

Do wydania

Sprawozdania

z

NARADY

GOSPODARCZEJ

upoważniony został

tygodnik

„Polska Gospodarcza”

Sprawozdanie ukaże się w końcu kwietnia

Zamówienia przyjmuje administracja

tyg. „Polska Gospodarcza”

Warszawa, ul. Elektoralna 2, pok. 26

tel. 5-12-73

Cena — zł 5.—; z przesyłką — zł 5.50; za

zaliczeniem — zł 5.80

TOWARZYSTWO FABRYK PORTLAND-CEMENTU

„WYSOKA“

SPÓŁKA AKCYJNA

ZARZĄD: Warszawa, Mazowiecka 7

TELEFONY: 6-12-87, 6-87-62 i 6-94-03

Adres telegraficzny: WYSOKA Warszawa.

FABRYKI:

1) w Wysokiej-Piłkiczej, st. Łazy,
Warsz. Dyr. Kol. Państw.

2) w Podrosi, st. Roś, ———
Wileńska Dyr. Kol. Państw.

produkują piecami rotacyjnymi cementy portlandzkie:
normalny, wysokowartościowy i specjalny, wydatnie
przewyższające normy. Łączna roczna sprawność
produkcyjna 490 000 tonn

3) w Wrzosowej, st. Zęstochowa,
Warsz. Dyr. Kol. Państw.
przy cementowni w Wrzosowej istnieje dział chemicz-
ny, produkujący dwuchromian potasu i dwuchromian
sodu oraz sól glauberską kalcynowaną i krystaliczną.

„PROGRESS“

ZJEDNOCZONE KOPALNIE GÓRNOŚLĄSKIE

Spółka z o. o.

Katowice, ul. Zamkowa 10

Telefon: Nr. zbiorowy 33-961

Adres telegr.: PROGRESS KATOWICE

Wyłączne biuro sprzedaży węgla następujących kopalń:

RICHTER	DĘBIENSKO
FLORENTYNA	FERDYNAND
MYSŁOWICE	MATYŁDA
ANDALUZJA	RADZIONKÓW

Własne urządzenia przeladowcze w porcie gdynskim pod firmą:

„PROGRESS“

Zjednoczone Kopalnie Górnośląskie, Sp. z o. o.

ODDZIAŁ w GDYNI

Udział w ogólnym wydobyciu węgla na Górnym Śląsku około 23%.

Węgiel kamienny tylko pierwszorzędnej jakości — Specjalne gatunki dla
opalu domowego i wszelkiego rodzaju przemysłu — Pierwszorzędny węgiel
gazowy.

Południowo-Wschodnia Wystawa

we Wrocławiu

7 ÷ 10 maja 1936 r.

jest placówką pielęgnowania handlu polsko-niemieckiego

Przemysł niemiecki wystawia: Maszyny i przybory rolnicze, urządzenia do wytwórni rolniczo-przemysłowych, nawozy, wytwory budowy maszyn wogóle, instalacje siły, narzędzia i maszyny narzędziowe, środki transportowe, samochody osobowe i ciężarowe, urządzenia do zaopatrywania w wodę, urządzenia sanitarne i przeciwpożarowe, wyroby elektrotechniczne, przybory radiowe, materiały budowlane, urządzenia osadnicze, przybory biurowe

Liczny udział południowo-wschodnich państw europejskich

WYWÓZ WYTWORÓW ROLNYCH DO NIEMIEC

Legitymacje fargowe oraz ulgowe bilety jazdy we wszystkich biurach podróży

Skład główny: **Polskie Biuro Podróży ORBIS Warszawa, ul. Ossolińskich 8**

Dalsze informacje u: **Breslauer Messe und Ausstellungsgesellschaft Breslau 16**

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
FUNDUSZ POPIERANIA WIERTNICTWA NAFTOWEGO — C. P.	431	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	446
STAN SPÓŁEK AKCYJNYCH W POLSCE — J. TUSZYŃSKA	433	Praca polskiej floty handlowej w roku 1935 — J. Korolkiewicz	
KRONIKA GOSPODARCZA:		POCZTA I TELEGRAF	448
Z MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU	436	PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM	448
Z MINISTERSTWA SKARBU	437	Art. 142 i 143 prawa przemysłowego — Ed. Lipnik	
GÓRNICZTWO I PRZEMYSŁ:		W sprawie struktury organizacji gospodarczych — Józef Wejtko	
PRZEMYSŁ NAFTOWY	437	KRONIKA TYGODNIOWA:	
Przemysł rafineryjny w roku 1935 — Inż. P. Wrangel		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	450
HUTNICZTWO	439	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	451
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	439	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
Przemysł włókienniczy w roku 1935 — M. K.		BUDŻET	452
RZEMIOSŁO	442	PODATKI I OPŁATY	453
ROLNICTWO	442	AKCZY I MONOPOLE	453
Udział rolników w obrotach zwierzęcych na rynku warszawskim — T.		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	453
HANDEL:		Z BANKU POLSKIEGO	454
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	443	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
RYNEK AKCYJNY	444	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	444	BELGJA	455
Podstawy polityki tariff osobowych P. K. P. — A. D.		MEKSYK	456
		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	457
		BIBLIOGRAFJA	457

FUNDUSZ POPIERANIA WIERTNICTWA NAFTOWEGO

W NAJBLIŻSZYCH dniach nastąpi oficjalne rozpoczęcie działalności Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego we Lwowie. Niebawem bowiem odbędzie się pierwsze posiedzenie Rady tego Funduszu i objęcie przez nią pieczy nad gospodarką środkami finansowymi Funduszu, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 26 lutego 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 18, poz. 154) oraz stosownie do wydanego przez niego regulaminu, mającego określać bliżej działalność Rady Funduszu. Dzień więc rozpoczęcia działalności Funduszu stanie się ważną datą w rozwoju stosunków przemysłu naftowego.

Istotnie, rozpoczęcie działalności przez Fundusz Popierania Wiertnictwa Naftowego ma dla przemysłu

naftowego w Polsce znaczenie duże i wysoce znamienne, a to zarówno pod względem gospodarczo-finansowym, jak i moralnym.

Działalność Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego — mając na oku przede wszystkim wiercenia, podejmowane w poszukiwaniu ropy naftowej, oraz prace badawcze, odnoszące się do kopalnictwa naftowego — wydatnie podtrzyma wysiłki przemysłu kopalnianego i dopomoże w pierwszej linii tym wszystkim przemysłowcom naftowym, którzy są pionierami wiertnictwa naftowego i którzy w swej pracy — poza zyskiem osobistym — szukają także rozwiązania zasadniczych zagadnień poszukiwawczych i wiertniczych. Poza pracami ściśle poszukiwawczymi będą mogły pod pewnymi warunkami doznać podtrzymania ze strony

Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego także i roboty eksploatacyjne. Tak więc działalność Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego wprowadzi w obrót kopalniany pewne, programowo przewidziane kwoty, które przyczynią się do podtrzymania i ożywienia naftowego ruchu wiertniczego.

Charakter pomocy, udzielanej z Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego, będzie bądź pożyczkowy, bądź subwencyjny, przyczem subwencje będą mogły być udzielane wyłącznie tylko na badania i publikacje naukowe. Działalność wiertniczo-kopalniana będzie postawiona na miejscu pierwszym i korzystać będzie znowu wyłącznie z pomocy pożyczkowej i oprocentowanej. Pożyczki, udzielane na prace wiertniczo-poszukiwawcze, będą mogły być umarżane tylko w wypadkach wyjątkowych, a mianowicie, wtedy, gdy przedsiębiorca dopełni wszystkich warunków, przewidzianych w umowie z Funduszem, i gdy mimo tego do ropy się nie dowierci. Jeśli zaś wiercenie zostanie uwieńczone pomyślnym skutkiem, jest słuszne, że Fundusz otrzyma zwrot udzielonej pożyczki, a także skorzysta z zysku w formie oprocentowania udzielonej pożyczki. Skierowanie działalności Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego na drogę pożyczkową pogłębi w przemyśle kopalnianym zdrową kalkulację, oszczędność w robotach wiertniczych, a także stworzy podstawy do regeneracji Funduszu i jego ewentualnego powiększenia tą drogą.

Dysponowanie środkami Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego oddane zostało w ręce Rady Funduszu, powołanej spośród osób, reprezentujących wyłącznie czynnik fachowo-społeczny, z pominięciem wszelkich elementów reprezentacji organizacyjnej, proporcjonalności grupowej lub polityki. Rada, utworzona w ten sposób, jest elementem czysto rzeczowym i społecznym. Jakkolwiek przewodniczenie w Radzie powierzone zostało *ex officio* Prezesowi Wyższego Urzędu Górniczego we Lwowie, to jednakże ma ono również charakter, jak widzimy, fachowy i nie grozi działalności Funduszu biurokratyzmem, skoro poza przewodniczącym w Radzie reprezentowane są wyłącznie elementy społeczne. Działalność członków Rady jest honorowa.

Cała biurowość natomiast Funduszu została umieszczona przy Wyższym Urzędzie Górniczym we Lwowie, a to dla uniknięcia zbędnych kosztów biurowych, dla łatwiejszego kontaktu z przewodniczącym i z władzami górniczymi, które będą nadzorowały w terenie wszelkie roboty wiertnicze, finansowane lub wspomagane z Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego.

Środki, któremi dysponuje na początek Fundusz Popierania Wiertnictwa Naftowego, zamykają się w kwocie zł 3 200 000. W porównaniu z kosztami naszego wiertnictwa jest to kwota niewielka i sama przez się nie może być podstawą do rozwiązania programowych problemów poszukiwawczych. Jednakże jest ona

wystarczająca dla podtrzymania szczególnie mniejszego pionierskiego wiertnictwa naftowego i dla wzmocnienia tych żywiołów, które samodzielnie pragną zaabsorbować swoje niewielkie kapitały, energję i wiedzę w kopalnictwie naftowym. Te zł 3 200 000, gdyby nawet źródła Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego nie zostały w przyszłości wydatnie powiększone, stanowią dostateczną na polskie stosunki kwotę, która przy racjonalnym i planowym jej zużyciu będzie się mogła przyczynić do ożywienia wiertnictwa naftowego i będzie mogła rozwiązać choćby lokalne zagadnienia poszukiwawcze.

Poza czysto materialnym zadaniem—Fundusz Popierania Wiertnictwa Naftowego ma także dla świata naftowego i dla jego przyszłości wielkie znaczenie moralne, gdyż jest żywym przez Rząd stwierdzeniem potrzeby dopomożenia przemysłowi naftowemu do rozwoju poszukiwań i wierceń i stwierdzeniem, że prace poszukiwawcze naftowe winny być prowadzone, gdyż mają szanse jaknajpomyślniejszych rezultatów. A więc uruchomienie Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego jest stwierdzeniem przez czynnik rządowy programu utrzymania własnego polskiego przemysłu naftowego i zapewnienia temu przemysłowi gospodarczej samodzielności. Z tego punktu widzenia Fundusz Popierania Wiertnictwa Naftowego ma znaczenie głębokiego symbolu, który z pewnością znajdzie wyraz w zwiększeniu zaufania kapitału i inicjatywy prywatnej do kopalnictwa naftowego. Zresztą rozwój w ostatnich paru latach kopalnictwa gazu ziemnego i dodatnie rezultaty lokalne w dziedzinie poszukiwania ropy naftowej stanowią same przez się rzeczową zachętę do rozwoju prac w tych dziedzinach.

Uruchomienie Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego ma, oczywiście, przedewszystkiem dla przemysłu naftowego znaczenie szczególniejsze. Lecz skutki działalności Funduszu wybiec mogą i poza ramy przemysłu naftowego i mogą mieć korzystne refleksy w ożywieniu tempa i w innych dziedzinach przemysłowych, jak np. w produkcji rur i narzędzi wiertniczych, zatrudnieniu robotników przy robotach nowych, w zwiększeniu przewozów kolejowych i t. d. Gdyby poszukiwania, wspomagane przez Fundusz Popierania Wiertnictwa Naftowego, były szczególnie szczęśliwe, to, oczywiście, wszystkie wyżej wymienione dodatnie skutki mogłyby być znaczniejsze.

Powołanie do życia nawet tak niewielkiego funduszu wiertniczego jest wynikiem programowej i konsekwentnej pracy organizacyjnej w przemyśle naftowym, Istniejąca bowiem organizacja Polskiego Eksportu Naftowego nie tylko umożliwiła przemysłowi naftowemu względnie spokojne przetrzymanie ostatnich ciężkich lat kryzysu, lecz także umożliwiła prowadzenie—przy polityce zniżki cen produktów naftowych—wierceń eksploatacyjnych i poszukiwawczych, a to głównie dzięki względnemu utrzymaniu godziwej ceny ropy

naftowej, a także wreszcie dała możność zebrania tych zł 3 200 000, które dzisiaj stanowiąc mogą wcale atrakcyjny instrument podtrzymania wiertnictwa naftowego.

Naturalnie, główną podstawą przemysłu naftowego w Polsce pozostanie nadal kopalnictwo naftowe, pozostające w rękach wielkich przedsiębiorstw naftowych prywatnych i państwowych. Tem niemniej jednak podtrzymanie mniejszego kopalnictwa naftowego, szczegól-

nie spośród elementu—pod względem kapitałowym—czysto krajowego uważać należy za zagadnienie pierwszorzędnej wagi i właśnie do rozwiązania tego zagadnienia powinien się przyczynić w pierwszej linii Fundusz Popierania Wiertnictwa Naftowego.

Toteż rozpoczęcie jego działalności winno być należyte ocenione i uznane za wyjątkowo pozytywną nową pozycję gospodarki narodowej.

C. P.

STAN SPÓŁEK AKCYJNYCH W POLSCE

SPÓŁKA akcyjna jest formą prawną najpoważniejszych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych w Polsce, jak również jednocześnie najłatwiejszą formą współpracy kapitału zagranicznego z krajowym.

Dlatego też Ministerstwo Przemysłu i Handlu uznało konieczność prowadzenia badań statystycznych nad spółkami akcyjnymi. Odnośne materiały dostarczają Ministerstwu same spółki, na które prawo akcyjne z dn. 22/III 1928 r., a następnie Kodeks Handlowy z dn. 27/VI 1934 r. nakłada obowiązek nadsyłania Ministerstwu Przemysłu i Handlu materiałów sprawozdawczych, dotyczących ukonstytuowania, działalności i likwidacji spółek akcyjnych. Materiały te, uzupełnione danymi z rejestrów handlowych i porównywane z materiałami Gł. Urzędu Statystycznego—dają podstawę pewnej syntezy, ujętej w poniższych zestawieniach, obrazujących ogólny stan spółek akcyjnych

w Polsce ze specjalnem uwzględnieniem zaangażowania się w nim kapitału zagranicznego. W odniesieniu do tego ostatniego należy zaznaczyć, że wobec faktu, że większość akcji w spółkach akcyjnych jest na okaziciela, który na walnych zgromadzeniach może być reprezentowany przez pełnomocnika, nieujawniającego swego mocodawcy, lub wcale nie być reprezentowany, wysokość kapitału zagranicznego w kapitale akcyjnym spółek raczej może być wyższa od podanej.

Pozatem Ministerstwo Przemysłu i Handlu w opracowaniach swych uwzględnia tylko kapitał akcyjny, bez kapitałów rezerwowych—ze względu na to, że zmienna wysokość kapitałów rezerwowych zaciemnia obraz przy porównaniu danych z kilku lat. W zestawieniach poniższych uwzględnione zostały wszystkie spółki akcyjne przemysłowe i handlowe, z wyłączeniem więc bankowych i ubezpieczeniowych (podległych Min. Skarbu).

Kapitały akcyjne w spółkach akcyjnych przemysłowych i handlowych w Polsce na dz. 1/I 1936 r. Tabl. I

G r u p a	Ilość spółek	Kapitał akcyjny przeciętnie na 1 spółkę	Kapitał akcyjny		
			ogółem	w tem:	
				kapitał zagraniczny	
			w z ł o t y c h	%	
Przemysł naftowy	35	7 183 421	251 419 750	221 845 260	88'2
„ górniczo-hutniczy	49	17 787 798	871 602 128	644 211 760	73'9
„ metalowy	157	1 334 440	209 507 216	55 601 725	26'5
„ elektrotechniczny	38	2 915 310	110 781 920	59 784 195	54'0
Elektrownie	23	8 532 982	196 258 606	156 633 270	79'8
Przemysł mineralny	79	1 421 673	112 312 233	26 658 053	23'7
„ chemiczny	121	1 730 310	209 367 557	106 840 687	51'0
„ drzewny	98	501 752	49 171 775	16 198 335	32'9
„ papierniczy	30	2 780 600	83 418 000	26 756 950	32'1
„ graficzny	44	847 493	37 289 700	943 700	2'5
„ włókienniczy	152	3 546 346	539 044 611	148 945 105	27'6
„ konfekcyjny	23	735 282	16 911 500	405 000	2'4
„ skórzany	29	657 774	19 075 460	6 876 000	36'0
„ spożywczy	145	1 143 960	165 874 200	28 355 500	17'1
„ cukrowniczy	56	3 142 066	175 955 700	10 970 461	6'2
„ rolny	10	962 200	9 622 000	131 250	1'4
„ budowlany	71	496 869	35 277 750	7 626 840	21'6
„ hotelowo-uzdrowiskowy	20	1 125 250	22 505 000	—	—
„ widowiskowy	9	407 777	3 670 000	498 400	13'6
Transport i komunikacja	76	3 008 176	228 621 399	60 762 108	26'6
Wyroby precyzyjne	8	461 250	3 690 000	1 160 200	31'4
Handel	158	482 804	76 283 110	21 502 450	28'2
R a z e m	1 431	2 395 289	3 427 659 615	1 602 707 249	46'8

Tablica I obrazuje stan spółek akcyjnych w dn. 1/I 1936 r. z rozbiciem na poszczególne grupy przemysłu, z podaniem ilości spółek akcyjnych i sumy kapitału

akcyjnego i udziału w nim kapitału zagranicznego w każdej z nich oraz obliczeniem dla każdej grupy przeciętnej wysokości kapitału, wahającej się od

zł 17 787 798 w przemyśle górniczo-hutniczym do zł 407 777 w przemyśle widowiskowym. Ilość spółek akcyjnych w stosunku do ubiegłego roku wzrosła w 1935 r. o 10, przyczem 21 spółek akcyjnych zostało wykreślonych z rejestru handlowego, 31 zaś spółek akcyjnych zostało założonych—z kapitałem akcyjnym zł 22 320 000 (po 4 spółki akcyjne w przemyśle: metalowym, chemicznym i w handlu, po 3 spółki akcyjne w przemyśle: mineralnym i skórzanym, po 2 spółki akcyjne w przemyśle: włókienniczym, spożywcym i budowlanym oraz po 1 spółce akcyjnej w przemyśle: elektrotechnicznym, drzewnym, konfekcyjnym, widowiskowym, transportowo-komunikacyjnym, wyrobów precyzyjnych i w elektrowniach).

W ciągu 1935 r. w całym szeregu spółek akcyjnych, ukonstytuowanych poprzednio, przeprowadzono zmiany wysokości kapitału akcyjnego, podwyższając go lub obniżając. Niewchodząc tutaj w różnorodne przyczyny tych zmian, jak obniżenie spowodu wykupu i umorzenia akcji, zmniejszenia zakresu działalności spółek akcyjnych i t. d., zaznaczyć należy, że—według posiadanych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu danych— w ciągu 1935 r. na pokrycie strat obniżono kapitał akcyjny o zł 71 460 000, oraz podwyższono go o zł 42 681 000 na pokrycie wierzytelności w drodze skonwertowania ich na akcje. Po uwzględnieniu procesów zmian wysokości kapitału, powstania nowych spółek akcyjnych i wykreślenia zlikwidowanych—w rezultacie ostatecznym kapitał akcyjny podwyższył się w ciągu ubiegłego roku o zł 4 680 633, wykazując znaczny spadek w przemyśle: naftowym (Standard Nobel), górniczo-hutniczym (Gedulla, T-wo Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza), metalowym (Skoda), a niewielki — w przemyśle: papierniczym, konfekcyjnym, rolnym i widowiskowym, wreszcie wzrost— w pozostałych grupach. Porównanie za pięciolecie daje tablica II.

Dane cyfrowe (tabl. I) obejmują wszystkie spółki akcyjne, lecz na dz. 1/I 1936 r. z ogólnej ilości i 431 spółek akcyjnych tylko 1 081 spółek (75,5%) z kapitałem akcyjnym zł 2 984 470 tys. (87,1%) było czynnych normalnie; 275 spółek (19,2%) z kapitałem akcyjnym zł 146 174 tys. (4,3%) było w likwidacji; 71 spółek (5%) z kapitałem akcyjnym zł 110 966 tys. (3,2%) znajdowało się w upadłości i 4 spółki (0,3%) z kapitałem akcyjnym zł 186 050 tys. było pod nadzorem sądowym. Należy zaznaczyć, że w tej grupie znajduje się „Wspólnota Interesów” z kapitałem akcyjnym zł 184 300.

Najwyższy odsetek kapitału akcyjnego spółek akcyjnych czynnych normalnie w stosunku do ogólnego kapitału akcyjnego mamy na dz. 1/I 1936 r. w następujących grupach:

Elektrownie	%
Przemysł naftowy	99,9
„ cukrowniczy	99,4
„ elektrotechniczny	97,2
„ rolny	94,7
„ hotelarsko-uzdrowiskowy	94,4
„ mineralny	93,5
„ chemiczny	92,3
„ papierniczy	92,2
„ konfekcyjny	92,0

Najniższy zaś odsetek kapitału akcyjnego spółek normalnie czynnych wykazują grupy:

Przemysł budowlany	%
Handel	65,4
	70,4

Przemysł drzewny	74,3
„ górniczo-hutniczy	77,5
„ skórzany	78,6

Porównując w tabl. III dane na dz. 1/I 1936 r. z danymi na dz. 1/I lat: 1935, 1934, 1933 i 1932, widzimy stały spadek odsetka, zarówno ilości spółek, jak i wysokości kapitału akcyjnego—jeśli chodzi o spółki akcyjne czynne, przy jednoczesnym wzroście tego odsetka w odniesieniu do spółek akcyjnych w likwidacji, przy małych tylko zmianach odsetka w grupie upadłości¹⁾, wreszcie, przy znacznym spadku odsetka spółek akcyjnych pod nadzorem sądowym. Odsetek kapitału akcyjnego w spółkach pod nadzorem jest stosunkowo wysoki spowodu figurowania w tej grupie „Wspólnoty Interesów”.

Wogóle jednak stwierdzić należy na podstawie pewnej dysproporcji stosunku procentowego ilości spółek i ich kapitału akcyjnego, że likwidacji ulegają głównie spółki akcyjne o niskim kapitale akcyjnym. Pozostałe bronią się przede wszystkim drogą przeprowadzania dobrowolnych ugód z wierzycielami, obniżania kapitału akcyjnego i ... decyzją biernego „przeczekiwania” kryzysu, tylko w ostateczności zwracając się o nadzór sądowy lub ogłoszenie upadłości.

Przejdźmy teraz do omówienia obecnie specjalnie często poruszanego tematu udziału kapitałów zagranicznych w kapitałach akcyjnych spółek. Na dz. 1/I 1936 r. kapitał zagraniczny w spółkach akcyjnych wynosił (tabl. I) łącznie sumę zł 1 602 707, czyli 46,8% całego kapitału akcyjnego, wykazując po raz pierwszy od 1931 r.—bardzo nieznaczny zresztą—spadek procentowy, a mianowicie o 0,4%. Prawie bez zmian pozostaje kolejność grup przemysłowych w/g wysokości procentowego udziału w nich kapitału zagranicznego (cytujemy grupy, gdzie kapitał zagraniczny ma większość):

Przemysł naftowy	88,2
Elektrownie	79,8
Przemysł górniczo-hutniczy	73,9
„ elektrotechniczny	54,0
„ chemiczny	51,0

Tendencję kapitału zagranicznego angażowania się głównie w większych i możliwie mocnych spółkach potwierdza fakt, że 87,1% kapitału zagranicznego znajduje się w spółkach czynnych normalnie, a tylko 2% w spółkach w likwidacji, 0,9% w spółkach w upadłości i 11,3% w spółkach pod nadzorem sądowym (znowu „Wspólnota Interesów”).

Z ogólnej liczby i 431 spółek akcyjnych na dz. 1/I 1936 r. kapitał zagraniczny występuje tylko w 494, przyczem 90,8% całego kapitału zagranicznego na sumę zł 1 455 572 tys. skoncentrowane jest w 320 spółkach akcyjnych, w których gra rolę dominującą, stanowiąc 50÷100% kapitału akcyjnego poszczególnej spółki; w 78 spółkach akcyjnych wynosi 25÷50% kapitału akcyjnego na sumę zł 121 093 tys. (7,6%) i w 96 spółkach — poniżej 25% na sumę zł 26 041 tys. (1,6%).

Rozpatrując kapitały zagraniczne pod względem ich pochodzenia (tabl. IV) i porównując odnośne dane za okres od 1/I 1931 r. do 1/I 1936 r., widzimy, że stale na pierwszym miejscu figuruje kapitał francuski przy nieznacznych wahaniach wysokości odsetka jego udziału w ogólnym kapitale zagranicznym spółek; kapitał

¹⁾ Upadłości, ogłoszone spółkom akcyjnym, znajdującym się w likwidacji, nie zostały tu doliczone.

Tabl. I Spółki akcyjne według grup gospodarczych

G R U P A	Stan na dz. 1/I 1936 r.			Stan na dz. 1/I 1935 r.			Stan na dz. 1/I 1933 r.			Stan na dz. 1/I 1932 r.			Stan na dz. 1/I 1931 r.		
	ilość spółek	kapitał akcyjny tys. zł	w tem kap. zagr. %	ilość spółek	kapitał akcyjny tys. zł	w tem kap. zagr. %	ilość spółek	kapitał akcyjny tys. zł	w tem kap. zagr. %	ilość spółek	kapitał akcyjny tys. zł	w tem kap. zagr. %	ilość spółek	kapitał akcyjny tys. zł	w tem kap. zagr. %
Przemysł naftowy	35	251 420	88'2	35	272 370	83'6	35	273 070	84'0	35	233 469	87'3	35	233 880	83'2
" górnico-hutniczy	49	871 602	73'9	50	899 208	76'8	49	920 048	77'1	49	916 522	75'5	50	907 758	74'7
" metalowy	157	209 507	26'5	153	221 430	29'0	156	244 309	28'8	153	250 461	25'8	148	243 375	28'1
" elektrotechniczny	38	110 782	54'0	37	101 432	48'5	41	108 957	47'4	38	94 642	61'5	38	80 182	48'2
Elektrownie	23	196 259	79'8	22	189 009	81'6	21	185 259	75'4	22	183 509	76'2	21	163 509	74'0
Przemysł mineralny	79	112 312	23'7	76	109 546	24'0	76	110 005	25'7	78	110 682	22'1	79	110 792	20'5
" chemiczny	121	209 368	51'0	117	204 506	53'6	116	203 612	46'4	117	216 570	38'7	119	221 251	45'1
" drzewny	98	49 172	32'9	97	47 792	30'0	98	47 947	28'2	97	47 437	25'9	93	46 348	21'7
" papierniczy	30	83 418	32'1	30	84 413	29'4	29	83 863	26'6	28	84 998	25'8	29	85 118	34'9
" graficzny	44	37 290	2'5	44	36 990	2'4	43	36 612	2'1	43	35 957	3'5	46	36 912	3'3
" włókienniczy	152	539 045	27'6	154	519 342	26'0	155	527 475	27'9	153	528 242	28'1	149	507 609	23'8
" konfekcyjny	33	16 911	2'4	24	17 012	2'0	24	16 862	0'9	25	18 302	0'8	25	17 982	1'1
" skórzany	29	19 075	36'0	27	16 775	26'3	28	16 905	26'4	28	17 913	24'6	28	17 920	20'2
" spożywczy	145	165 874	17'1	146	162 488	16'9	147	166 307	18'0	148	167 989	16'0	149	167 982	15'1
" cukrowniczy	56	175 956	6'2	56	173 331	4'4	57	168 131	10'0	58	168 409	9'5	200	317 506	12'7
" rolny	10	9 622	1'4	11	9 722	—	11	9 362	—	11	9 212	—	10	8 852	—
" budowlany	71	35 278	21'6	70	34 328	21'0	70	34 928	20'9	69	24 678	19'2	64	31 048	19'6
" hotelowo-uzdrowi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" skowy	20	22 505	—	20	22 505	—	20	20 965	—	20	22 086	—	20	21 936	—
" widowskowy	9	3 670	13'6	9	3 720	6'2	7	3 120	7'3	7	3 120	4'8	7	3 120	4'8
" transportowo-komuni- kacyjny	76	228 621	26'6	78	220 794	29'0	78	220 316	28'8	74	218 211	28'5	74	214 398	27'5
Wyroby precyzyjne	8	3 690	31'4	7	2 890	17'7	7	2 890	8'2	7	2 590	10'8	7	2 392	17'0
Handel	158	76 283	28'2	158	73 548	25'7	155	70 808	25'8	153	63 405	17'2	151	68 062	18'3
R a z e m	1 431	3 427 660	46'8	1 425	3 451 389	47'2	1 414	3 460 423	46'7	1 392	3 385 108	45'6	1 366	3 342 957	44'6

Tabl. III Spółki akcyjne według sytuacji prawnej

Stan dn. 1/I 1936 r.	Spółki czynne			Spółki pod nadzorem sądowym			Spółki w upadłości			Spółki w likwidacji			R a z e m		
	ilość spółek	kapitał akcyjny	kapitał zagran.	ilość spółek	kapitał akcyjny	kapitał zagran.	ilość spółek	kapitał akcyjny	kapitał zagran.	ilość spółek	kapitał akcyjny	kapitał zagran.	ilość spółek	kapitał akcyjny	kapitał zagran.
75'5	87'1	85'8	85'8	0'3	5'4	11'3	5'0	3'2	0'9	19'2	4'3	2'0	100	100	100
75'5	87'6	86'1	86'1	0'5	5'6	11'2	5'2	2'8	0'9	18'8	4'0	1'8	100	100	100
77'5	92'9	97'7	97'7	0'4	0'4	0'1	5'3	3'0	0'4	16'8	3'7	1'8	100	100	100
78'4	93'5	98'5	98'5	2'5	2'0	0'3	5'4	2'1	0'3	13'7	2'4	0'9	100	100	100
80'4	91'0	94'3	94'3	4'0	4'1	4'8	6'1	3'2	0'7	9'5	1'7	0'2	100	100	100

Tabl. III

Udział kapitałów zagranicznych w kapitale akcyjnym Tabl. IV

Kapitał zagraniczny	S t a n n a d z i e ń :					
	1/I 1936 r.	1/I 1935 r.	1/I 1934 r.	1/I 1933 r.	1/I 1932 r.	1/I 1931 r.
	w p r o c e n t a c h					
Francuski . . .	24'4	25'6	24'9	24'4	24'6	25'8
Amerykański . . .	21'9	21'9	21'8	21'9	20'4	21'3
Niemiecki . . .	19'3	19'8	21'5	23'4	23'7	25'0
Belgijski . . .	11'0	10'5	9'7	10'0	11'0	9'4
Angielski . . .	5'1	4'7	5'2	4'9	4'7	4'8
Szwajcarski . . .	4'5	4'8	3'9	2'8	2'1	2'8
Austrjacki . . .	3'4	3'4	4'1	3'5	4'4	3'9
Holenderski . . .	3'1	2'9	3'0	2'8	2'5	1'8
Szwedzki . . .	2'4	2'3	2'3	2'3	2'8	2'0
Czeski . . .	1'4	1'4	1'3	1'3	1'3	1'1
Brazylijski . . .						
Duński . . .						
Gdański . . .						
Jugosłowiański . . .						
Kanadyjski . . .						
Ks. Lichtenstein						
Luksemburski . . .						
Łotewski . . .						
Ks. Monaco . . .						
Palestyński . . .						
Rumuński . . .						
Węgierski . . .						
Włoski . . .						

poniżej 1%

amerykański, utrzymujący się również prawie na jedynakowym poziomie, od 1/I 1934 r. zajmuje drugie miejsce, zamiast dotychczasowego trzeciego—wobec stałego dość znacznego obniżania się odsetka kapitału niemieckiego, który z 25% na dz. 1/I 1931 r. stopniowo spadł na 19'3% na dz. 1/I 1936 r.; w tymże okresie czasu spadek wykazał również kapitał austriacki; pozostałe kapitały wykazują %-owy wzrost: przede wszystkim kapitał szwajcarski z 2'8% na 4'5%, belgijski z 9'4% na 11%, holenderski z 1'8% na 3'1%, szwedzki z 2'0% na 2'4%, angielski z 4'8% na 5'1% oraz czeski z 1'1% na 1'4%.

Kapitał francuski, reprezentujący zł 391 447 tys., czyli 24'4% całego kapitału zagranicznego w spółkach akcyjnych, zaangażowany jest przede wszystkim w przemyśle naftowym (zł 136 365 tys.), górniczo-hutniczym (zł 132 380 tys.), włókienniczym (zł 65 860 tys.), elektrowniach (zł 17 547 tys.), chemicznym (zł 11 769 tys.), papierniczym (zł 10 830 tys.) i t. d.

Kapitał amerykański, wynoszący zł 350 396 tys. (21'9%), skoncentrowany jest w przemyśle górniczo-hutniczym (zł 256 500 tys.), naftowym (zł 64 138 tys.), włókienniczym (zł 17 400 tys.), metalowym (zł 6 432 tys.) i t. d.

Kapitał niemiecki—zł 308 738 tys. (19'3%)—mamy w przemyśle górniczo-hutniczym (zł 197 205 tys.),

elektrowniach (zł 50 037 tys.), metalowym (zł 13 086 tys.), transportowo-komunikacyjnym (zł 12 687 tys.), chemicznym (zł 10 256 tys.), włókienniczym (zł 6 109 tys.) i t. d.

Kapitał belgijski—zł 176 764 tys. (11'6%)—mamy w elektrowniach (zł 73 044 tys.), w przemyśle górniczo-hutniczym (zł 34 818 tys.), transportowo-komunikacyjnym (zł 27 018 tys.), mineralnym (zł 10 260 tys.), metalowym (zł 9 743 tys.), chemicznym (zł 9 433 tys.) i t. d.

Kapitał angielski—zł 82 319 tys. (5'1%)—mamy w przemyśle chemicznym (zł 23 399 tys.), włókienniczym (zł 15 754 tys.), spożywczym (zł 10 325 tys.), górniczo-hutniczym (zł 7 710 tys.), cukrowniczym (zł. 6 358 tys.) i t. d.

Kapitał szwajcarski—zł 71 945 tys. (4'5%)—mamy w przemyśle włókienniczym (zł 21 662 tys.), chemicznym (zł 14 056 tys.), elektrowniach (zł 8 845 tys.), mineralnym (zł 5 504 tys.) i t. d.

Kapitał austriacki—zł 54 353 tys. (3'4%)—jest jednym z najbardziej rozdrobnionych; z większymi sumami występuje w przemyśle naftowym (zł 15 746 tys.), włókienniczym (zł 9 014 tys.), metalowym (zł 7 378 tys.), górniczo-hutniczym (zł 5 050 tys.) i t. d.

Kapitał holenderski—zł 49 916 tys. (3'1%)—mamy w przemyśle elektrotechnicznym (zł 14 306 tys.), chemicznym (zł 9 600 tys.), włókienniczym (zł 4 821 tys.), handlu (zł 3 987 tys.) i t. d.

Kapitał szwedzki—zł 39 071 tys. (2'4%)—koncentruje się w przemyśle elektrotechnicznym (zł 22 737 tys.) i chemicznym (zł 13 011 tys.).

Kapitał czeski—zł 21 993 tys. (1'4%)—mamy w przemyśle elektrotechnicznym (zł 8 294 tys.), włókienniczym (zł 3 821 tys.) i t. d.

Co do kapitałów innego pochodzenia, z których żaden nie przekracza 1% całego kapitału zagranicznego w spółkach akcyjnych, nie będziemy wchodzić w szczególności ich rozmieszczenia.

Na zakończenie zaznaczyć należy, że kapitał zagraniczny, niewycofując się z już zajętych pozycji, ostatnio nie wykazuje większej inicjatywy penetracji, a pewien spadek odsetka sumy kapitałów zagranicznych spowodowany został głównie obniżeniem kapitału akcyjnego kilku spółek o przewadze kapitału zagranicznego; wzrost zaś udziału zagranicy w pewnych grupach przemysłu w pierwszym rzędzie przypisać należy zmianie roli wierzyciela na akcjonarjusza.

J. Tuszyńska

KRONIKA GOSPODARCZA

Z MIN. PRZEMYSŁU I HANDLU

Ś. P. LEOPOLD WOMELA.—W dn. 16 kwietnia b. r. zmarł Dr. praw Leopold Womela, Naczelnik Wydziału Administracji Górniczej w Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Urodzony w dn. 22/IX 1883 r. w Itzkanach na Bukowinie, ukończył Wydział Prawny Uniwersytetu w Czerniowcach, gdzie się też doktoryzował. Służbę państwową rozpoczął w b. Namiestnictwie we Lwowie w dn. 30/VII 1908 r., poczem przeszedł do Starostwa w Gorlicach, a następnie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Wiedniu, gdzie

pozostawał do rozpadnięcia się b. monarchji austriackiej. W czerwcu 1919 r. zostaje przyjęty do Misji Gospodarczo-Handlowej Rzplitej Polskiej w Wiedniu, skąd przechodzi z dniem 1/IX 1922 r. na służbę do Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Z dniem 1/XII 1924 r. obejmuje kierownictwo Wydziałem Administracji Górniczej, a z dniem 1/I 1925 r. zostaje Naczelnikiem tego Wydziału, pozostając na tem stanowisku aż do ostatniej chwili.

Będąc jednym z najbardziej czynnych współtwórców polskiej administracji górniczej w okresie kształtowania zarówno jej organizacji, jak też podstaw i metod jej pracy—ś. p. Womela położył w tej dziedzinie wybitne zasługi.

Ś. p. Dr. Leopold Womela stanowił szlachetny typ urzędnika-obywatela o najwyższych kwalifikacjach moralnych, wyjątkowo poczuciu obowiązku i odpowiedzialności. Pozostawił po sobie pamięć nie tylko pierwszorzędnego fachowca i pracownika, lecz również prawdziwie dobrego człowieka.

Ś. p. Womela był odznaczony krzyżem oficerskim Orderu „Polonia Restituta”.

Z MINISTERSTWA SKARBU
NOWY DYREKTOR DEPARTAMENTU PODATKÓW I OPŁAT. — Wicedyrektor Departamentu Podatków i Opłat w Min. Skarbu, P. Dr. Jerzy Lubowicki, został mianowany z dniem 8 b. m. Dyrektorem tego Departamentu na miejsce P. Wacława Koszki, który po długoletniej owocnej pracy na tem stanowisku przeszedł na emeryturę.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ RAFINERYJNY W ROKU 1935¹⁾

Stan przemysłu naftowego rafineryjnego w 1935 r. w porównaniu z 1934 r. przedstawia zestawienie następujące (w tonnach):

	Produkcja		Konsumpcja krajowa ²⁾		Eksport	
	1935	1934	1935	1934	1935	1934
Benzyna	85 529 ²⁾	84 899 ²⁾	61 757 ⁴⁾	62 079 ⁴⁾	46 914 ⁴⁾	62 660 ⁴⁾
Nafta	147 343	171 727	122 439	116 386	35 300	39 035
Oleje pędne	96 752	81 904	54 811	54 807	42 741	37 208
Oleje smarowe	71 912	86 259	40 539	39 981	22 305	35 806
Parafina	25 109	28 305	8 265	7 572	19 180	19 532
Świece	—	138	—	2	—	139
Asfalt	19 238	22 836	16 731	15 404	1 103	6 609
Koks	5 474	5 004	3 982	2 693	1 854	1 888
Półprodukty i pozostałości	13 973	1 072	13 215	18 571	70	87
Stałe smary, wazelina	3 316	2 659	3 304	2 700	71	98
Razem:	468 646	484 803	325 043	320 195	169 538	203 062

Przeróbka ropy w rafineriach wyniosła w 1935 r. ogółem 509 384 t, a więc obniżyła się o 4% w stosunku do 1934 r. (527 656 t) i o 10% w stosunku do 1933 r. (567 371 t).

Według poszczególnych gatunków ropy — przeróbka wyniosła:

	tonn	%
Ropa marki Borysław	331 727	65
„ specjalna małoparafinowa	117 078	23
„ „ bezparafinowa	60 579	12

W porównaniu z 1934 r. udział ropy borysławskiej w ogólnej przeróbce ropy w rafineriach nie zmienił się, natomiast zwiększył się udział ropy bezparafinowej specjalnej.

Z przerobionej ropy uzyskano 468 646 t różnych produktów naftowych, a więc strata przy przeróbce w rafineriach stanowiła 8,0% (w 1934 r. — 8,1%, w 1933 r. — 8,2%, w 1932 r. — 7,9%).

Stosunek wytwórczości poszczególnych produktów do ogólnej ilości przerobionej ropy przedstawiał się następująco (w %)-ach:

	1935	1934	1933	1932
Benzyna	16'8	16'1	16'0	16'7
Nafta	28'9	32'6	30'7	29'4
Oleje pędne	19'0	15'6	17'8	19'2
Oleje smarowe	14'1	16'3	14'2	13'5
Parafina	4'9	5'3	5'2	5'2
Półprodukty i pozostałości	2'5	0'2	2'3	2'5
Inne produkty	5'8	5'8	5'6	5'6
Razem:	92'0	91'9	91'8	92'1
Straty	8'0	8'1	8'2	7'9

Z powyższego zestawienia wynika przede wszystkim, że wzrost produkcji benzyny i olejów pędnych (t. zw. „gazowych”) nastąpił kosztem zmniejszenia wytwórczości nafty i olejów smarowych. Poza to zwraca na siebie uwagę spadek wytwórczości parafiny.

Ogólna produkcja benzyny w Polsce, po uwzględnieniu gazoliny (czyli lekkiej benzyny, wydobywanej na kopalniach z gazów ziemnych) wyniosła w 1935 r. 85 529 t + 37 773 t = 123 302 t, gdy w 1934 r. wyprodukowano benzyny 125 637 t (w tem 40 738 t gazoliny). W tej liczbie zaledwie 1 030 t otrzymano z destylacji „rozkładowej” (t. zw. „krakowej”).

Ponieważ ogólna zdolność przerobcza naszych rafinerij (po uwzględnieniu zakładów nieczynnych) wynosi ok. 75 tys. t miesięcznie, przetwarzano zaś w 1935 r. przeciętnie miesięcznie 42 500 t — przeróbka

zakończyła zatem zaledwie ok. 57% całkowitej zdolności przerobczej zakładów rafineryjnych.

Następujące zestawienie przedstawia stan konsumpcji wewnętrznej produktów naftowych w Polsce w latach ostatnich:

	Spożycie		Spożycie		
	ogółem	na 1 mieszkańca	ogółem	na 1 mieszkańca	
	tonn	kg	tonn	kg	
1935	325 043	9'60	1932	352 142	11'00
1934	320 195	9'70	1931	375 551	11'74
1933	335 199	10'40			

Spożycie krajowe produktów naftowych w Polsce przedstawia się zatem w dalszym ciągu bardzo skromnie w porównaniu z innymi krajami europejskimi, w których wynosiło (w kg rocznie na 1 mieszkańca) np.: we Francji ok. 150, w Niemczech ok. 60, w Czechosłowacji ok. 30.

Następujące zestawienie przedstawia stan konsumpcji krajowej poszczególnych produktów naftowych (w tonnach):

	Benzyna	Nafta	Oleje pędne	Oleje smarowe
1935	61 757	122 439	54 811	40 539
1934	62 079	116 386	54 807	39 981
1933	68 502	118 039	54 584	39 296
1932	72 328	121 351	64 824	40 918
1931	83 509	134 653	64 544	41 178

Widoczny jest zatem spadek konsumpcji benzyny, znaczny w latach 1931/34 i dopiero zahamowany w ub. r. Wobec małej konsumpcji benzyny w kraju przemysł, odczuwający stale brak środków obrotowych, zmuszony jest wywozić zagranicę ok. 40% produkcji benzyny po cenach niestychanie niskich, nietylko nieodpowiadających kosztom własnemu, lecz niższych od cen surowca naftowego (ropy naftowej) na rynku krajowym. Przyczyną niskiego stanu konsumpcji benzyny jest, oczywiście, słaba motoryzacja naszego kraju, co wynika np. z następującego zestawienia:

	Liczba mieszkańców na 1 pojazd mechan.
Stany Zjedn.	5
Francja	21
Niemcy	70
Czechosłowacja	130
Polska	1 200

Należy się spodziewać, że w wyniku ustalonej obecnie polityki motoryzacyjnej Rządu, ten opłakany stan zostanie już w bliskiej przyszłości opanowany, a motoryzacja naszego kraju zacznie szybko postępować naprzód.

¹⁾ Dane za 1934 r. — p. zesz. 14/1935, str. 469.

²⁾ Bez gazoliny z gazów ziemnych.

³⁾ Z zużyciem własnym rafinerij.

⁴⁾ Z gazoliną z gazów ziemnych.

Eksport produktów do poszczególnych krajów

Kraj przeznaczenia	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie	Oleje smarowe	Parafina	Wazelina	Asfalt	Koks	Smary stałe	Półprodukty ¹⁾	Pozostałości destylacyjne ²⁾	Razem
Anglja	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	44	54
Austria	158	2 147	2 764	26	264	940	—	—	1 361	33	—	242	7 935
Belgia	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	10
Bułgaria	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	19
Czechosłowacja	36 956	22 971	229	—	2 009	289	—	55	81	—	16	—	62 676
Dania	1 163	—	—	15	30	—	—	—	—	—	16	—	1 224
Francja	13	—	—	7	7	—	—	—	14	—	—	—	41
Grecja	—	—	—	—	—	641	—	—	—	—	—	—	641
Hiszpanja	—	—	—	—	—	81	—	—	—	—	—	—	81
Holandja	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	9
Jugosławia	—	—	12	—	399	1 882	—	44	—	28	—	—	2 365
Luksemburg	—	—	—	—	—	—	—	146	—	—	—	—	146
Łotwa	145	1 360	—	—	40	—	—	—	—	—	—	47	1 592
Niemcy	606	—	—	—	65	122	1	397	93	—	—	—	1 284
Norwegja	—	—	—	—	112	—	—	—	—	—	—	—	112
Saara	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Szwajcaria	26	2 758	19 042	151	78	65	—	79	192	1	—	—	22 392
Szwecja	331	—	—	—	362	—	—	16	47	—	30	—	786
Turcja	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Węgry	—	—	12	—	136	713	—	—	66	—	—	16	943
Włochy	58	—	—	—	32	131	—	—	—	—	—	—	221
Gdańsk	7 260	4 885	6 580	86	17 350	13 963	—	346	—	5	7	5 244	55 726
Gdynia	198	1 142	3 438	2	1 106	333	1	20	—	2	1	5 001	11 244
Razem :	46 914	35 300	32 147	287	22 018	19 180	2	1 103	1 854	69	70	10 594	169 538

Spożycie benzyny na głowę ludności wynosiło w 1935 r.: w Polsce 1,8 kg, w Niemczech 25 kg, w Czechosłowacji 18 kg.

Spożycie ropy naftowej w 1935 r. wykazuje po raz pierwszy od szeregu lat pewien wzrost (o 5% w stosunku do 1934 r.). Jest to, oczywiście, wynik przeprowadzonej w 1934 r. znacznej obniżki (o 24%) ceny tego produktu, stanowiącego artykuł pierwszej potrzeby szerokich a mniej zamożnych sfer ludności. Należy oczekiwać — w związku z ponowną obniżką ceny ropy (przeprowadzonej w grudniu 1935 r.) — dalszego wzrostu konsumpcji tego produktu.

Spożycie ropy naftowej na głowę ludności w Polsce wynosiło w 1935 r. 3,6 kg. Konsumpcja olejów pędnych (oleje „gazowe” i opalowe) utrzymała się na poziomie z 1933/34 r. Wskazuje to, że mimo przesilenia w przemyśle, zapotrzebowanie tego produktu w zakładach, gdzie znajdują zastosowanie motory Diesla (elektrownie, młyny, statki rybackie i t. d.), nie uległo obniżeniu.

Konsumpcja krajowych olejów smarowych uległa dalszej, wprawdzie nieznacznej,wyższej. Jeżeli uwzględnimy import tych produktów, który wyniósł w 1935 r. (według danych Gł. Urzędu Statyst.) 573 t (w 1934 r. 720 t) — to okaże się, że właściwe spożycie olejów smarowych w Polsce wyniosło w 1935 r. 41 112 t, a więc zaledwie 1,2 kg na głowę ludności.

Stosunkowo znacznie (o 9%) wzrosła konsumpcja parafiny. Jest to wynikiem akcji przemysłu, zdążającej stale i konsekwentnie do wyeliminowania z rynku świeczkarskiego (największego konsumenta parafiny) importowanej namiastki, używanej przez mniejsze fabryki świec, a pogarszającej gatunek produktu (tłuszcz utwardzony, t. zw. „hydrolit”).

Eksport produktów naftowych wykazał w 1935 r. dalszy spadek (o 16,5%) — w związku z niepomyślnymi koniunkturami na rynkach zagranicznych i niskim poziomem cen na główne produkty naftowe.

Eksport ropy naftowej stanowiącej 34% ogólnego zbytu tych produktów, podczą gdy w 1934 r. — 39%, a w 1933 r. — 42%.

Ilościowo pierwsze miejsce w eksporcie w 1935 r. zajmuje, podobnie jak i w latach 1931 ÷ 1934, benzyna, której wyeksportowano (wagowo) ok. 28% eksportu wszystkich produktów naftowych (w 1934 r. — ok. 31%). Eksport benzyny spadł znacznie w porównaniu z 1934 r. Najwięcej benzyny, podobnie jak i w latach poprzednich, wyeksportowano do Czechosłowacji (przeszło 78%), prawie wyłącznie w formie półproduktu (benzyna surowa). Półprodukt ten napotyka w rafineriach czechosłowackich, położonych blisko granicy polskiej, a przerabianych go na produkt rafinowany gotowy, na silną konkurencję przemysłu rumuńskiego.

Drugie miejsce w eksporcie 1935 r. zajmuje, jak i w latach 1933/34, nafta (wagowo 20% całości eksportu produktów naftowych — wobec 19% w 1934 r.). Najwięcej ropy, jak i w latach poprzednich, wywieziono do rafinerii czechosłowackich w formie półproduktu („destylat naftowy”). Półprodukt ten również napotykał na silną konkurencję rumuńską, co wpłynęło, oczywiście, ujemnie na poziom uzyskiwanych cen i wywożone ilości.

Na trzecim miejscu znajdują się, jak i w latach 1933/34, oleje pędne („gazowe”), których wywóz wyniósł 19% całości naszego eksportu (w 1934 r. — 18%) produktów naftowych. Najwięcej olejów gazowych wyeksportowano do Szwajcarii, oraz przez Gdańsk i Gdynię.

Eksport olejów smarowych kierowano przeważnie przez Gdańsk na różne rynki europejskie (Francja, Belgja) oraz do Czechosłowacji (półprodukt). Eksport olejów obniżył się znacznie w porównaniu z 1934 r. (o 37,8%).

Eksport najcenniejszego produktu naftowego — parafiny — obniżył się nieco w stosunku do 1934 r., a to w związku ze spadkiem produkcji ropy parafinowej (boryslawskiej) i wzrostem konsumpcji krajowej.

Co do kierunków wywozu — to pierwsze miejsce w polskim eksporcie naftowym zajmowała w 1935 r., jak i w latach poprzednich, Czechosłowacja, stanowiąca nasz najbliższy i najdogodniej położony frachtowo rynek eksportowy. Do Czechosłowacji wywieziono w 1935 r. ok. 37% całości naszego eksportu naftowego (w latach 1932/34 ok. 40%), lecz przeważnie półproduktów (surowa benzyna, destylaty ropy i smarów) do dalszego przerobu i rafinowania w rafineriach czechosłowackich, położonych bliżej naszej granicy. Do Czechosłowacji wyeksportowano ok. 80% naszego eksportu benzyny i ok. 65% ropy. Na drugim miejscu znajduje się zbiorowy wywóz produktów naftowych przez Gdańsk na różne rynki europejskie, a częściowo i zamorskie. Szwajcarii zajmują przodujące miejsce w naszym wywozie oleju gazowego.

Wartość eksportu głównych produktów naftowych w 1935 r. w porównaniu z latami poprzednimi przedstawia zestawienie następujące (według danych Gł. Urz. Stat. — w tys. zł):

	1935	1934	1933	1932
Benzyna	5 426	7 326	7 215	10 217
Nafta	2 668	2 918	4 217	3 476
Oleje pędne	2 435	2 831	1 801	2 258
Oleje smarowe	1 944	3 294	4 357	5 079
Parafina	8 478	10 905	12 238	12 872
Razem :	20 951	27 274	29 828	32 902

1) Olej parafinowy i odcieki, olej prasowy, gacz, oleje potne.

2) Oleje napędowe i opalowe.

Z powyższego zestawienia wynika, że wartość eksportu głównych produktów naftowych w 1935 r. stanowiła ok. 80% wartości tego eksportu w 1934 r. i ok. 70% wartości z 1933 r.

W poniższym zestawieniu podany jest stan zapasów produktów naftowych w rafineriach na początku i w końcu 1935 r. (w tonnach):

	I/I 1935	31/XII 1935
Benzyna	11 772	18 977
Nafta	37 178	26 695
Oleje pędne	7 260	7 755
Oleje smarowe	59 905	69 526
Parafina	4 864	2 515
Półprodukty i pozostałości	41 387	40 231
Inne produkty	11 925	12 967
Razem:	174 291	178 666

Ceny produktów naftowych, z wyjątkiem nafty oświetleniowej, pozostawały w 1935 r. prawie bez zmian. W wyniku kontynuowania akcji rządowej, zmierzającej do wydatnego zniżenia ceny nafty, jako artykułu pierwszej potrzeby, cena nafty oświetleniowej została we wrześniu 1935 r. obniżona o 24%, a następnie w grudniu 1935 r. o dalsze 10%. Tak znaczna dwukrotna obniżka została umożliwiona zarówno dzięki lojalnemu ustosunkowaniu się przemysłu naftowego, obniżeniu taryf kolejowych przewozowych, jak i podatku konsumpcyjnego od nafty (od października 1934 r. podatek ten wynosił zł 8'00—zamiast poprzedniej stawki zł 10'50 od 100 kg). Cena zasadnicza nafty loco rafinerja została ustalona w wysokości zł 22 za 100 kg (od września 1934 r. zł 24'50, a przed wrześniem 1934 r. — zł 32'00). Odpowiednio zostały obniżone ceny detaliczne w sklepach: o gr 4 na 1 litrze, a na Kresach Wschodnich zależnie od rejonu (postępując w kierunku północno-wschodnim) o gr 4 ÷ 7 (woj. białostockie, poleskie i wolińskie), o gr 7 (woj. nowogródzkie) i gr 8 (woj. wileńskie) — wszystko w porównaniu ze stanem sprzed dn. 16/XII 1935 r. Ceny nafty wynoszą obecnie w sklepach: w Warszawie gr 38 (poprzednia cena — gr 42), we Lwowie gr 34 (37), w Krakowie gr 35 (39), w Białymstoku gr 37 (43), w Wilnie gr 35 (44) — przeciętnie za 1 litr.

Ceny innych produktów naftowych pozostały w roku sprawozdawczym bez zmian i wynosiły: dla benzyny o cięż. gat. 730/740 zł 42'50, dla oleju gazowego zł 16'02 za 100 kg loco rafinerja bez podatków.

Benzynę (właściwie mieszanekę benzynowo-spirytusową) sprzedawano w pompach ulicznych w 1935 r. po cenie gr 59 (Drohobycz) ÷ 70 (Wilno) zależnie od odległości od rafinerji. W Warszawie cena wynosiła gr 68 za litr.

Następujące zestawienie przedstawia kształtowanie się cen eksportowych polskich produktów naftowych (w \$ zł. za 100 kg loco granica Piotrowice):

	I 9 3 5	Styczeń	Grudzień
Benzyna 730/740	1'20	1'50	
Nafta rafinowana	0'95	1'10	
Olej gazowy	0'75	0'85	
Olej smarowy (wrzecion.)	1'00	1'00	

Podane ceny są jednak tylko orientacyjne, ponieważ sprzedaż na rynkach zagranicznych odbywała się częstokroć — ze względu na konkurencję i niepomyślną koniunkturę — po cenach, odbiegających nieraz znacznie od wyżej przytoczonych.

Naogół należy stwierdzić, że rok 1935 nie przyniósł przemysłowi naftowemu w żadnej dziedzinie upragnionego polepszenia. Produkcja ropy naftowej na kopalniach obniżyła się w dalszym ciągu, zwłaszcza w głównym naszym zagłębiu naftowym — Borysławiu — które dotychczas dostarcza ok. 60% całego wydobycia ropy. Żadne, z nielicznych wprawdzie, przeprowadzanych obecnie wierceń poszukiwawczych na nowych terenach, zarówno przez firmy, jak i przez utworzoną w tym celu w 1928 r. przez większe przedsiębiorstwa naftowe Sp. Akc. „Pionier” — nie dały, niestety, godnych uwagi wyników.

Konsumpcja produktów naftowych w kraju, od której przedewszystkiem zależy utarg przemysłowy, pozostała właściwie na zeszłorocznym poziomie. Jedynie konsumpcja nafty oświetleniowej wykazuje pewien wzrost, lecz nieodpowiadający wysiłkowi finansowemu, który poniósł i przemysł, obniżając cenę, i Skarb Państwa, obniżając taryfy kolejowe i podatek. Koniunktura w eksporcie pozostała niepomyślna i nie rokuje, niestety, na bliższą przynajmniej przyszłość, poprawy w kierunku podniesienia cen.

Względna równowaga na rynku wewnętrznym udało się utrzymać dzięki działalności organizacji przymusowej, utworzonej w 1933 r. „Polski Eksport Naftowy”. Przez normowanie zbytu w eksporcie, a więc pośrednio i na rynku krajowym, organizacja ta, przydzielając odpowiednio do każdorazowej koniunktury kontyngenty sprzedażne, zapobiegała zbytniej konkurencji przedsiębiorstw i łagodziła istniejące przeciwieństwa i sprzeczne interesy firmowe. Jednym z najważniejszych rezultatów tej organizacji było utrzymanie popytu na ropę na rynku wewnętrznym i ustabilizowanie ceny ropy na poziomie, odpowiednim

do kosztów jej wydobycia. Utrwała to pomyslnie dla kopalnictwa naftowego widoki i umożliwiła prowadzenie ruchu wiertniczego na kopalniach, w skromnych przynajmniej, przystosowanych z konieczności do obecnych koniunktur, rozmiarach.

Pomyślnie wyniki dała działalność organizacji „Polski Eksport Naftowy” w dziedzinie importu produktów naftowych, który odbywa się, w myśl przepisów ustawowych, jedynie w ramach i za dyspozycją tej organizacji. Dotyczy to w szczególności importu olejów smarowych i asfaltów, które to produkty w większości wypadków mogą być zastąpione wyrobami krajowymi i których import bywa częstokroć zupełnie zbędny i gospodarczo nieuzasadniony.

Inż. P. Wrangel

HUTNICTWO

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA CYNKOWEGO I OŁOWIANEGO W MARCU 1936 R. przedstawiała się — według danych tymczasowych — jak następuje (w tonnach):

	I 9 3 6	Marzec	1935
	Marzec	Luty	1935
Cynk mufłowy i elektrolityczny	7 727	7 000	6 814
Błacha cynkowa	833	871	1 253
Kwas siarkowy	12 526	12 024	13 627
Ołów surowy	1 346	1 588	1 396

Wytwórczość cynku w marcu wzrosła o ok. 10% w porównaniu z lutym. Wzrost ten jest wynikiem polepszenia się sezonowej koniunktury, jak również i większej ilości dni roboczych w marcu niż w lutym, po sprowadzeniu bowiem do wytwórczości dziennej okazuje się, że wzrost produkcji wyniósł 4'2%. Wytwórczość blachy natomiast spadła pomimo zbliżania się sezonu budowlanego. W porównaniu z marcem ub. r. wytwórczość cynku była dosyć znacznie większa, natomiast produkcja blachy silnie spadła. Wytwórczość ołowiu była mniejsza,

W porównaniu z lutym b. r. wzrosła wytwórczość cynku o 10'4% i kwasu siarkowego o 4'1%, natomiast zmniejszyła się wytwórczość blachy cynkowej o 4'1% i ołowiu o 15%. W porównaniu z marcem ub. r. wzrosła jedynie wytwórczość cynku o 13'4%, inne zaś produkty wykazały zmniejszenie: blacha cynkowa o 33'2%, kwas siarkowy o 8'1% i ołów o 3'6%.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY W ROKU 1935

Syntetyczne zobrazowanie całokształtu czynników strukturalnych i koniunkturalnych włókiennictwa w roku 1935 oraz jego perspektywy na bliższą i dalszą przyszłość napotyka na szereg trudności. Pomijając już zasadniczy szkopuł, jaki stanowi pewna rozbieżność statystyk, podkreślić należy, że całokształt zjawisk we włókiennictwie wiąże się ściśle i kształtuje w zależności zarówno od prądów i fluktuacji w gospodarce światowej, jak i pod wpływem polityki Rządu. W dziedzinie tych wpływów zwłaszcza wahania cen surowców włókienniczych, a w szczególności bawełny i wełny odgrywały i odgrywają dużą rolę. Poza to nie można nie wspomnieć o reżnansie, jaki wywołał musiały perturbacje na rynkach światowych, związane z wybuchem wojny włosko-abisyńskiej.

Rządowa akcja zniżki cen w ostatnich miesiącach ub. r., jakkolwiek, z bardzo nieznaczными wyjątkami, włókiennictwa nie objęła — to jednak wywołała w przemyśle i handlu włókienniczym pewne przejściowe perturbacje, które oddziaływały niekorzystnie na ostateczny bilans sezonu zimowego. Wyeliminowanie włókiennictwa z rządowej akcji zniżki cen staje się zresztą zupełnie zrozumiałym, jeśli uwzględnić całkowity brak porozumień w produkcji tkanin oraz naturalne zjawisko zniżki cen wyrobów włókienniczych, zaznaczające się systematycznie i stale pod wpływem specyficznych w tym przemyśle zaostrowanych warunków konkurencyjnych.

W dziedzinie handlu zagranicznego przemysł włókienniczy podejmuwać musiał akcję defensywną w okresie realizowania z podstawowych umów gospodarczych — z Wielką Brytanią i z Rzeszą Niemiecką. Zaznaczyć przytem należy, że obawy kół włókienniczych, związane z wejściem w życie tych umów handlowych, okazały się nieuzasadnionymi, gdyż umowy te nie przyczyniły się do nadmiernego zwiększenia importu wyrobów niemieckich i angielskich na nasz rynek. Jeśli w II połowie ub. r. zaobserwować się dał wzrost przywozu półfabrykatów, a zwłaszcza przędzy wełnianej z Anglii, to przyczyną zjawiska tego

upatrywać należy raczej w trudnościach przywozu zagranicznych surowców, a w szczególności wełny, co wiązało się z polityką kontyngentowania importu w obronie bilansu handlowego. Tutaj podkreślić należy, że ta polityka kontyngentowa, której ważkość i doniosłość przemysł włókienniczy doceniał w zupełności, przyniosła mu jednak w ostatecznym efekcie pewne zakłócenia. W szczególności dotyczyło to przemysłu wełnianego, którego system zaopatrywania się w surowiec jest jednolity na całym świecie i opiera się na tendencjach zakupów wełny w krajach pochodzenia. Uwzględniając więc konieczność zasadniczego ograniczenia importu surowej wełny, przemysł wysuwał jedynie postulat racjonalizowania i uelastycznienia systemu przydziału kontyngentów. Przydzielanie surowej wełny winno się być, zdaniem przemysłu, odbywać na okresy możliwie jaknajdłuższe, co ułatwiłoby producentom realizowanie bardziej racjonalnych dyspozycji w tej dziedzinie. Wobec niedostatecznej podaży surowca i niemożności zakupywania go w okresach pod względem konjunktury na rynkach światowych najbardziej odpowiednich — zaobserwować się dała zwykła tendencja cen na te surowce. Jednocześnie, wobec istniejącego w pewnych okresach zwiększonego zapotrzebowania ze strony konsumpcji nastąpiła poważna redukcja zapasów surowej wełny w kraju.

Mówiąc o zagadnieniach importu surowca, wspomnieć należy o podejmowanych przez przemysł, przy wydatnym współdziałaniu Rządu, próbach oparcia przywozu surowej bawełny na zasadach obrotu kompensacyjnego. Przejawem tych dążeń przemysłu było powołanie specjalnej komisji surowcowej przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Łodzi. Komisja ta przepracowała całokształt możliwości uwzględnienia przy imporcie bawełny źródeł zastępczych. Program ten, przedstawiony czynnikom rządowym, będzie niewątpliwie stopniowo realizowany, co odciążałoby bardzo wydatnie nasz bilans handlowy. Pierwszymi próbami realizowania importu bawełny na zasadach kompensacji były umowy zawarte z firmą egipską Pinto w Aleksandrii i firmą Mac Fadden w Filadelfji. Umowy te nie przyniosły jednak wydatniejszych wyników w postaci zwiększenia eksportu polskiego, szczególnie na rynek Stanów Zjednoczonych.

Nie bez wpływu na sytuację włókiennictwa i na kształtowanie się w pewnym zakresie jego struktury pozostały posunięcia polityki podatkowej. W szczególności zaś pewne przemiany strukturalne i pewne zakłócenia konjunktury powstały na tle wejścia w życie § 54 rozporządzenia wykonawczego do ordynacji podatkowej. Przepis ten, jak wiadomo, uzależniał uznanie ksiąg handlowych za prawidłowe od ujawnienia odbiorców i dostawców. Wejście w życie tego przepisu w dn. 1/I 1935 r. spowodowało na rynku włókienniczym redukcję obrotów w legalnych przedsiębiorstwach przemysłu i handlu włókienniczego. Odbiorcy bowiem prowincjonalni, dążąc do uchylenia się od ponoszenia obciążeń podatkowych, zwiększyli swe obroty z przedsiębiorstwami, niezobowiązanymi ustawowo do prowadzenia ksiąg handlowych. Ze względu na to, że wejście w życie tego przepisu przypadło na okres rozpoczynających się transakcji dla potrzeb sezonu wiosenno-letniego pierwsze kilka tygodni tego sezonu wypadło dla legalnego przemysłu i handlu naogół niekorzystnie.

Wpływ tego przepisu zaobserwować się dał nie tylko w postaci zwiększonych obrotów elementów anonimowych, ale i oddziaływał na strukturę samego anonimu. O ile, globalnie biorąc, można stwierdzić pewną redukcję działalności anonimowej w roku 1935, o tyle zaobserwować się dało jednocześnie powstanie całego szeregu fikcyj we włókiennictwie, mniej lub więcej bezpośrednio wiążących się z elementami anonimowymi. Transakcje fikcyjne, uskuteczniane częstokroć przez osoby podstawione i jednostki majątkowo nieodpowiedzialne, służyć miały do łatwiejszego uchylania się od skutków przepisu art. 54 o ujawnianiu odbiorców. W niektórych działach produkcji, jak np. w tkactwie, zjawisko fikcyjnych transakcji zostało po pewnym czasie opanowane.

Natomiast w dziale sprzedaży przędzy, dzięki zalegalizowanym pośrednikom, wykupującym świadectwa przemysłowe II kat. handlowej, zwalniające ich od przymusu prowadzenia ksiąg, akcja zwalczania tych fikcyj natrafiała na duże trudności. Podobnie przedstawiała się sytuacja w wykończalnictwie. Organizacje gospodarcze wysunęły

w tym okresie postulat jaknajdalej idącego rozszerzenia przymusu prowadzenia ksiąg handlowych.

Niemniej ważkim czynnikiem, zakłócającym normalny bieg niektórych działów produkcji włókienniczej, był w roku 1935 coraz intensywniejszy wzrost konkurencji ośrodków prowincjonalnych. (Upromysłowianiu prowincji poświęciliśmy na łamach „Polski Gospodarczej” szczególną uwagę¹⁾). Zjawisko rozbudowy produkcji włókienniczej w mniejszych miastach i miasteczkach województwa łódzkiego do końca b. r. nie doznało zahamowania. Zaobserwować się dała jedynie pewnego rodzaju specjalizacja poszczególnych ośrodków, prowadząca niejednokrotnie nawet do załamania całych gałęzi produkcji, jak np. częściowo przemysłu pończoszniczego w Aleksandrowie. Konkurencja prowincji w odniesieniu do przemysłu łódzkiego opiera się na całym szeregu czynników, wśród których coraz większą rolę odgrywać zaczyna zagadnienie plac. Pomijając kilkunastogodzinny dzień pracy, który w ośrodkach prowincjonalnych stał się już regułą, podkreślić również należy niehonorowanie umów zbiorowych, obowiązujących zrzeszony przemysł łódzki. Różnice plac, dzięki całemu systemowi skomplikowanych obliczeń i opustów oraz specyficznej umiejętności niestosowania nawet ustalonych stawek, dochodzącej mają, według badań związków przemysłowych, do 50% na niekorzyść Łodzi. Z tych właśnie względów problem zasadniczej walki z anonimem, zdaniem wielkiego przemysłu, przesuwa się od zagadnień podatkowych ku zagadnieniom normalizacji plac.

Konkurencja tańszej produkcji zaobserwować się daje w odniesieniu do przemysłu łódzkiego nie tylko ze strony ośrodków prowincjonalnych, ale również — w zakresie produkcji tańszych artykułów wigonjowozgrzebnych — ze strony przemysłu białostockiego. Zwłaszcza w II połowie 1935 r. ekspansja tego przemysłu na rynek łódzki uległa wydatnemu wzmoczeniu — w miarę coraz liczniejszego otwierania w Łodzi własnych sklepów sprzedaży detalicznej, zakładanych przez poszczególne fabryki białostockie.

Mówiąc o trudnościach strukturalnych przemysłu włókienniczego, nie można pominąć ujemnego wpływu, jaki na sytuację tego przemysłu, a zwłaszcza na jego rentowność, wywierał t. zw. dumping upadłościowy. Zjawisko to bierze swe źródło w produkcji fabryk, znajdujących się w stanie upadłości. Przewlekła procedura postępowania upadłościowego umożliwia bowiem tym fabrykom rzucanie na rynek przez dłuższy okres czasu towarów, wyprodukowanych w oparciu o kalkulację, nieuwzględniającą całego szeregu czynników, które uwzględnić muszą w swych kosztach produkcji normalnie pracujące przedsiębiorstwa. Ta konkurencja fabryk, znajdujących się w stanie upadłości, wytwarzała we włókiennictwie specyficzne warunki konkurencyjne, deprecjonujące ceny i podważające rentowność włókiennictwa, pracującego już na granicy opłacalności. Zaznaczyć należy, że w połowie 1935 r. sytuacja w tej dziedzinie uległa niewątpliwiej poprawie, gdyż przeprowadzona w tym okresie reforma prawa upadłościowego uwzględniła częściowo postulat włókiennictwa, ustalając termin zakończenia postępowania upadłościowego w ciągu 6 miesięcy.

Wśród czynników, które wpłynęły również na sytuację włókiennictwa, wspomnieć należy o polityce taryfowej. Włókiennictwo odczuło bowiem niekorzystnie skasowanie t. zw. taryfy refakcyjnej R. 1, której istnienie przez długi okres czasu umożliwiało tańszy transport manufaktury do województw kresowych. Coprawda, w II połowie 1935 r. na terenie województw północno-wschodnich oraz południowo-wschodnich zaobserwować się dał niezależnie wzrost konsumpcji tkanin włókienniczych, jednak istnienie taryfy refakcyjnej R. 1 mogłoby być zapewne tę poprawę pogłębić i utrwalić. Włókiennictwo nie odczuło w większym stopniu dodatniego efektu obniżki taryf kolejowych — z uwagi na to, iż obniżka ta w małym tylko zakresie objęła artykuły, niezbędne dla produkcji tego przemysłu.

Do szeregu zjawisk strukturalnych w dziedzinie konsumpcji towarów włókienniczych zaliczyć należy charakterystyczne zjawisko przesuwania się spożycia tych artykułów od zachodu na wschód kraju i od

1) P. zesz. 42/1935, str. 1292.

miasta ku wsi. Zjawisko to wystąpiło ze szczególną jaskrawością zwłaszcza w okresie 1935 r. W okresie tym istniejąca dotąd zdecydowana przewaga spożycia tkanin włókienniczych i odzieży ze strony zachodnich dzielnic kraju, a w szczególności województw: poznańskiego i śląskiego — została zachwiana, a jednocześnie zaobserwować się dał wzrost spożycia na terenie województw wschodnich. Świadczyłoby to o wzmocnienie siły nabywczej na tych terenach i o mniej korzystnym jednocześnie redukowaniu spożycia w dzielnicach zachodnich. Równolegle zaś zmniejszyła się konsumpcja ludności miejskiej i po raz pierwszy od szeregu lat w szerszym zakresie jako konsument wystąpiła wieś. Znalazło to swe odbicie w sytuacji poszczególnych działów przemysłu. Niektóre gałęzie włókiennictwa, nastawione na produkcję tanich artykułów, konsumowanych przez wieś, jak np. przemysł wigonjowo-zgrzebny i chustczany, odczuły w sposób zdecydowany poprawę sytuacji. Oczywiście, trudno już obecnie przesądzić, czy zjawisko wzrostu konsumpcji kół rolniczych uważać można za ustabilizowane, i czy nie nastąpią w tej dziedzinie niekorzystne załamania.

W całokształcie rozważań nad włókiennictwem wspomnieć również należy o poczynaniach organizacyjnych, które w roku 1935 wystąpiły w sposób zdecydowany. Do posunięć takich, które objęły całe włókiennictwo polskie, zaliczyć należy powstanie Unji Zrzeszeń Polskiego Przemysłu Włókienniczego¹⁾. Nie można również pominąć doniosłej inicjatywy w kierunku zrealizowania arbitrażu bawełnianego w Gdyni. Współpraca wszystkich zainteresowanych czynników rządowych, samorządu gospodarczego Łodzi i Gdyni oraz kół przemysłowo-handlowych włókiennictwa i zagranicznych importerów bawełny doprowadziła do porozumienia w sprawie stworzenia instytucji, która niezależnie ma całkowicie handel surową bawełną od kosztownego i niekorzystnego pośrednictwa portów obcych.

Tendencje organizacyjne znalazły swój wyraz również i w dziedzinie przedsiębiorstwa czesankowego w formie przebudowy istniejącej od szeregu lat Konwencji Polskich Przędzalni Wełny Czesankowej. Przebudowa ta poszła w kierunku silniejszego scementowania przemysłu przędzalniczego, utworzenia biur inkasowych i uregulowania stosunków z odbiorcami.

Zrozumiałą jest rzeczą, że w obliczu trudnych naogół warunków finansowych i słabej rentowności w przemyśle włókienniczym ruch inwestycyjny w tej gałęzi produkcji wykazuje w ostatnich latach tendencje spadku. O ile w latach konjunktury przeciętna wartość roczna przywozu maszyn włókienniczych była wyższa od zł 20 miljn., o tyle w okresie kryzysu kwota ta ulegała systematycznej i stałej redukcji, spadając w 1935 r. do ok. zł 5 miljn. Włókiennictwo ogranicza się w akcji inwestycyjnej do niezbędnych napraw, rezygnując w przeważającej mierze z modernizacji swego aparatu produkcyjnego, co wymagałoby bardzo poważnych nakładów finansowych. Na spadek importu maszyn wpłynął w pewnej mierze dodatni naogół fakt, że włókiennictwo częściowo pokrywa swe zapotrzebowanie w kraju. W każdym bądź razie zjawisko uwstecznienia aparatu produkcyjnego włókiennictwa doznało w ub. r. pogłębienia, a jedyny bodaj wyjątek — nie licząc sporadycznych wypadków instalowania nowych central elektrycznych oraz uruchamiania nowych działów w przemyśle bawełnianym i wełnianym — stanowiło pończosznictwo kotonowe. Przemysł ten, produkujący pończochy wysokich gatunków, sprowadził większe partie maszyn z Niemiec, dążąc do całkowitego opanowania rynku i wyeliminowania konkurencji zagranicznej w zakresie pończoch jedwabnych najwyższej jakości.

Na tle nakreślonych powyżej zjawisk i przesunięć strukturalnych, jakie dokonywały się pod wpływem najrozmaitszych czynników w ciągu roku 1935 — rok ten uważać należy za okres oczyszczania gruzów przemysłowych. Proces likwidacyjny we włókiennictwie posunął się już bardzo daleko i wolno wyrazić nadzieję, że rok 1936 nie przyniesie już tej gałęzi gospodarki narodowej poważniejszych wstrząsów i dalszych załamania. W tej mierze dodatnie niewątpliwie skutki spowodować mogą posunięcia w zakresie dalszej akcji reformy podatkowej,

zapoczątkowanej przez Rząd, reforma prawa upadłościowego, dalej pozytywne rozwiązanie kwestji reorganizacji systemu importu surowców i konsolidacja wewnętrzna samego włókiennictwa, idąca m. in. po linii przystosowania produkcji do potrzeb rynku. Wreszcie ewentualne dalsze pogłębienie procesu zwiększania się spożycia wyrobów włókienniczych na wsi i reorganizacja polityki eksportowej, a w końcu racjonalizacja stosunków w dziedzinie plac robotniczych — wszystkie te czynniki stworzyć powinny korzystniejsze perspektywy dla ustabilizowania warunków w przemyśle włókienniczym.

Konjunktura włókiennictwa w okresie minionego roku kształtowała się pod wpływem tych wszystkich elementów i czynników strukturalnych. Ogólnie biorąc, ubiegły rok nie przyniósł zasadniczej poprawy konjunktury, ale w całym swym przebiegu nie był w każdym razie gorszy od roku 1934, a w niektórych działach włókiennictwa kształtował się nawet korzystnie. Niewątpliwie, ogólne wyniki konjunktury włókienniczej w ub. r. mogłyby być znacznie korzystniejsze, gdyby częściowo nie wpłynęły na nie ujemnie zakłócenia w II połowie 1935 r. Spadek konsumpcji włókienniczej, wywołany t. zw. strajkiem konsumentów, odbił się niekorzystnie na końcowym bilansie sezonu zimowego. W przędzalnictwie bawełnianem uruchomienie, pomimo rozwiązania kartelu, kształtowało się na poziomie roku 1934, co uznać należy za dowód naogół dość ostrożnej i rozważnej polityki produkcyjnej. Import bawełny surowej był w 1935 r. nawet wyższy aniżeli w 1934 r. Przemysł nie odczuwał braku przędzy bawełnianej z uwagi na istniejące zapasy oraz niski stosunkowo poziom cen. Wzrosło zatrudnienie w tym dziale wskutek zwiększonej produkcji tkanin oraz przędzy wigonjowej. Sytuacja na rynku tkanin bawełnianych kształtowała się naogół korzystnie. Początek 1935 r. na skutek wejścia w życie art. 54 rozporządzenia wykonawczego do ordynacji podatkowej przyniósł osłabienie obrotów w legalnym przemyśle, ale w następnych miesiącach obroty te uległy wydatnemu zwiększeniu i ogólnie biorąc sezon letni, a częściowo zimowy (nieuwzględniając zakłóceń ostatnich miesięcy 1935 r.) był lepszy aniżeli w 1934 r. Nadmienić należy, że zapasy towarów po sezonach są stosunkowo szczupłe. Do charakterystycznych przesunięć w dziedzinie zbytu zaliczyć należy omówiony przez nas na wstępie wzrost konsumpcji tkanin włókienniczych przez ludność wiejską. W przędzalnictwie czesankowym sytuacja kształtowała się naogół korzystnie, rozmiary produkcji w porównaniu z 1934 r. uległy zwiększeniu o 2½%, eksport wagowo zwiększył się o 11%, ceny przędzy wykazywały tendencję wzrostową, co wiązało się ze zwiększoną cen surowca na rynkach światowych oraz jego drożeniem w wyniku ograniczeń przywozu. Powstanie biura inkasowego wyeliminowało prawie całkowicie straty na odbiorcach i ograniczyło do minimum działalność elementów anonimowych na tym odcinku. Rygorystyczne przestrzeganie stosunków, ograniczonych jedynie do odbiorców, posiadających patenty i prowadzących księgi handlowe, wzmocniło niewątpliwie bazę finansową przędzalnictwa czesankowego. Opierając się na pobieżnej ocenie bilansów poszczególnych przędzalni, stwierdzić można, że rentowność tego przemysłu nie wykazuje pogorszenia, a nawet zaznaczają się w tym kierunku wyraźne tendencje poprawy. W produkcji tkanin wełnianych przebieg sezonu letniego był naogół zadowalający, co w równej mierze da się powiedzieć o sezonie zimowym. Produkcja przemysłu wełnianego uległa również zwiększeniu przy silnej redukcji starych zapasów surowca wełnianego i wzmoczeniu importu przędzy zagranicznej. Na podkreślenie zasługuje stosunkowo dobra wypłacalność odbiorców w tej branży oraz wzrost obrotów gotówkowych. O globalnym wzroście produkcji w roku 1935 świadczy cały szereg liczb. Tak więc według danych Związku Przem. Włók. w Państwie Polskiem uruchomienie średnie w wielkim przemyśle bawełnianym wynosiło 46'6 godzin tygodniowo, podczas gdy w 1934 r. — 45'03 godzin. Produkcja przędzy bawełnianej wynosiła 52 598 000 kg, t. j. o blisko 1¼ miljn. kg więcej aniżeli w 1934 r. Zużycie przędzy na sprzedaż wyniosło w 1935 r. 28 459 000 kg, t. j. o przeszło 1'3 miljn. kg więcej aniżeli w 1934 r. Jednocześnie zapasy przędzy pod koniec 1935 r. wynosiły 2 231 000 kg, t. j. o 325 000 kg mniej aniżeli w grudniu 1934 r. Ilość robotniko-dni przepracowanych w wielkim przemyśle bawełnianym wynosiła w 1935 r. 9 924 354, t. j. o blisko 1 miljn.

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zesz. 47/1935, str. 1464.

więcej aniżeli w 1934 r. W wełnie przetworzono w wielkim przemyśle 2 846 062 robotniko-dni, t. j. o blisko 1/2 miljn. więcej aniżeli w 1934 r. O wzroście obrotów na rynku wewnętrznym świadczył m. in. wzrost przewozów kolejowych w zakresie tkanin. Wskaźnik przewozów (podstawa 1928 r. = 100), który w 1934 r. wyniósł 54'1, w 1935 r. wzrósł do 62'9.

W okresie roku 1936 przemysł włókienniczy wkroczył więc zarówno obciążony jeszcze balastem kryzysowych przerostów i trudności strukturalnych, jak i niepozabawiony jednocześnie pewnych dodatnich możliwości rozwojowych. Małe zapasy towarów i półfabrykatów, ostrożna naogół produkcja, licząca się ze skurczoną siłą nabywczą rynku miejskiego, dobiegające końca procesy oczyszczania rynku z naleciałości kryzysowych, częściowe, acz bardzo nieznaczne wzmocnienie finansowe włókiennictwa w 1935 r. i nadzieja na możliwość korzystniejszego zaopatrywania się w surowce — wszystko to stanowi aktywa, które mogą przeciwdziałać skutecznie dalszemu pogłębianiu się trudności we włókiennictwie. Ustabilizowanie zaś tych wszystkich możliwości w kierunku bardziej normalnej produkcji i bytu byłoby pierwszym poważnym posunięciem w dziedzinie walki z kryzysowym poziomem, ponad który włókiennictwo światowe zaczyna się już w 1935 r. coraz wyraźniej dźwigać.

M. K.

RZEMIOSŁO

MISTRZOWIE, CZELADNICY I TERMINATORZY. — Ideał prowadzawstwa rzemieślniczego: każdy samoistny rzemieślnik jest mistrzem, przeszedłszy uprzednio normalną, tradycyjną drogę (terminator — czeladnik) — jest w Polsce daleki od realizacji. Liczba mistrzów stanowi nadal mniejszość samoistnych rzemieślników i wzrasta w niedostatecznym stopniu.

Sprawozdania izb rzemieślniczych za rok 1934 podają, że na terenie 15 województw (brak danych dla Łodzi i Białegostoku) znajdowało się 92 137 „uprawnionych do trzymania terminatorów”, co odpowiada w praktyce — mistrzom. W stosunku do wydanych 269 tys. kart rzemieślniczych byłoby to 34%; przyjmując ten stosunek i dla pozostałych 2 województw, osiągnęlibyśmy dla całego kraju liczbę 109 tys.

„mistrzów”. Gdy się ponadto uwzględni, że w 1934 r. przybyło w wyniku egzaminów ok. 3 200 mistrzów, to okaże się, że roczny przyrost mistrzów w wysokości ok. 3% ogólnej ich liczby stoi w rażącej sprzeczności z przyrostem kart rzemieślniczych, wynoszącym w 1934 r. ok. 9%. Powstaje tem samym groźne dla ideału rzemieślniczego zjawisko „nożyc”, których kąt rozwarcia nie maleje, lecz — rośnie.

Liczba czeladników w statystykach izb rzemieślniczych jest mało kompletna. Zaledwie w 7 sprawozdaniach znajdujemy odpowiednie dane, które wykazują łącznie blisko 23 tys. czeladników (na 102 tys. warsztatów stanowiłoby to ok. 22%). W skali ogólnopolskiej otrzymaniabyśny ok. 70 tys. czeladników, która to liczba wydaje się jednak wygórowana, gdyż poza b. dzielnicą pruską (18 tys. czeladników — 40%) czeladnicy stanowią maksimum 15% w stos. do ilości warsztatów. W ten sposób należałoby liczbę czeladników poza b. dzielnicą pruską ustalić na najwyżej 40 tys. — tak, iż globalna liczba czeladników wyniósłaby 58 tys. osób. Biorąc pod uwagę 10 000 zdanych w 1934 r. egzaminów czeladniczych i odejmując 2 400 egzaminów mistrzowskich normalnych (resztę stanowiły egzaminy t. zw. uproszczone czyli czeladniczo-mistrzowskie), otrzymamy, że roczny przyrost czeladników wyniósł 7'7 tys., czyli ok. 14% stanu z początku 1934 r. W dalszym jednak ciągu przodują tutaj województwa zachodnie, gdzie liczba czeladników wzrosła netto o 6 tys. osób, czyli o 47%.

Bardziej kompletna statystyka uczniów (terminatorów) wykazuje za 1934 r. na terenie 13 izb z górą 36 tys. zarejestrowanych umów uczniowskich. Dla całej Polski byłoby ok. 54 tys. uczniów (z czego w b. dzielnicy pruskiej — 1 na 2). Z uwagi atoli na niedokładność rejestrów terminatorskich, co skolei jest rezultatem niezawierania lub nierejestrowania umów przez mistrzów lub zawierania umów przez nieuprawnionych do trzymania terminatorów, liczba tych ostatnich jest, bezwątpienia, znacznie większa. Kryją się oni częściowo pod postacią t. zw. pracowników młodocianych (pomocników); w okręgu izby białostockiej było 4'5 tys. pomocników na 500 uczniów, w woj. tarnopolskiem liczba pierwszych wynosiła 2'4 tys., drugich zaś — 1'0 tys. Miarą liczby młodocianych, zatrudnionych w rzemiośle, może być do pewnego stopnia liczba uczniów szkół dokształcających zawodowych: w 1934 r. było ich z górą 60 tys. Ale ponieważ szkoły te nie wszędzie istnieją, można by liczbę uczniów — bez obawy o przesadę — podnieść do 100 tys.

Reasumując, stwierdzamy, że 321 000 warsztatów rzemieślniczych w 1934 r. zatrudniało: 109 tys. mistrzów, 212 tys. posiadaczy kart rzemieślniczych, ale nieuprawnionych do trzymania uczniów, 58 tys. czeladników i 100 tys. terminatorów (choćby oficjalnie byli to „pomocnicy”), razem 479 tys. ludzi; w stosunku do liczby warsztatów — wynosi to 1'5 osoby na 1 warsztat.

ROLNICTWO

UDZIAŁ ROLNIKÓW W OBROTACH ZWIERZĘCYCH NA RYNKU WARSZAWSKIM

Dotychczasowy sposób zaopatrywania w zwierzęta rzeźne i mięso większych ośrodków konsumpcyjnych dla interesów rolnictwa był wielce nieracjonalny. Szczególnie dotkliwie odczuwa się ten stan na rynku warszawskim, na którym rolnik, dokonywający pionierskiej dostawy zwierząt rzeźnych, napotykał na szereg trudności ze strony należycie zorganizowanych kupców - hurtowników. Po szeregu „przykrych” doświadczeń rolnicy-produccenci zaczęli omijać rynek stołeczny, sprzedając bydło pośrednikom na rynkach lokalnych. Stan ten stworzył nadmierną i nieusprawiedliwioną rozpiętość cen, otrzy-

myanych przez producenta za żywiec, i cen, płaconych przez kcnsumenta za mięso.

Zjawisko to trwało na rynku warszawskim przez czas dłuższy, dopiero od chwili zorganizowania Giełdy Mięsnej, a następnie Kasy Targowej stosunki polepszyły się. W związku z tem przy pomocy zorganizowanych spółdzielni rolniczo-handlowych zainteresowanie producentów sprawą bezpośredniego zbytu zwierząt rzeźnych w stolicy zwiększyło się znacznie. Mimo to jednak udział rolników w zaopatrywaniu rynku warszawskiego w zwierzęta rzeźne nadal jest znikomy, lepiej trochę przedstawia się ta sprawa, jeżeli chodzi o przywóz mięsa.

Obrót zwierzętami rzeźnymi na targowisku warszawskim w roku 1935 kształtował się następująco¹⁾:

	Bydło		Bukaty		Cielęta		Owce		Trzoda chlewna	
	sztuk	%	sztuk	%	sztuk	%	sztuk	%	sztuk	%
Towar „własny”	20 217	32'04	521	68'19	91 090	87'10	1 532	70'37	18 528	9'18
Towar sprzed. giełd.	19 701	31'22	144	18'84	4 788	4'57	215	9'88	171 319	84'89
Komis via Kasa Targowa .	23 176	36'74	99	12'97	8 715	8'33	430	19'75	11 966	5'93
w tem: podaż rolnicza .	(2 911)	(4'63)	—	—	(23)	(0'02)	—	—	(9 038)	(4'48)
Ogólny obrót:	63 094	100	764	100	104 593	100	2 177	100	201 813	100

Na podstawie powyższego zestawienia możemy stwierdzić, iż rolnicy towar „rzeźny” prawie całkowicie jest sprzedawany w drodze komisji za pośrednictwem Kasy Targowej, a jedynie w sporadycznych wypadkach stanowi on t. zw. towar „własny”, bezpośrednio przez producentów dostarczany na rynek. Ścisłe wyeliminowanie tego rodzaju owaru stotnie rolniczego z masy towaru „własnego”, który jest niemal

wyłącznie towarem kupieckim, jest praktycznie niemożliwe. W tranzakcjach komisowych za pośrednictwem Kasy Targowej towar rolniczy jak to wykazuje zestawienie (na stronie następnej) za rok 1935¹⁾, stanowił jeszcze mały procent w stosunku do ogólnego obrotu bydłem i trzodą.

¹⁾ W/g danych Giełdy Mięsnej i Kasy Targowej w Warszawie.

	Bydło		Bukaty		Cielęta		Owce		Trzoda chlewna	
	sztuk	%	sztuk	%	sztuk	%	sztuk	%	sztuk	%
Podaż rolnicza	2 911	12'56	—	—	23	0'27	—	—	9 038	75'53
Podaż kupiecka	20 265	87'44	99	100	8 692	99'73	430	100	2 928	24'47
Ogólny obrót komisowy:	23 176	100	99	100	8 715	100	430	100	11 966	100

O ile chodzi o obrót komisowy, to można zauważyć, iż najmniej-szy procentowy udział posiadają rolnicy w dostawie cieląt, a następnie bydła, natomiast już znacznie większy w dostawie trzody. Udział ten wynosi $\frac{3}{4}$ całego obrotu komisowego trzodą. Już zupełnie dobrze przedstawia się zaopatrzenie w mięso wieprzowe rynku stołecznego przez rolników, bowiem za pośrednictwem Kasy Targowej dostarczyli oni w 1935 r. 1 417 959 kg, a podaż kupiecka wyniosła tylko 189 046 kg.

Porównując okres styczeń — luty lat 1935 i 1936, konstatujemy, iż rolnicza podaż bydła znacznie obecnie wzrasta, szczególnie o ile chodzi o dostawy, organizowane przez spółdzielnie rolniczo-handlowe; podaż zaś kupiecka utrzymuje się mniej więcej na jednakowym poziomie. W obrotach trzodą szczególnie silnie zarysowuje się wzrost dostaw, dokonywanych przez spółdzielnie, które z kilkuset sztuk trzody chlewnej w 1935 r., w 1936 r. zwiększyły swe dostawy do kilku tysięcy sztuk.

Zaobserwowana w ostatnich miesiącach niewątpliwa tendencja wzrostu udziału „towaru rzeźnego” rolniczego na rynku warszawskim następuje w miarę organizowania się samych producentów, jak i doskonalenia komisowego zbytu w stolicy. Należy zaznaczyć, iż odpowiednie zorganizowanie rolników-producentów pod względem racjonalnego dokonywania dostaw zwierzęcych powinno w dużej mierze przyczynić się do zwiększenia zainteresowania producentów rynkiem warszawskim, tem bardziej, iż zapewni im to otrzymanie odpowiednich cen. W obecnych warunkach rolnicy w większości wolą jeszcze sprzedawać swój towar pośrednikom. Stan ten powoduje omawianą we wstępie rozpiętość cen. Nadmierna rozpiętość cen, poza sztywnymi kosztami, obciążającymi obrót jak: koszty przewozu, opłaty targowiskowe i t. p.— jest spowodowana w dużej mierze wysokimi kosztami pośrednictwa.

Rolnik, dostarczający bezpośrednio bydło na targowiska warszawskie, bądź też przesyłając je do komisowej sprzedaży Kasie Targowej, skazany był na straty, bo przy transakcjach kupców wykazywane były ceny fikcyjnie obniżone. W wypadku jednak, gdy Kasa, zorientowawszy się w porę, oddała bydło do uboju na swój rachunek, a następnie sprzedała mięso detaliście, rolnik otrzymał rzeczywistą cenę rynkową.

Należy prztem podkreślić, iż od czasu gdy Kasa Targowa przyjmuje bydło od rolnika do komisowej sprzedaży, hurtownicy wybierają na prowincji sztuki lepsze, a pozostawiają rozmyślnie gorsze, które z konieczności zostają wysyłane następnie przez organizacje rolnicze na rynek stołeczny. Kasa Targowa wobec dużej podaży dobrego towaru musi te sztuki sprzedawać po niższej cenie od ceny rynkowej, i tak już sztucznie niższej. W ten sposób hurtownicy, dążąc do obniżenia sprawności Kasy Targowej, wytwarzają sztucznie rozgoryczenie rolnika, orjentującego się słabo w sytuacji rynkowej. W tych warunkach bydło zostaje sprzedane hurtownikom, którzy oddają je na ubój, a mięso dostarczają t. zw. półhurtownikom, którzy skolei sprzedają je detaliście. Nic też dziwnego, iż w ten sposób rolnik-producent otrzymuje za swój produkt cenę niską, a konsument płaci za mięso cenę wygórowaną.

Na targowisku trzody chlewnej sprawa ta przedstawia się cokolwiek inaczej. Handlarze trzody zorganizowani są w grupy t. zw. zgorników, z których każda operuje na określonym zgory terenie, prowadząc skup bądź na targowiskach, bądź w poszczególnych gospodarstwach. Zorganizowani handlarze trzody działają na rynku warszawskim na podstawie ścisłego porozumienia i wyzyskują producenta. Hurtownicy, wykupując dostarczoną trzodę przez „zgorników”, uniemożliwiają zaopatrzenie się bezpośrednio w towar detaliście u dostawcy prowincjonalnego. Detaliści zmuszeni są przeto do czynienia zakupów w miejscowych hurtownikach. Ten stan rzeczy podnosi sztucznie ceny i wpływa również na nadmierną rozpiętość ceny.

Powyższe zjawiska wpłynęły na stworzenie obecnego stanu warszawskiego rynku mięsnego.

Rząd w zrozumieniu konieczności uregulowania tego zagadnienia przystąpił w b. r. do realizacji postanowień dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r. o uregulowaniu obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem.

Pozatem z dniem 1 marca b. r. wprowadzono nową taryfę opłat na rzeźni warszawskiej, na podstawie której obniżono opłaty targowiskowe, rzeźne i weterynaryjne oraz przewidziano w nich pewne ulgi dla towaru „rzeźnego”, dostarczane bezpośrednio przez rolników lub ich organizacje.

Dla ułatwienia dowozu zwierząt bitych i mięsa do większych ośrodków konsumpcyjnych wprowadzono specjalną kolejową taryfę ulgową.

Nie bez znaczenia pozostanie tu również uchwalona przez Izby Ustawodawcze ustawa o uboju zwierząt gospodarskich w rzeźniach, ograniczająca ubój rytualny.

Są to środki, jakimi dysponuje Państwo, dążąc do uregulowania stosunków, panujących obecnie na rynku mięsnym.

Wzmożenie udziału rolników oraz forma tegoż udziału w obrotach na targowiskach warszawskich jest uzależniona od szeregu bezpośrednich i pośrednich działań, które są zależne od odpowiedniego ujęcia przy uregulowaniu rynku mięsnego od strony podaży. Z uwagi zaś na to, iż rynek warszawski jest największym oraz najbardziej chłonnym rynkiem zbytu zwierząt i mięsa, należy dążyć do stworzenia organizacji, które zajęłyby się bezpośrednią dostawą zwierząt i mięsa do stolicy. W ten sposób wyeliminowałyby się cały łańcuch zbędny a kosztownego pośrednictwa i dałoby się możliwość uzyskania przez rolnika rzeczywistej ceny rynkowej za żywiec, a konsumenta płaciłoby za mięso cenę, opartą na uczciwej kalkulacji.

Jednocześnie nie bez znaczenia na jakość dostarczonego żywca byłoby zagadnienie opasania bydła przez samych producentów, którzyby dopiero odpowiednio przygotowany materiał rzeźny dostarczali na rynek. Obecnie sami kupcy duże ilości bydła opasają.

Są to zagadnienia, które powinny być uregulowane przez samych rolników-producentów.

T.

HANDEL

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 30/III ÷ 11/IV 1936 r. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	30/III ÷ 4/IV	6 ÷ 11/IV	Wzrost %
Pszenica			
Warszawa	21'37½	21'50	0'6
Poznań	19'83	20'03	1'0
Lwów	18'45	18'87½	2'2
Średnia	19'88	20'13	1'4
Żyto			
Warszawa	13'56½	13'75	1'4
Poznań	14'23	14'55	2'2
Lwów	12'45	12'75	2'4
Średnia	13'41	13'68	2'0

Owies

Warszawa	14'63	14'63	—
Poznań	14'38	14'38	—
Lwów	14'22	14'22	—
Średnia	14'41	14'41	—
Jęczmień browarowy			
Warszawa	15'63	15'63	—
Poznań	15'50	15'50	—
Lwów	15'87½	15'87½	—
Średnia	15'67	15'67	—
Jęczmień zwykły			
Warszawa	15'13	15'13	—
Poznań	14'88	14'88	—
Lwów	—	—	—
Średnia	15'00½	15'00½	—

— Okres sprawozdawczy (od 6 do 11 kwietnia), krótszy o 2 dni spowodu przypadających świąt, minął pod znakiem niemal zupełnej stabilizacji notowań. Na podkreślenie zasługuje bardzo poważny spadek obrotów, wynoszący np. na giełdzie warszawskiej ponad 60% obrotów z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy. Na giełdzie warszawskiej jedyna różnica w notowaniach zaznaczyła się tylko w otrębach żytnich z przemiału standartowego, które zwykowały o zł 0'75 na 100 kg; na giełdzie poznańskiej — wszystkie notowania pozostały na niezmiennym poziomie.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 4633 t, w tem 1579 t żyta (dla okresu poprzedzającego odpowiednie liczby wynosiły: 12750 i 3966).

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jednolita 753 grl 21'50 ÷ 22'00, — zbierana 742 grl 21'00 ÷ 21'50, żyto I standart 700 grl 13'50 ÷ 14'00, — I A standart 730 grl bez obrotów, — II standart 687 grl 13'25 ÷ 13'50, jęczmień browarny 689 grl 15'50 ÷ 15'75, — o wadze 678/673 grl 15'25 ÷ 15'50, — o wadze 649 grl 15'00 ÷ 15'25, — o wadze 620'5 grl 14'75 ÷ 15'00, owies I standart 497 grl 15'00 ÷ 15'25, — I standart 516 grl 15'25 ÷ 15'50, — II standart 460 grl 14'50 ÷ 14'75 (14'50 ÷ 15'00), mąka pszenna I gat. A 0 ÷ 20% 35'00 ÷ 37'00, — I gat. A 0 ÷ 45% 33'00 ÷ 35'00, — I gat. B 0 ÷ 55% 32'00 ÷ 33'00, — I gat. C 0 ÷ 60% 31'00 ÷ 32'00, — I gat. D 0 ÷ 65% 30'00 ÷ 31'00, — II gat. A 20 ÷ 55% 29'00 ÷ 30'00, — II gat. B 20 ÷ 65% 27'00 ÷ 29'00, — II gat. D 45 ÷ 65% 24'00 ÷ 25'00, — II gat. F 55 ÷ 65% 23'00 ÷ 24'00, — II gat. G 60 ÷ 65% 22'00 ÷ 23'00, — III gat. A 65 ÷ 70% bez obrotów, mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 21'50 ÷ 22'50, — I gat. 0 ÷ 50% 21'50 ÷ 22'50, — I gat. 0 ÷ 65% 20'50 ÷ 21'00, — II gat. 50 ÷ 65% 16'50 ÷ 17'50, — razowa 0 ÷ 95% 16'50 ÷ 17'00, — poślednia ponad 65% 13'00 ÷ 13'50, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 12'50 ÷ 13'00, — średnie z przemiału standartowego 11'50 ÷ 12'00, — mialkie z przemiału standartowego 11'50 ÷ 12'00, otręby żytnie z przemiału standartowego 11'50 ÷ 12'00 (10'75 ÷ 11'25).

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 19'90 ÷ 20'15, żyto 14'25 ÷ 14'50, jęczmień 700/725 grl 15'00 ÷ 15'25, — 670/678 grl 14'75 ÷ 15'00, — browarowy 15'50, owies 450/470 grl 14'75 ÷ 15'00, — standartowy 14'25 ÷ 14'50, mąka wraz z workiem: pszenka I gat. A 0 ÷ 20% 32'25 ÷ 34'00, — I gat. A 0 ÷ 45% 31'50 ÷ 32'00, — I gat. B 0 ÷ 55% 30'50 ÷ 31'00, — I gat. C 0 ÷ 60% 30'00 ÷ 30'50, — I gat. D 0 ÷ 65% 29'00 ÷ 29'50, — II gat. A 20 ÷ 55% 28'25 ÷ 28'75, — II gat. B 20 ÷ 65% 27'75 ÷ 28'25, — II gat. D 45 ÷ 65% 25'25 ÷ 25'75, — II gat. F 55 ÷ 65% 23'25 ÷ 23'75, — II gat. G 60 ÷ 65% 21'75 ÷ 22'25, — III gat. A 65 ÷ 70% 19'75 ÷ 20'25, — III gat. B 70 ÷ 75% 17'75 ÷ 18'25, mą-

ka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 21'00 ÷ 21'25, — I gat. 0 ÷ 50% 20'50 ÷ 20'75, — I gat. 0 ÷ 65% 19'50 ÷ 20'00, — II gat. 50 ÷ 65% 16'50 ÷ 17'50, — poślednia ponad 65% 15'00 ÷ 16'00, otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 11'00 ÷ 11'75, — grube z przemiału standartowego 12'00 ÷ 12'50, otręby żytnie z przemiału standartowego 11'75 ÷ 12'25, otręby jęczmienne 10'75 ÷ 12'00.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 6 do 11 kwietnia 1936 r.

Okres sprawozdawczy, pokrywający się z okresem świątecznym, zaznaczył się w wysokim stopniu zredukowanymi obrotami oraz słabszą tendencją dla większości akcji. Dla akcji Polskiego ujawniła się stopniowo słabnąca tendencja; spadek notowań tych akcji wyniósł zł 0'25. Akcje: Warsz. Tow. Fabryk Cukru i Warsz. Tow. Kopalń Węgla zamknęły okres na zero; natomiast akcje Starachowic — przy mocnej tendencji — zwykowały o zł 0'75. W stosunku do okresów dawniejszych — akcje Modrzejowa zniżkowały o zł 0'10, akcje Starachowic o zł 4'00. Z dniem 6/IV r. b. akcje Banku Dyskontowego Warszawskiego są notowane bez bezwartościowego kuponu dywidendowego za 1935 r.

Na giełdach prowincjonalnych zawierano jedynie sporadyczne transakcje i to na drobne kwoty.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nomi- nalna (waluta)	Kurs naj- wyż- szy	Kurs naj- niższy	Ostatni kurs w tygodniu
w zł z a k c j ę				
Bank Polski	zł 100	96'25	95'75	95'75
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	23'75	23'00	23'50
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	zł 100	11'00	11'00	11'00
Lilpop	zł 25	9'10	9'10	9'10
Modrzejów	zł 50	4'50	4'50	4'50
Ostrowiec	zł 50	26'25	26'00	26'25
Starachowice	zł 100	29'50	27'00	29'50
				-28'00
				-28'25

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł: Jaworzno 112'50.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 96'00 — 95'00 (96'00—95'50).

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

PODSTAWY POLITYKI TARYF OSOBOWYCH P. K. P.

Ułatwienie krążenia ludności w celach gospodarczych, społecznych, kulturalnych i rozrywkowych — oto zadanie dobrej taryfy osobowej kolei. Spełnienie tego celu zależy z jednej strony od zdolności rozwinięcia podaży przewozowej przez przedsiębiorstwo kolejowe, a z drugiej strony od rozmiaru i wartości popytu na przewóz ze strony ludności.

Tak podaż, jak i popyt maksymalny zależą znów od ilości i jakości kapitału kolejowego, wartości oraz sprężystości aparatury kolejowej, jak również od zamożności, stopnia kultury, sposobu zarobkowania ludności, co wpływa na zakres i stopień intensywności potrzeb komunikacyjnych społeczeństwa. Wszystkie te warunki są bardzo odmiennie na sąsiadujących niekiedy nawet z sobą kolejach i dlatego przed niczem bardziej nie należy przestrzegać, jak przed czynionymi tak często porównaniami bezpośrednimi rekordów pracy czy poziomów opłat różnych kolei.

Obowiązkiem zarządu kolejowego jest przez wypośredkowanie właściwych opłat uzyskać optimum stosunku popytu do podaży, przy którym opłaty te są dość akwizycyjne, a zarazem opłacają jeszcze kolei koszty świadczeń. Odpowiednia polityka akwizycyjna powinna możliwie wyzyskać zdolność aparatury kolejowej, a przy tej okazji nie są

wykluczone także w ruchu osobowym — tak, jak i w ruchu towarowym — pewne przesunięcia, polegające na obciążeniu jednych przewozów w stopniu większym — na rzecz poparcia innych przewozów, szczególnie ważnych dla życia publicznego. W grę wchodzi zatem akwizycja i serwituty.

W ten sposób na budowę taryf osobowych wpływają 4 główne czynniki: zdolność przewozowa kolei, zdolność społeczeństwa do podróżowania, akwizycja przewozowa i konieczność ponoszenia pewnych serwitutów.

Dla oświetlenia zdolności przewozowej P. K. P. oprzemy się na stosunkowo niedoskonałym, lecz dość obrazowym sprawdzianem, jakim może być ilość taboru wagonowego w stosunku do liczby mieszkańców danego kraju. Otóż, odpowiednie liczby w 1931 r. wynosiły:

	Na 1 wagon osobowy	Na 1 miejsce mieszkańców
Niemcy	944	16
Aus rja	1 138	23
Francja	1 158	21
Czechosłowacja	1 600	32
P o l s k a	3 373	78
Jugosławia	3 567	88
Włochy	4 882	81

Wyposażenie w tabor w stosunku do liczby mieszkańców jest w Polsce, jak widać, stosunkowo prawie 5 razy mniejsze niż w Niemczech, prawie 4 razy mniejsze niż we Francji, prawie 2 razy mniejsze niż w Czechosłowacji, lecz nieco lepsze niż w Jugosławii i Włoszech, mających zresztą rozwiniętą wewnętrzną komunikację morską.

Wprawdzie liczby powyższe trudno rozpatrywać bez uwzględnienia takich momentów, jak: gęstość sieci, ilościan parowozów, przelotność linii i t. p., jednak dla ustalenia maksimum zdolności przewozowej — stanowią one, biorąc absolutnie, wymowne kryterjum porównawcze.

Dla zobrazowania potrzeb komunikacyjnych ludności podajemy również charakterystyczne porównania. Jeżeli przyjąć, że mniej więcej wszystkie koleje uprawiały stosunkowo podobną politykę taryfową, mającą na celu pozyskanie mas do podróżowania, wtedy dla oznaczenia proporcji potrzeb społecznych w różnych krajach — służyć mogą rzeczywiste rezultaty przewozowe, uzyskane w tych krajach.

	Na 1 mieszkańca kilometrów
Francja	755
Niemcy	674
Czechosłowacja	601
Austria	531
Polska	223
Włochy	183
Jugosławia	173

Ten obraz porównawczy nie jest doskonały. Trzebaby wiedzieć, z jakich to warstw powstaje ten popyt i jaki jest udział w ogólnej liczbie ludności warstw o większych potrzebach komunikacyjnych, wreszcie jaki wpływ na układ zapotrzebowania przejazdów kolejną wywołuje motoryzacja danego kraju.

Jednakże fakt, że popyt na podróże w Polsce jest tylko 3 razy mniejszy niż w Niemczech, gdy podaż taboru jest 5 razy mniejsza, że zatem, biorąc naogół, warunki popytu w Polsce są o wiele bardziej zbliżone do warunków ogólnoeuropejskich aniżeli warunki podaży — jest b. charakterystyczny. Wyciągnąć bowiem z tego należy jeden ważny wniosek, że kolej polska posiada aparaturę stosunkowo o wiele mniej zdolną do zaspokojenia potrzeb od innych kolei.

Potwierdzeniem tego stanu rzeczy może być zestawienie, obrazujące wyzyskanie miejsc w pociągach w roku 1931:

	Na 1 miejsce osobokilometrów
Francja	11 254
Austria	12 570
Włochy	14 719
Jugosławia	14 958
Francja	15 878
Polska	17 469
Czechosłowacja	19 216

Stopień wyzyskania miejsc w Polsce był w roku 1931, t. j. w roku stosunkowo jeszcze niezłej koniunktury przewozowej, o 70% wyższy niż w Niemczech.

Dosyć charakterystycznym zobrazowaniem podaży i popytu w ruchu osobowym może być zestawienie stosunku ilości przewozu osobowego do ilości przewozu towarowego oraz analogicznego stosunku wpływów z tych dwu przewozów do siebie w danym kraju. Z zestawienia tego można wywnioskować o intensywności ruchu osobowego, o głównej roli, jakiej podjąć się muszą dane koleje, o stopniu wyzyskania ich do ruchu osobowego i jego opłacalności. Stosunek %-owy ilości osiokilometrów ruchu osobowego i wpływów z tego ruchu do odpowiednich kwot dla ruchu towarowego w roku 1931 przedstawiał się następująco:

	Stosunek osiokilometrów %	Stosunek wpływów %
Niemcy	89	48
Austria	92	58
Włochy	91	57
Francja P. L. M.	82	30
Węgry	106	51

Polska	60	33
Rumunia	71	50
Czechosłowacja	74	34
Z. S. R. R.	27	37
Jugosławia	66	39

Jesteśmy po Z. S. R. R. krajem, w którym ruch osobowy jest stosunkowo najslabiej rozwinięty w stosunku do towarowego. Zestawienie powyższe jest dla Polski bardzo charakterystyczne i nie pozostaje bez wpływu na strukturę taryf osobowych. Przy stosunkowo małym procencie ludności, zdolnej do podróżowania (miejskiej), świadczy ono o małej opłacalności ruchu osobowego w Polsce, co również wpływa krępująco na akwizycyjną politykę taryfową. W rzeczywistości dopłata do ruchu osobowego z wpływów ruchu towarowego wynosi ok. zł 80 miljn. rocznie. Jest to $\frac{2}{5}$ wpływów ruchu osobowego.

W tych warunkach ocena stopnia akwizycyjności taryfy polskiej nabiera tem większej wartości. Chodzi tu przede wszystkim o stwierdzenie stopnia zasadniczej akwizycyjności opłat normalnych i tych opłat ulgowych, które zaliczyć można pośrednio do normalnych, t. j. ogólnie dostępnych w każdej porze dla każdego (ulgi czasokresowe i t. p.). Za akwizycyjną w tym sensie może być uznana taryfa, która wydaje się publiczności tanią, a kolei daje dostateczne wpływy. Tu znowu nasuwają się porównania na tle stosunków zagranicznych.

Biorąc do obliczenia stan z dn. 1/IV 1935 r. i opierając się na kursach giełdowych walut, otrzymujemy następujący obraz rozpiętości taryf normalnych różnych krajów, po przyjęciu za 100 opłat taryfy polskiej za 50 km:

	W s k a ż n i k i o p ł a t		
	za 50 km	za 200 km	za 1 000 km
Polska	100	392	1 315
Węgry	101	383	—
Czechosłowacja	105	410	1 093
Francja	133	536	2 683
Rumunia	135	528	1 653
Jugosławia	162	600	2 074
Niemcy	164	664	3 292
Austria	169	561	2 006
Włochy	198	734	2 423
Szwajcaria	250	1 000	—

Jak widzimy — po przeliczeniu na złoto — taryfa normalna kolei polskich jest niemal najniższa, i to w dwojakim sensie — najniższa przy przejazdach na krótkie odległości i stosunkowo, z wyjątkiem taryfy czechosłowackich kolei, najsilniej zniżkująca przy większych odległościach. W porównaniu np. z taryfą kolei niemieckich jest taryfa polska niższa przy 50 km o blisko 40%, przy 1 000 km zaś o blisko 70%.

Zestawieniu powyższemu można zarzucić, że nie wyraża ono stosunku wysokości opłat do siły nabywczej ludności. Takie ujęcie taryfy przesunęłoby może taryfę polską z rzędu najtańszych do grupy średnich.

Wnioskiem z powyższych rozumowań będzie, iż taryfa normalna kolei polskich zaliczona być może do taryf dość akwizycyjnych, zwłaszcza w krzewieniu przewozów odległych. A wniosując z małej stosunkowo zdolności aparatury przewozowej taborowej i już osiągniętego stanu małej opłacalności — należy przypuścić, iż polityka dalszej akwizycji przez obniżenie opłat normalnych niema wielkich szans powodzenia.

Dla uzasadnienia słuszności ostatniego twierdzenia dość będzie wskazać na to, że przy najmniejszej z obniżek, które mogłyby podzielać akwizycyjnie, t. j. 25 ÷ 33% — wymagane minimum wzrostu przewozów, koniecznego dla opłacenia i pokrycia strat z obniżki taryf — wynieść musiałoby 33 ÷ 50%. Przy olbrzymiej masie przewozów normalnych i ulgowych ogólnie dostępnych — są to kalkulacje ryzykowne nawet dla bogatych kolei. Złękły się też pójścia na taką drogę koleje niemieckie, a inne, po nieudanych doświadczeniach, musiały powrócić do podwyżek taryfy (Jugosławia — dn. 1/1 1936 r. zniżka o 25%, a dn. 1/V 1936 r. podwyżka o 10%). Pogląd tego rodzaju wymagałby jednak zasadniczej rewizji, gdyby się okazało, że t. zw. przewozy normalne nie stanowią decydującej masy frekwencji, lecz rozbudowany system taryf ulgowych ogarnia większość frekwencji. Im proces ten byłby dalej posunięty — a równocześnie stwierdzić można byłoby, że

malejąca liczba podróży, opłacających taryfy normalne — wpłaca stosunkowo coraz to bardziej rosnącą część ogólnych wpływów z ruchu osobowego — tem mniej zastrzeżeń możnaby mieć przeciw zasadniczej obniżce taryf normalnych, pod warunkiem, oczywiście, że przełamany będzie duch konserwowania ulg nabytych.

Przechodząc do oceny taryf ulgowych, należy odróżnić ulgi akwizycyjne i pewne serwituty taryfowe.

W tym punkcie zainteresować nas muszą specjalne ulgi akwizycyjne. W przeciwieństwie do ulg serwitutowych — są one wynikiem inicjowanej przez kolej akcji i polegają na poszukiwaniu dodatkowych przewozów, których pobudzenie nastąpić może tylko przy pomocy specjalnie silnych podnieć. Zasadą jest tu nienaruszenie wpływów ruchu ogólnego, ku czemu służą odpowiednie zawarowania, zapobiegające przenikaniu, z oczywistą stratą dla kolei, ruchu ogólnego do lożyńska taryf ulgowych.

Tworzenie ulg akwizycyjnych uznać trzeba nie tylko jako obowiązek kupiecki kolei, lecz zarazem są one dobrym interesem, zwiększając wyzyskanie aparatury kolejowej i pobudzając żądę podróżnictwa, z czego znów powstają nowe przewozy normalne.

Polska przedstawia dla tego rodzaju ulg teren dobrze się nadający — górski, nadmorski, leśny, odpowiedni dla turystyki krajowej i zagranicznej. Dostanie się na odpowiedni teren z ośrodków kulturalno-przemysłowych wymaga pokonania dużej odległości, co wymaga sporych świadczeń kolei.

Żądza zwiedzania kraju, potrzeby wychowania kulturalnego i fizycznego, a dalej prąd organizacyjno-społeczny — przejawiają się w postaci, absorbującej w sporej mierze przewozy kolejami. W tym celu służą ulgi wycieczkowe, oświatowe, zjazdowe i t. p. W ostatnich zwłaszcza czasach narósł pęd do wielkich zjazdów i manifestacji, stających się próbą zdolności kolei do mobilizacji ludności. Niemalże też znaczenie mają takie ruchy, jak pątnicy, sportowy i t. p.

Wszystkie one w sporej mierze leżą w ramach ulg akwizycyjnych, wymagając b. wydatnych zniżek — których taktowne obwarowanie odpowiednimi rygorami nie przeszkadza w zjednywaniu nadkonty-

gentu podróży, pozyskiwanych z wielkim pożytkiem dla wzrostu kultury komunikacyjnej ogółu ludności.

Działanie ulg akwizycyjnych, jak widać z uzasadnienia, dla którego powstały, i celu, któremu służą, oraz skutków, jakie wywołują, należy uznać za ze wszechmiar korzystne. Polityka tego rodzaju wymaga dużej czujności, b. dokładnego sprawdzania rezultatów, ciągłego ulepszania form oraz stosowania co pewien okres czasu pewnych nowości — dla ponownego poruszania społeczeństwa.

Kolej największą ilość tego rodzaju ulg powinna udzielać społeczeństwu sama bezpośrednio, posługując się bądź własną aparaturą, odpowiednio skomercjalizowaną, bądź też organem pomocniczym handlowym, ściśle związanym z koleją, pracującym ideowo i planowo, ogarniającym i przerabiającym całokształt inicjatywy w zakresie akwizycji przewozowej. Takim organem w Polsce stać się ma Liga Popierania Turystyki.

Wręcz odwrotne zadania ulg serwitutowych wiodą do wręcz odwrotnych wniosków co do stosowania polityki taryfowej.

Ulg te wywołane są potrzebami socjalnymi, administracyjnymi, organizacyjnymi, indywidualnymi i t. p. Spadają ze szczególną łatwością na kolej państwową, gdyż ich projektodawcy uważają je w takich razach za dopłaty ze Skarbu Państwa. Cechą charakterystyczną tych ulg jest ustawiczne dążenie ze strony coraz to nowych kół o rozszerzenie zakresu ulg, oraz ze strony tych, co już z ulg korzystają — o ich pogłębianie.

Najważniejsza wada ulg serwitutowych jest, że nie wywołują one z założeń kalkulacji ogólnej, lecz tworzą przywileje nieraz dla grup lepiej nawet usytuowanych.

Ponieważ rozszerzenie zakresu i głębokości tych ulg — wymaga rekompensaty w postaci coraz znacniejszego obciążania pozostałych podróży — wszelka rozbudowa tych ulg i nadmiar ich uchodzić musi za zło, tolerowane w małych rozmiarach jako zło konieczne, lecz wymagające stanowczego zahamowania w razie rozbudzenia się niezdrowej pogoni za coraz to nowymi przywilejami taryfowymi.

A. D.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

PRACA POLSKIEJ FLOTY HANDLOWEJ W ROKU 1935

Rok 1935 jest pod wieloma względami rekordowym w rozwoju prac żegluga polskiej.

Liczba polskich linii regularnych wzrosła w tym roku z 9 do 14, a mianowicie:

1) Polsko-Brytyjskie Tow. Okrętowe S. A. uruchomiło w końcu kwietnia linię do Le Havre z warunkowem zawianiem do Cherbourga, Dover wzgl. Londynu. Na linii tej kursuje co 2 tygodnie statek pasażersko-towarowy s/s „Warszawa”;

„Żegluga Polska” S. A. uruchomiła:

2) w końcu sierpnia linię na Łotwę (Ryga, Libawa, Kłajpeda), na której kursuje co 2 tygodnie zacharterowany statek s/s „Falken”;

3) w początku września przystąpiła do współpracy z Svenska Orient Line, Göteborg — na linii do portów Lewantu; na linii tej w dyspozycji „Żegluga Polskiej” i pod jej flagą kursują m/s „Levant” (ex-„Blaland”) i s/s „Sarmacja” (ex-„Smaland”), które łącznie ze statkami szwedzkiego towarzystwa zapewniają 4 regularne połączenia na miesiąc z portami: Aleksandria, Jaffa, Haifa, Pireus, Konstantynopol (Stambuł), raz na miesiąc z portami: Algier, Beyrouth, Salonica, Bourgas, oraz w miarę dostatecznych ładunków przewidziane jest zawijanie do wszystkich większych portów Lewantu;

4) na dz. 7/XI przypada inauguracja linii do Ameryki Południowej, dokąd w dniu tym odpłynął z Gdyni s/s „Wisła”, pozostający od dłuższego czasu beczynnie; jak wiadomo, na linii tej został uruchomiony drugi statek s/s „Pułaski”, który w dn. 28/II b. r. opuścił Gdynię, zabierając komplet pasażerów i pełny ładunek towarów;

5) wreszcie z początkiem sezonu importu owoców południowych, „Żegluga Polska” skierowała 2 statki trampowe na komunikację regularną z portami Hiszpanji; dotychczas jest to linja o charakterze półregularnym.

W ruchu statków w naszych portach statki polskie zajęły w 1935 r.: w Gdyni — drugie miejsce z 584 statkami (13'44%)

o tonnażu 614 537 nrt na wyjściu, na ogólną liczbę 4 772 statków o pojemności 4 565 120 nrt, w Gdańsku — czwarte miejsce z 289 statkami (7'72%) o pojemności 228 932 nrt, na ogólną ilość 4 480 statków na wyjściu o pojemności 2 858 714 nrt.

Przewozy ogólne (bez przewozów żegluga przybrzeżnej) w 1935 r. w porównaniu z 1934 r. kształtowały się następująco (w tonnach):

	Wywóz	Przywóz	Tranzyt	Razem
1935	897 550	245 180	54 855	1 197 585
1934	712 394	167 959	82 396	962 749

Wzrost (+)

lub spadek

(—) w 1935 r.

w stos. do	+ 185 156	+ 77 221	— 27 541	+ 234 836
1934 r.	(25'99%)	(45'98%)	(33'40%)	(24'39%)

Przewozy ogólne w wysokości 1 197 585 t stanowią rekord pracy naszej marynarki i są o ponad 100 tys. t wyższe niż w 1932 r., w którym wynosiły 1 094 833 t.

Dane powyższego zestawienia świadczą z jednej strony o rozwoju pracy i rosnącym znaczeniu naszej floty, z drugiej zaś — są wymownym świadectwem jej braków.

Przewozy żegluga nieregularnej (trampowej) wyniosły (w tonnach):

	Wywóz	Przywóz	Tranzyt	Razem
1935	708 235	123 542	20 484	852 261
1934	561 198	38 056	64 899	664 153

Wzrost (+)

lub spadek

(—) w 1935 r.

w stos. do	+ 147 037	+ 85 486	— 44 415	+ 188 108
1934 r.	(26'20%)	(224'63%)	(66'87%)	(28'32%)

Stwierdzamy zatem w tej kategorii przewozów znaczny wzrost, pomimo zmniejszenia się ładunków tranzytowych.

Gros wywożonych tutaj ładunków stanowi węgiel — 679 064 t, którego wywóz wynosi 9'24% ogólnego wywozu węgla przez porty polskie (7 353 000 t), a 13'03% wywozu węgla z Gdyni (5 210 060 t).

Z powyższych transportów statki „Polskarob” Polsko-Skandynawskie Tow. Transportowe S. A. przewiozły 457 569 t (471 817 t), w tem 10 623 t (25 811 t) ładunków tranzytowych, reszta przypada na wywóz, przyczem towarzystwo to nie wykazuje wcale ładunków powrotnych. W porównaniu z odpowiednimi sumami za 1934 r. (liczby w nawiasach) stanowi to nieznaczny spadek — o 5'02%, wywołany mniejszą ilością odjazdów (164 w porównaniu z 168 w ub. r.). Statki tego towarzystwa odwiedziły porty Szwecji, Norwegii, Danii, Holandii i Belgii.

Trampy „Żegluga Polskiej” przewiozły ogółem 392 578 t (192 337 t), w tem w wywozie 260 947 t (115 193 t), w przywozie 123 108 t (38 056 t) i w tranzycie 8 533 t (39 088 t).

Stwierdzamy więc bardzo znaczny wzrost w wywozie i przywozie — tak, iż w rezultacie ogólne przewozy w roku sprawozdawczym pomimo spadku ładunków tranzytowych są o przeszło 100% wyższe w porównaniu z 1934 r.

Trampy tego towarzystwa wykonały ogółem 152 bliskie i dalsze podróże, wywoząc węgiel (221 495 t), sól potasową (14 712 t), zboże (7 950 t), siarczan amonu (ponad 5 000 t), a następnie — drzewo, koks, cement, sól i wreszcie ponad 3 000 t drobnicy; w przywozie gros transportów stanowi ruda — 98 635 t, tomasyna — 11 900 t, dalej — złom, pomarańcze, tytoń, nasiona oleiste.

Przewozy na wszystkich liniach regularnych (bez poczty) kształtowały się następująco (w tonnach):

	Wywóz	Przywóz	Tranzyt	Razem	
				tonn	% ogóln. przewozów
1935	189 315	121 638	34 371	345 324	28'84
1934	151 196	129 903	17 497	298 596	31'01

Wzrost (+)

lub spadek

(-) w 1935 r.

w stos. do 1934 r.   +38 119   -8 265   +16 874   +46 728
                          (25'21%)   (6'36%)   (96'43%)   (15'64%)

Pomimo spadku przywozu wzrost transportów na liniach regularnych jest dość znaczny. Wzrost tranzytu tłumaczy się zwiększeniem przewozów na linii Konstanca — Haifa oraz okolicznością, że „tranzyt” w 1934 r. obejmował tylko przewozy między portami obcimi, podczas gdy odnośna suma za rok sprawozdawczy obejmuje i ładunki tranzytowe przez zaplecze.

Poszczególne towarzystwa okrętowe w przewozach na liniach regularnych partycypowały, jak następuje (w tonnach i w %/0-ach przewozów na liniach regularnych):

	Żegl. Polska	Gdynia-Ameryka		Razem	
		linja amerykańska	linja palestyńska		
1935	221 675 (64'19%)	90 545 (26'22%)	19 508 (5'65%)	13 596 (3'94%)	345 324 (100)
1934	189 458 (63'60%)	88 684 (29'53%)	13 630 (4'58%)	6 824 (2'29%)	298 596 (100)

Wzrost w

1935 r. w stos. do 1934 r.   32 217   1 861   5 878   6 772   46 728
                          (17'00%)   (2'09%)   (43'12%)   (99'24%)   (15'64%)

Z powyższego wynika, że największe przewozy i wzrost tych przewozów w liczbach bezwzględnych wykazuje „Żegluga Polska” — dzięki nowym liniom regularnym, na których przewieziono 34 884 t (linje: lewantyńska, lotewska i szwedzka, przyczem tylko ta ostatnia, otwarta w grudniu 1934 r., pracowała przez cały rok). Wykazana suma przewozów nie obejmuje linii południowo-amerykańskiej i hiszpańskiej, które zostały umieszczone w przewozach trampowych tego towarzystwa. Na dawnych liniach regularnych wzrost przewozów zaznaczył się na linii antwerpijskiej (z 49 982 t do 61 834 t), linje finlandzka i hamburska utrzymały swoje przewozy na poziomie 1934 r., wreszcie na linii rotterdamskiej zaznaczył się spadek obrotów (z 92 665 t do 86 647 t) — wskutek znacznego zmniejszenia się przywozu na tej linii, a pomimo wzrostu wywozu i tranzytu.

Wobec braków własnego tonnażu „Żegluga Polska” zmuszona jest korzystać ze statków wynajętych (charterowanych), którymi przewieziono 47 433 t, co stanowi ponad 21% obrotów na liniach regularnych tego towarzystwa. W charterze „Żegluga Polskiej” pracuje 5 statków, które są przekonującym dowodem niedostateczności tonnażu w zakresie prac już dokonanych. Braki pod tym względem są, oczywiście, znacznie większe, jeżeli się weźmie pod uwagę możliwości i obowiązek prowadzenia dalszych prac rozwojowych.

„Polbryt” — Polsko-Brytyjskie Tow. Okrętowe S. A. wykazuje nieznaczny wzrost obrotów — dzięki zwiększeniu zarówno przywozu jak i wywozu na linii londyńskiej, natomiast linja hulska wykazuje nieznaczny spadek obrotów. Uruchomiona przez to towarzystwo linja do Le Havre nie odgrywa dotąd w ruchu towarowym poważniejszej roli.

Obroty towarzystwa „Gdynia — Ameryka, Linje Żeglugowe” (bez poczty) wykazują stosunkowo największy wzrost, w szczególności na linii palestyńskiej, gdzie w ostatnim kwartale 1935 r. został postawiony drugi statek s/s „Kościuszko”.

Stosunkowo poważny wzrost obrotów towarowych zaznacza się i na linii amerykańskiej, gdzie ładownie towarowe nowego motorowca m/s „Pilsudski” były w ostatnich podróżach w kierunku na zachód całkowicie wyzyskane. Świadczy to o usprawnieniu aparatu akwizycyjnego w zakresie ładunków na tej linii, co pozwala żywić nadzieję, że drugi motorowiec m/s „Batory”, który wkrótce rozpocznie swoją pracę, będzie pod tym względem należycie wyzyskany, a to tem bardziej, że „Batory” został zaopatrzony w ładownie chłodzone. Ma to wielkie znaczenie wobec dobrze rozwijającego się eksportu konserw i różnych wyrobów mięsnych do Ameryki.

Przewozy pasażerów w omawianym roku kształtowały się następująco (w nawiasach — liczby za 1934 r.):

Na linii Gdynia — Ameryka w kierunku do Ameryki przewieziono 4 272 pasażerów łącznie z emigrantami (4 447), przeciętna frekwencja — 305 (318), w kierunku do Gdyni — 3 386 (3 264) przy przeciętnej frekwencji 242 (233). Razem obrót pasażerski na tej linii wynosi 7 655 (7 711), przeciętna frekwencja w obu kierunkach — 273 (275). Widzimy więc nieznaczny zresztą spadek, którego nie zdołał wyrównać m/s „Pilsudski”. Praca na tej linii naszego flagowego statku zahamowała zaznaczając się o wiele wyraźniej na tym szlaku spadek frekwencji pasażerów w pierwszych 3 kwartałach ub. r., a rozpoczynający wkrótce swoje podróże siostrzany statek m/s „Batory” wyrównuje szanse konkurencyjne towarzystwa „Gdynia — Ameryka L. Z.” w akwizycji pasażerów do Ameryki z państw bałtyckich i skandynawskich. Klucz więc sytuacji na najbliższą przyszłość spoczywa w odpowiednim zorganizowaniu aparatu akwizycyjnego, by nowoczesne, piękne, wygodne i stosunkowo najtańsze nasze statki - hotele zdobyły sobie dostateczną liczbę pasażerów.

Na linii palestyńskiej (Konstanca — Haifa) przewieziono: do Palestyny 22 632 (15 795) pasażerów i emigrantów, przeciętna frekwencja — 780 (633), w kierunku do Konstancy — 5 277 (5 542), przeciętna frekwencja — 182 (222). Razem na linii palestyńskiej przewieziono 27 909 (21 337) osób, przeciętna frekwencja — 481 (426). Tutaj więc stwierdzamy znaczny wzrost ruchu dzięki emigracji Żydów do Palestyny. Na liniach angielskich przewieziono w obu kierunkach 821 (904) pasażerów, na linii do Le Havre — 3 871 pasażerów i emigrantów, wreszcie na wszystkich liniach „Żegluga Polskiej” — 910 pasażerów.

Ogółem statki polskie przewiozły w 1935 r. 41 166 osób (bez wycieczek i ruchu przybrzeżnego), co w porównaniu z 1934 r. (30 424 osób) stanowi wzrost o 10 742 (35'3%).

Na wycieczkach, zorganizowanych przez Tow. Gdynia — Ameryka L. Z., wzięło udział 6 116 turystów.

W ruchu przybrzeżnym przewieziono 188 115 osób, wreszcie przy zwiedzaniu portu w Gdyni — 4 264.

Zatrudnienie w polskiej marynarce handlowej wzrosło z 819 pracowników w dn. 1/I 1935 r. do 1 174 w dn. 1/I 1936 r. Są to liczby, obejmujące tylko personel pływający, a więc oficerów, marynarzy, załogę administracyjną i hotelową na statkach. Wzrost ten tłumaczy się wejściem nowych statków, z których m/s „Pilsudski” zatrudnił 255 osób (stan w dn. 1/I 1936 r.)

Ogólny stan tonnażu łącznie z taborem portowym wzrósł w 1935 r. z 83 jednostek o 66 098 brt do 99 jednostek o tonnażu 82 259 brt¹⁾. Z powyższego ogólnego tonnażu na statki, obsługujące handel zamorski, przypada tylko 25 jednostek o tonnażu 70 033 brt i 40 754 nrt, a po uwzględnieniu m/s „Batory” odnośne liczby wzrosną do 84 327 brt i 48 862 nrt.

Podkreślić należy, iż w końcu okresu sprawozdawczego, po sprzedaży dla Włoch s/s „Premjer” i po uruchomieniu s/s „Wisła” zniknęło u nas zjawisko bezrobocia tonnażu. Wszystkie statki, o ile nie brać pod uwagę statków o charakterze sezonowym, zostały zatrudnione. Powyższy przegląd pracy naszej żeglugi morskiej świadczy z jednej strony o jej wzrastającym z roku na rok znaczeniu, z drugiej zaś strony — o dalszych potrzebach inwestycyjnych w tej dziedzinie.

J. Korolkiewicz

REKORDOWE POŁOWY MORSKIE W MARCU 1936 R. — Rybacy polscy osiągnęli w ub. m. rekordowe wyniki połowów, sięgające w ogólnej liczbie 4 832 990 kg ryb morskich o ogólnej wartości zł 331 500.

¹⁾ Szczegółowe omówienie zmian w stanie tonnażu polskiej floty handlowej — p. „Polska Gospodarcza” zesz. 5/1936, str. 172.

Mimo obfitości połowów ryby zostały całkowicie przez rybaków rozsprzedane, co dowodzi znacznego rozwoju handlu tym artykułem, uzależnionego z jednej strony od rozbudowy przemysłu wędzarnianego, z drugiej zaś od przyzwyczajania ludności kraju do spożywania ryb morskich.

PRZEDSTAWICIELSTWO KOLEI POLSKICH ORAZ PORTÓW W GDYNI I GDAŃSKU W RUMUNJI. — W Bukareszcie zostało powołane do życia wspólne przedstawicielstwo P. K. P. oraz portów — na wzór istniejącego przedstawicielstwa w Pradze. Kierownikiem bukareszteńskiej placówki został em. Naczelnik Wydziału Taryf Zagranicznych w Min. Komunikacji, Mgr. Matoga. Biura przedstawicielstwa mieszczą się w konsulacie Rzpłitej. Zadaniem przedstawicielstwa jest akcja propagandowa i informacyjna oraz akwizycja ładunków dla P. K. P. i portów.

Poza Bukaresztem podobne placówki pracują już w Pradze, Wiedniu, Budapeszcie i Jaffie.

WIZYTA PREZYDENTA SENATU W. M. GDAŃSKA W GDYNI. — W dn. 5 b. m. przyjechał do Gdyni Prezydent gdańskiego Senatu P. Greiser w towarzystwie 5 osób ze swego otoczenia. Na dworcu morskim spotkał gościa Dyrektor Urzędu Morskiego P. Łęgowski, który zaprosił przybyłych na pokład hol. „Atlas”, na którym objechano cały port gdyniński. Po zwiedzeniu portu P. Prezydent Greiser wraz ze swymi towarzyszami odjechał samochodami do Gdańska.

Wizyty nosiła charakter nieoficjalny.

OTWARCIE KAMPANII 1936 R. W ŁUSZCZARNI RYŻU. — Gdyńska Łuszcarnia Ryżu rozpoczęła swój tegoroczny sezon, przystę-

pując do obróbki ryżu, którego pierwszy w b. r. całookrętowy transport w ilości 7 925 t nadszedł do Gdyni z Rangoonu na angielskim parowcu „Firby”.

RYNEK FRACHTOWY. — Poważniejszym wydarzeniem na rynkach frachtowych w tygodniu sprawozdawczym było wznowienie nawigacji na rzece St. Lawrence oraz ustalenie przez Administracyjny Komitet Żeglugowy nowych warunków i terminów dla statków, udających się lub oczekujących na frachty w portach La Platy.

Na rynku tym zakontraktowano pod zboże w tygodniu sprawozdawczym 20 statków o łącznym tonnażu 145 450 t.

Rynek północno-amerykański wykazywał słaby ruch zarówno w wywozie złomu, jak kukru i drobnicy, natomiast na rynku kanadyjskim panowało duże zainteresowanie tonnażem, zafrachtowano 6 statków pod zboże do Anglii/kontynentu na kwiecień i maj po ustalonych stawkach minimalnych, w najbliższym zaś czasie spodziewane jest znaczne wzmożenie ruchu w związku z wyczerpywaniem się zapasów zbożowych w Anglii.

Na rynkach wschodnich panowało średnie ożywienie, frachtowano ryż z Sajgonu do Francji po sh 24/6 na maj via Cape, siemię lniane i ziarno palmowe z Bombaju po sh 22/6 na kwiecień, rudę z Vizagapatam do Szczecina po sh 20/- a z Marmagoa do Antwerpji po sh 19/-.

Na rynkach Dalekiego Wschodu i Australji stawki były nominalne i nie zawierały żadnych tranzakcyj.

W portach czarnomorskich Z. S. R. R. ruch był bardzo ograniczony, obejmując kilka kontraktów na żelazo lane z Poti do Japonji po sh 15/- na maj oraz na węgiel do Stanów Zjedn. z Marjupola po sh 11/6.

POCZTA I TELEGRAF

OBRÓT PRZEKAZÓW POCZTOWYCH I TELEGRAFICZNYCH W STYCZNIU 1936 R. — W obrocie krajowym wpłacono w styczniu przekazów pocztowych 1 176 446 szt. i przekazów telegraficznych 7 442 szt. na kwotę zł 94 006 979, wpłacono zaś przekazów pocztowych 1 212 441 szt. i przekazów telegraficznych 9 043 szt. na kwotę zł 89 012 083. W obrocie zagranicznym wpłacono przekazów pocztowych 13 688 szt. i przekazów telegraficznych 148 szt. na kwotę zł 1 101 747, wpłacono zaś przekazów pocztowych 109 783 szt. i telegraficznych 139 szt. na kwotę zł 6 113 694.

Poważniejszy obrót przekazów pocztowych i telegraficznych mieliśmy z następującymi państwami:

K r a j	Wpłacono przekazów:			Wyplacono przekazów:		
	poczto- wych liczba	telegra- ficznych liczba	ogółem zł	poczto- wych liczba	telegra- ficznych liczba	ogółem zł
Austria	2 572	—	184 733	1 963	2	33 400
Belgia	488	13	46 063	1 090	1	150 802

Czechosłowacja	1 428	22	75 410	5 484	7	183 926
Egipt	241	—	26 924	166	—	7 466
Francja	2 628	34	235 907	24 796	88	2 718 266
Holandja	260	3	15 432	418	4	17 390
Jugosławja	86	—	2 749	—	—	—
Kanada	91	—	22 404	3 613	—	155 818
Łotwa	64	—	2 951	4	—	474
Niemcy	3 226	15	175 295	35 182	4	896 993
Rumunja	112	—	3 137	144	—	6 718
Stany Zjedn.	561	—	130 972	33 126	—	1 815 415
Szwajcaria	526	5	66 184	645	18	51 208
Węgry	74	1	3 872	—	—	—
W. Brytania	391	—	30 221	483	—	28 092
Włochy	315	5	21 925	412	—	8 024
W. M. Gdańsk	320	23	21 419	201	—	14 303

PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM

ART. 142 I 143 PRAWA PRZEMYSŁOWEGO. — Za punkt wyjścia dla poniższych rozważań biorę artykuł P. Kazimierza Sokolowskiego p. t. „Przemysł fabryczny i rzemiosło”, drukowany w zesz. 51/1935 tyg. „Polska Gospodarcza”. Do zawartych w nim uwag, opartych na doświadczeniu praktycznym autora, pragnę dorzucić nieco uwag teoretycznych, kuszając się o skonstruowanie tego, z czego P. Sokolowski świadomie, za wzorem ustawodawcy, zrezygnował — definicji przemysłu fabrycznego.

Ze ścisłego brzmienia art. 142 prawa przemysłowego, który określa rzemiosło w sposób negatywny, wynikałoby, że przez rzemiosło rozumieć należy wszelką wytwórczość, wchodzącą w zakres bandażownictwa, rękawicznictwa i t. d., po odjęciu od tej rozległej dziedziny jedynie zakładów fabrycznych. Jednakże już na pierwszy rzut oka widać, że byłoby to określenie zbyt szerokie, gdyż życie wytwarza niejednokrotnie zjawiska, których w języku potocznym niepodobna nazwać ani rzemiosłem, ani przemysłem fabrycznym. Konstruując przeto pojęcie przemysłu fabrycznego na tle art. 143 prawa przemysłowego, winniśmy rozszerzyć jego zakres w stosunku do znaczenia potocznego tego wyrazu, aby w ten sposób zwęzić zakres rzemiosła w celu zbliżenia znowu tego pojęcia do jego potocznego znaczenia.

Poszukując definicji przemysłu fabrycznego, będę usiłował oprzeć się na domniemanej woli ustawodawcy, przyczem zastrzec się zgóry wypada, że nie chodzi tu o rzeczywistą intencję faktycznych redaktorów ustawy, lecz o wydedukowaną ex post z brzmienia ustawy wolę ustawodawcy, pojętego niejako transcendentalnie, jako teoretycznego właściwego autora omawianych przepisów prawnych. Ustawa bowiem z chwilą nabrania mocy prawnej uzyskuje byt samodzielny i — że tak powiemy — wyzwala się, emancypuje się spod wpływu swych faktycznych twórców. Otóż w całości kształtu przepisów o rzemiosle przebiega się następująca myśl ustawodawcy: ustanowiony zostaje cenzus uzdolnienia i zatrudnienia w tym celu, by wytwarzane lub przetwarzane przez rzemieślników przedmioty oraz świadczone przez nich usługi odznaczały się wysokim poziomem pod względem jakości. Ustawodawca więc zakłada, że w rzemiosle między uzdolnieniem i doświadczeniem rzemieślnika z jednej strony oraz jakością jego wytworów i usług z drugiej — istnieje bezpośredni związek przyczynowy. Dlatego ustawodawca konsekwentnie wyklucza spod działania przepisów o rzemiosle te rodzaje przemysłu, w których z tych czy innych względów brak tego bezpośredniego związku. I tak więc w normalnym warsztacie rzemieślniczym może być zajęta przy wytwarzaniu niewielka liczba pracowni-

ków, niemających kwalifikacji, jakich ustawodawca żąda od samoistnych rzemieślników, jednak na czele tego warsztatu stać winien rzemieślnik, mający te kwalifikacje; on osobiście dogląda, by praca była spełniana należycie, on w miarę potrzeby sam do niej rękę przykładają, jego nieustanna obecność i nadzór dają rękojmiej należyte jej spełnienia, jego uzdolnienie i doświadczenie wpływają bezpośrednio na jakość wytworów. Jeżeli natomiast lokal jest tak obszerny, liczba osób zatrudnionych tak wielka, podział pracy lub stopień mechanizacji tak daleko posunięty, że ów związek przyczynowy zanika, wtedy oczywiście niema żadnej racji wymagać od tego, kto stoi na czele przedsiębiorstwa, uzdolnienia zawodowego. I tu właśnie mamy do czynienia z fabrycznym sposobem prowadzenia rzemiosła, który ustawodawca z tego właśnie względu wyłączył z zakresu rzemiosła.

Na wywód powyższy możnaby odpowiedzieć, że wszak i przy produkcji, powszechnie uznanej za fabryczną, kwalifikacje osoby kierującej nie pozostają bez wpływu na poziom wytwórczości. Wobec tego precyzujemy nasz pogląd bliżej i dodajemy, że przy rzemiośle uzdolniony i doświadczony kierownik warsztatu wpływa bezpośrednio na jakość każdej poszczególnej sztuki, podówczas gdy w fabryce fachowość dyrektora przyczynia się pośrednio do ogólnego podniesienia jakości wytwarzanych towarów en masse. Wpływ rzemieślnika polega na doglądaniu przezeń wytworzenia każdej — jak się rzekło — poszczególnej sztuki lub każdego wypadku świadczonych usług, pośredni zaś wpływ fabrykanta sprowadza się do odpowiedniego doboru przezeń personelu wykonawczego i nawet nadzorczego, do zainstalowania odpowiednich urządzeń, zakupywania surowców i innych czynności, które wprawdzie odbijają się dodatnio na jakości produkcji, lecz nie bezpośrednio i nie na każdym wytworze indywidualnie.

Należy tu wtrącić, że ustawodawca bynajmniej nie zapoznaje znaczenia owego wpływu pośredniego, co znalazło swój wyraz w przepisach blankietowych art. 30a prawa przemysłowego, które to przepisy również przemawiają za słusznością niniejszych wywodów.

Definicja więc brzmiałaby w ten sposób:

Przemysł jest wtedy prowadzony sposobem fabrycznym w rozumieniu art. 142 prawa przemysłowego, gdy jest on wykonywany w ten sposób, że posiadanie przez przemysłowca wymaganego ustawą uzdolnienia zawodowego do samoistnego prowadzenia rzemiosła nie może mieć bezpośredniego wpływu na jakość każdej sztuki wytwarzanego lub przetwarzanego produktu lub każdej świadczonej usługi.

O tym zaś, czy przemysł jest w poszczególnych wypadkach w powyższy sposób wykonywany, decydować będą niewątpliwie sprawdziany, zebrane i opracowane w wspomnianym na wstępie artykule P. Sokołowskiego.

Ed. Lipnik

W SPRAWIE STRUKTURY ORGANIZACYJ GOSPODARCZYCH¹⁾

Przekształcenie podstaw organizacyjnych życia gospodarczego, dokonane nowelą z dn. 10/III 1934 r. do prawa przemysłowego, wzbudziło swego czasu obszerną dyskusję, zarówno w łonie kół fachowych, jak i na łamach prasy. Specjalnie żywo omawiane było zagadnienie przymusu organizacyjnego, który stworzyła nowela, wyposażając Ministra Przemysłu i Handlu w prawo tworzenia organizacji o charakterze przymusowym, oraz prawo nadawania takiegoż charakteru już istniejącym organizacjom dobrowolnym.

Koncepcja przymusowego narzucania więzi organizacyjnej życiu gospodarczemu znalazła też i przeciwników. Przeciwstawił się jej samorząd przemysłowo-handlowy. Uchwały Związku Izby Przemysłowo-Handlowych kładły nacisk na niebezpieczeństwo wejścia na drogę przymusowej kartelizacji przemysłu, co łatwo mogłoby nastąpić w razie nie dość jasnego określenia faktycznych celów podjętej przez ustawodawcę reformy.

To ostatnie zagadnienie, wysuwając się na czoło całej dyskusji nad znaczeniem reform, przysłoniło w pewnym stopniu dokładną ocenę innych momentów, których znaczenie dało się odczuć w praktyce wów-

czas, gdy przepisy noweli zaczęły działać. Przedewszystkiem chodzi tu o skutki przebudowy zasadniczych ram ustrojowych, jakie ustawa stworzyła przez powołanie do życia specjalnego typu organizacji gospodarczych pod nazwą „zrzeszenie przemysłowe”.

Wprawdzie w literaturze fachowej pojawiło się kilka rozpraw, poświęconych analizie prawniczej nowych związków przemysłowych i rzemieślniczych, oraz specjalnie omawiających ciekawe zagadnienie stosunku zrzeszeń przemysłowych do prawa kartelowego¹⁾, jednakże rozważania te nie wyczerpały szeregu zagadnień niezmiernie ważnych, które się wyłoniły tam, gdzie przepisy znowelizowanego prawa przemysłowego wypadło stosować w życiu.

Zagadnienia wspomniane koncentrują się w chwili obecnej głównie w dziedzinie działania organizacji wolnych. Że tak jest — tłumaczyć należy tem, iż podczas gdy w ciągu dotychczasowego okresu działania ustawy, trwającego już 1½ roku, Minister Przemysłu i Handlu nie skorzystał, zdaje się, ani razu z przysługujących mu uprawnień w dziedzinie przymusu organizacyjnego, a samo zagadnienie wykorzystania w praktyce tych uprawnień podnoszone było bodaj zaledwie w paru wypadkach — to zagadnienie legalizacji zarówno już istniejących, jak i nowopowstających organizacji gospodarczych stanowiło przedmiot zainteresowania i zabiegów niezmiernie licznej rzeszy osób.

Przy efektywnym załatwianiu poszczególnych spraw z tej dziedziny trudności wynikały, jak wydaje się, z braku rozstrzygnięć wielu wątpliwości istotnych, wpływających z faktu istnienia poważnych luk w obojętnych przepisach.

I tutaj dochodzimy do istotnej treści niniejszych uwag, których zadaniem będzie uwidocznienie i omówienie najważniejszych zagadnień, powstających na tle konieczności pogodzenia wymogów prawa z potrzebami wolnych związków gospodarczych.

Zagadnienia te powstają przedewszystkiem w związku z brzmieniem artykułu 69 prawa przemysłowego, który stanowi podstawę zasadniczą całej nowoutworzonej struktury organizacyjnej. Postanawia on, co następuje:

„Celem popierania rozwoju przemysłu pod względem technicznym i gospodarczym oraz pozyskiwania krajowych i zagranicznych rynków zbytu, jak również celem obrony interesów gospodarczych zrzeszonych, prowadzący samoistnie przedsiębiorstwa przemysłowe jednego lub więcej rodzajów przemysłu, w rozumieniu prawa przemysłowego, mogą, w liczbie co najmniej 3, stowarzyszać się wyłącznie na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego w zrzeszenia przemysłowe o celach niezarobkowych”...

Przytoczony powyżej tekst art. 69 zawiera zatem najbardziej istotne momenty, precyzujące charakter zasadniczej komórki organizacyjnej, jaką jest zrzeszenie przemysłowe. Określa on mianowicie: jakie są cele zrzeszeń przemysłowych, kto do nich może należeć, oraz jakie nastawienie ma mieć działalność zrzeszeń. Powstają tu jednak pewne wątpliwości.

A więc przedewszystkiem powstaje zagadnienie, jak należy rozumieć intencje ustawodawcy w odniesieniu do składu zrzeszeń przemysłowych. Z dosłownego tekstu przepisu prawnego wynikałoby, że w zrzeszeniach przemysłowych mogą być członkami jedynie samoistnie prowadzący przedsiębiorstwa przemysłowe. Pomijając wątpliwości, jakie nasuwa definicja samoistnego przedsiębiorcy, należy stwierdzić, iż rygorystyczne stosowanie w życiu tego rodzaju wykładni prowadziłoby do szeregu komplikacji. Powstałoby więc odrazu pytanie, jak należy traktować organizacje, których działalność ma nosić charakter wybitnie gospodarczy, odpowiadający celom, zakreślonym w art. 69, lecz zrzeszające nie tylko samoistnie prowadzących przedsiębiorstwa. Zdawałoby się, że tego rodzaju organizacje nie mogłyby być legalizowane na podstawie prawa przemysłowego, a musiałyby się legalizować na podstawie prawa o stowarzyszeniach, wszelako tego rodzaju rozumowanie doprowadziłoby do powstania całej ogromnej grupy organizacji gospodarczych, wyłączonych spod działania prawa przemysłowego, co nie tylko byłoby zapewne sprzeczne z intencjami ustawodawcy, lecz wyraźnie kolidowało-

¹⁾ Artykuł dyskusyjny.

¹⁾ M. in. uwagi PP. Dr. R. Piotrowskiego i Dr. J. Brauna.

by z tymże artykułem 69, który przewiduje, że podstawą do realizowania celów gospodarczych jest wyłącznie prawo przemysłowe.

Ponadto powstawałoby pytanie, jak należałoby traktować wszystkie istniejące już organizacje, o charakterze gospodarczym, które w swym łonie posiadają osoby, nieodpowiadające kwalifikacjom samoistnych przedsiębiorców. W myśl art. 2 noweli organizacje tego rodzaju mogą istnieć nadal i mają obowiązek dostosowania swych statutów do postanowień prawa przemysłowego dopiero przy pierwszej zmianie statutu. Poddane są one zresztą również nadzorowi Ministra Przemysłu i Handlu. Jeżeliby do tych organizacji zaczęto stosować rygorystycznie przepis art. 69, powstałaby obawa, iż z uwagi na konieczność usuwania członków, niebędących samoistnymi przedsiębiorcami, przy dostosowywaniu statutów do nowych przepisów prawnych, organizacje istniejące nie będą skłonne do przekształcania się w zrzeszenia przemysłowe, w ścisłym znaczeniu tego słowa, i okoliczność ta będzie działała opóźniająco na ogólne przekształcanie się form ustrojowych życia gospodarczego po myśli noweli. Moment ten działać będzie także w ten sposób, iż spowoduje zarysowywanie się z zasadniczych grup organizacyj gospodarczych, z których jedna, złożona z organizacji już istniejących, działać będzie na zasadach dawnych, druga zaś, prawdopodobnie stosunkowo znacznie mniej liczna, tworzyć się będzie ze zrzeszeń przemysłowych w ścisłym znaczeniu, co doprowadzałoby do zniekształcania rozwoju naturalnych form organizacyjnych.

Należy przypuszczać, iż — jak zwykle w takich razach bywa — życie samo szukałoby dróg wyjścia z tych trudności. W danym wypadku drogą taką byłoby może umożliwienie osobom, niebędącym samoistnymi przedsiębiorcami, udziału i pracy w zrzeszeniach przemysłowych w charakterze członków honorowych, korespondentów i t. p. Czy jednak akceptowanie tego rodzaju procesów byłoby wskazane?

Należałoby może raczej przyjąć do czasu wyraźnego sprecyzowania intencji ustawy, w drodze wydania przez czynnik kompetentny odpowiednich przepisów wykonawczych, pogląd, iż nie leżało w intencji ustawodawcy krępowanie naturalnych form organizacyjnych przez wyłączenie ze zrzeszeń przemysłowych osób, nieposiadających kwalifikacji samoistnych przedsiębiorców, a w konsekwencji dopuszczenie tych osób do zrzeszeń w imię realizacji właściwych celów, dla których zrzeszenia zostały pomyślane.

Jeżeli chodzi o interpretację strony prawnej powyższego zagadnienia, przyjęć można, iż artykuł 69 nie zabrania osobom tego rodzaju należenia do zrzeszenia przemysłowego, a wymaga jedynie, ażeby w zrzeszeniu tem było przynajmniej 3 członków, będących istotnie samoistnie prowadzącymi przedsiębiorstwo. Zastosowanie tego rodzaju punktu widzenia umożliwiłoby w praktyce rozwiązanie szeregu trudności, jakie się dotychczas nasuwają tym wszystkim, którzy mają do czynienia z praktycznym dostosowaniem statutów organizacji gospodarczych do obowiązujących przepisów, jednocześnie zaś dawałoby możliwość zrealizowania w całej rozciągłości konsekwentnego przekształcania podstaw, na których się opierają procesy organizacyjne w życiu gospodarczym.

Skolei przejdźmy do następnego zagadnienia, jakie się nasuwa na tle artykułu 69. Jest to zagadnienie celów zrzeszeń przemysłowych. Powstaje mianowicie pytanie, czy organizacja, pragnąca zasadniczo prowadzić działalność gospodarczą, może postawić sobie inne cele, aniżeli określone w art. 69. Czy może np. obok działalności gospodarczej prowadzić działalność kulturalno-oświatową, samopomocową i t. p. Jest to zagadnienie o tyle ważne, iż w praktyce niejednokrotnie spotyka się organizacje, które pragnęłyby cele z takich dziedzin realizować.

Wydaje się, iż stanąć tu możnaby na stanowisku niezacieśniania działalności zrzeszeń przemysłowych wyłącznie do zasadniczych celów, przez ustawę sprecyzowanych, ustalając pogląd, iż nic nie stoi na przeszkodzie, ażeby cele inne były przez zrzeszenia realizowane, o ile tylko spełniony został warunek zasadniczy, jakim jest określenie głównego celu, dla którego zrzeszenie powstaje, a tym głównym celem winien być przynajmniej jeden z celów w art. 69 wyliczonych.

Wreszcie, na zakończenie poruszyć wypada trzecie zagadnienie, powstające w praktyce, przy stosowaniu postanowień art. 69, mianowicie zagadnienie niezarobkowego charakteru zrzeszenia przemysłowego. Nie jest mianowicie rzeczą jasną, jak należy postanowienie to rozumieć. Chodziło tu o to, ażeby zrzeszenie przemysłowe nie stwarzało ram, w których członkowie uprawiać mogą działalność, obliczoną na zysk, ale powstaje pytanie, czy zrzeszenie, jako całość, może prowadzić działalność wyraźnie dochodową, a więc np. organizować imprezy dochodowe, zakładać i prowadzić przedsiębiorstwa, obracać kapitałem w celach zysku i t. p. Wydaje się, iż właściwym rozstrzygnięciem powyższych wątpliwości byłoby przyjęcie zasady, iż dopuszczalne jest prowadzenie przez zrzeszenia przemysłowe działalności dochodowej, nawet poprzez specjalne przedsiębiorstwa przemysłowe, jednakże z warunkiem, ażeby dochód z tej działalności przeznaczony był na cele zrzeszenia, a nie był dzielony pomiędzy członków zrzeszeń. Poza to ważne jest również przestrzeganie, ażeby przedsiębiorstwa, zakładane ewentualnie przez zrzeszenia, prowadzone były w myśl odpowiednich zasad ogólnych, oraz odpowiednio do obowiązujących przepisów; do czuwania nad tem powołane byłyby zresztą właściwe władze nadzorcze.

W ten sposób omówiliśmy parę najważniejszych zagadnień, jakie nasunęło stosowanie przepisów art. 69 prawa przemysłowego. Rozstrzygnięcie ich posiada znaczenie kluczowe dla rozwiązania szeregu innych wątpliwości, które się na tle tego prawa dały zauważyć. Rzecz prosta, iż do autorytatywnego stosowania postanowień prawa powołane są przede wszystkim organa państwowe, na których spoczywa obowiązek dokonywania czynności legalizacyjnych. Wydaje się jednak, iż z uwagi na dosyć poważne rozbieżności zdań, jakie się zarysowują pomiędzy osobami, które dotychczas z praktyką organizacyjną miały do czynienia, na tle znowelizowanych przepisów, pożądanem się staje, ażeby ustalony został możliwie jednolity pogląd wszystkich zainteresowanych.

Józef Wejtko

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Finansowanie państwowych inwestycji wodnych — ust. z dn. 2/IV 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1936, poz. 208).

Zaciąganie pożyczek na cele inwestycyjne przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe — ust. z dn. 2/IV 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1936, poz. 209).

Zaciąganie pożyczek na cele inwestycyjne przedsiębiorstwa Polska Poczta, Telegraf i Telefon — ust. z dn. 2/IV 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1936, poz. 210).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Tymczasowe wprowadzenie w życie protokołu taryfowego polsko-estońskiego — rozporz. z dn. 2/IV 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25/1936, poz. 203).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Wprowadzenie w życie na pewnych obszarach Państwa niektórych postanowień ustawy o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec — rozporz. Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 27/III 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1936, poz. 211).

Wartość znaczków pocztowych do opłaty urzędowych przesyłek listowych — rozporz. Ministrów: Poczty i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dn. 31/III 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1936, poz. 212).

Zniżki celne i zwolnienia od cła — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 6/IV 1936 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Ref. Rolnych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1936, poz. 213).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

20 kwietnia:

— „Huta Poldi“, S. A. — o g. 10 w lok. Böhmische Escomptebank & Creditanstalt w Pradze, Graben 37.

22 kwietnia:

— „Bank Handlowo-Przemysłowy“, S. A. w Śremie — o g. 15 w lok. P. Sałacińskiej w Śremie, Poznańska.

25 kwietnia:

— „Francusko-Polskie T-wo Kolejowe“, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Paryżu, Av. de l'Opera 28.

27 kwietnia:

— „Bracia Borkowscy“ Zakł. Elektrot., S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Grochowska 45.

— „Gaz“ Poznańska Fabr. Gazów Przem., S. A. — o g. 10 w kanc. Not. K. Hettlingera w W-wie, Kapucyńska 6

— „Polskie Kopalnie Skarbowe na G. Śląsku — Spółka Dzierżawna“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Katowicach, Kochanowskiego 18.

28 kwietnia:

— „S. A. dla Destylacji Wina w Białej“ — o g. 16 w lok. S-ki w Białej, pl. Kościelny 9.

— Fabr. Przędzy i Tkanin Sztucznych „Chodaków“, S. A. — o g. 17½ w lok. S-ki w W-wie, Wspólna 60.

— Zakł. Przem. „Emil Eisert i B-cia Schweikert“, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Gdańska 47.

— „Grodzieckie T-wo Kopalń Węgla i Zakł. Przem.“, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Grodźcu.

— Młyny Parowe „Hermanka“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Poznaniu, pl. Wolności 17.

— Fabr. Firanek, Tiulu i Koronek „Szlenkier, Wydźga i Weyer“, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Dzielna 91.

— Fabr. Wyr. Jedwab. „Klinge i Schulz“, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 106.

— Dom Handl.-Przem. „B-cia Orszagh“, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Leszno 15.

— „Gotab“, Górnośl. T-wo Akc. dla Budowy Przemysłowych — o g. 18 w lok. S-ki w Wełnowcu, Kopernika 12.

— „Młyn Parowy w Tczewie“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Tczewie.

— „Karol Korn“ Budowlana S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w Bielsku, Mickiewicza 21.

— „Warszawska Fabr. Guzików“, S. A. — o g. 17½ w lok. S-ki w W-wie, Radzymińska 7.

— T-wo Manuf. Bawełn. „Lorentz i Krusche“, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w Zgierzu, 1 Maja 5.

— „Mazowia“ Fabr. Mebli Giętych, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Radomsku, Dobryszczyka 1.

— Pabjan. Fabr. Wyr. Bawełn. „Krusche i Ender“, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Pabjanicach, Zamkowa 3.

— Dom Handl.-Przem. „Franciszek Fuchs i Synowie“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Miodowa 18.

— „Jasło“ Zakł. Przem.-Naft. Gartenberg i Schreyer, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w Niegłowicach ad Jasło.

— Dom Mód „Bogusław Herse“, S. A. — o g. 20 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 150.

— „Zap“ Zakł. Przem., S. A. Mechan. Obróbki Drzewa i Metali oraz Fabr. Przetw. Spoż. — o g. 15 w lok. S-ki w Bydgoszczy, Kwiatowa 4.

— T-wo Handl.-Przem. „Real“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Widok 24.

— Pol.-Szwajc. Fabr. Czekolady „Suchard“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Krakowie, Masarska 6.

— Fabr. Wyr. Metal. „Metros“, S. A. — o g. 10 w lok. S-ki w Częstochowie, Joselewicza 3.

— „Kolej Lok. Drohobycz — Truskawiec“, S. A. — o g. 10½ w lok. Biura Małop. Kolei Lok. we Lwowie, Jagiellońska 1.

— „Polskie Zakł. Przem. Cynkowego“, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Będzinie, Sączewskiego 23.

— S. A. Wydawn. - Drukarska „Rom“ — o g. 18 w lok. S-ki w Wilnie, Cerkiewna 2.

— Fabr. Przetw. Chem. „Rędziny“, S. A. — o g. 17 w W-wie, Dantyszka 18.

— Pol. T-wo dla Hand. Węglem „Węglóblok“, S. A. — o g. 17½ w lok. S-ki w W-wie, Ordynacka 11.

— Fabr. Lodowni i Wyr. Blaszanych „Eskimos“, S. A. — o g. 14 w kanc. Not. Małachowskiego-Łempickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— „Gaz“ Fabr. Gazów Przemysłowych, S. A. — o g. 12 w kanc. Not. Hettlingera w W-wie, Kapucyńska 6.

— T-wo „Syrena-Rekord“, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w W-wie, Chmielna 66.

— „M. Lempicki“ Przedsięb. Górn., Wiertnicze i Hydrotechniczne, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Sosnowcu, Małachowskiego 26.

— „Hotel Bristol w W-wie“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 42/44.

— „Old England“ Dom Mód, S. A. — o g. 13 w kanc. Not. J. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— T-wo Przem.-Handl. „A. L. Sojka“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Piusa XI 10.

29 kwietnia:

— „Bank Budowlany“, S. A. — o g. 12 w kanc. Not. J. Dunikowskiego w Krakowie. Św. Jana 20.

— „Bank Spółek Niemieckich w Polsce“, S. A. — o g. 11 w lok. B-ku w Łodzi, al. Kościuszki 47.

— „T-wo Kopalń i Zakł. Hutn. Sosnowieckich“, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Kapucyńska 3.

— „Esge“ S. A. Grunt. i Budowlana — o g. 17 w lok. S-ki w Krakowie, Kochanowskiego 2.

— Składy Towarowe „Warrant“, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, al. Kościuszki 15.

— Zakł. Ogrodn. „C. Ulrich“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Czeglana 11.

— Przem. Bawełn. „Teodor Tietzen i S-ka“, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w Łodzi, Andrzeja 78.

— Częstoch. Zakł. Wyr. Włók. „Stradom“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Pl. Napoleona 9.

— „Hurtownia Aptekarzy Polskich“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Długa 16.

— „Ś-to Jerskie Zakł. Przem. - Handl.“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Ś-to Jerska 10.

— „Browary Grodziskie“, S. A. — o g. 16½ w lok. S-ki w Grodzisku, Kolejowa 5.

— „Syndykat Roln. Ciechanowski“, S. A. — o g. 15 w lok. Okr. T-wa Org. i Kółek Roln. w Ciechanowie.

— „Północne T-wo Transport. i Eksped.“, S. A. — o g. 12 w kanc. Not. Z. Zabierzowskiego w W-wie, Miodowa 27.

— T-wo „Linoleum“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Wilanowska 6 — 16.

— „Radziwiłł, Wimmer i Żeleńscy“ S. A. dla Wyr. z Gliny i Piasku — o g. 17 w lok. B-ku Dyskontowego Warszawskiego, Oddz. we Lwowie, 3 Maja 14.

— „Górnośl. Fabr. Czekolady i Cukrów“, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Siemianowicach Śl., Dworcowa 2.

— „Gbiorzcy i S-ka w Poznaniu“, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w Poznaniu, al. Piłsudskiego 27.

— S. A. Handlu Ziemiopłodami „K. Grabowski i S-ka“ — o g. 11 w lok. S-ki w Poznaniu, Fr. Ratajczaka 40.

— „Polska Centrala Importu Kawy“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Moniuszki 6.

— Fabr. Produkt. Chem. „Liban“, S. A. — o g. 11½ w lok. S-ki w Krakowie, Rynek Kleparski 4.

— Fabr. Fortepianów i Pianin „J. Kerntopf i Syn“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Szpitalna 9.

— „Konfekcja Damska“, S. A. — w kanc. Not. Dr. J. Sławskiego w Poznaniu, Rzeczypospolitej 1.

— „Keram“ S. A. dla Wyr. Keram. — o g. 11 w lok. S-ki we Lwowie, Zielona 56.

— Fabr. Wyr. Metal. „Jan Serkowski“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Nowolipie 76/78.

— Zakł. Chem. „Motor - Alkaloida“, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 23.

— „Pabjanickie Zakł. Włók. dawn. R. Kindler“, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Pabjanicach, Traugutta 4.

— „T-wo Starachowickich Zakł. Górniczych“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Warecka 15.

— Zakł. Włók. „Rozen i Wiślicki“, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Wólczńska 18.

— „Polscy Zjedn. Przem. Garbarze“, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Dzika 15.

— „T-wo Bud. i Eksploat. Hoteli w Uzdrowiskach Polskich“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Wolska 40.

— T-wo Akc. Fabr. Maszyn i Odlewnia Żel. „A. Wiczorek“ — o g. 19 w lok. T-wa w Białymstoku, Kolejowa 12.

— „Zjedn. Wytw. Art. Elektrotechn. i Metal. dawn. Elektra i N. Gruszkiewicz“, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Nowolipie 28.

— Warsz. T-wo „Motor“ Zakł. Chem.-Farm., S. A. — o g. 18½ w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 23.

— Fabr. Wyr. Metal. „I. M. Proszower i S-ka“, S. A. — o g. 14 w kanc. Not. Nowickiego w W-wie, gmach Hipoteki.

- Instytut Wyd. „Biblioteka Polska“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Nowy-wiat 23/25.
 — Zakł. Przem. „Strzemieszyce“, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Warecka 9.
 — „Tow. Handl.-Ajenturowe“, S. A. — o g. 12 we Lwo-wie, Piłsudskiego 11.
 — Dom Handl.-Komis. „Sair“, S. A. — o g. 13 w kanc. Not. J. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.
 — Fabr. Wyr. Wełn. i Bawełn. „M. i T. Pikielni“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 76.
 — „Polskie T-wo Handlowe“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Krakowie, Sławkowska 3.
 — „Poznański Bank Ziemian“, S. A. — o g. 11½ w lok. B-ku w Poznaniu, al. Marcinkowskiego 13.
- 30 kwietnia:
- Karolewska Manuf. „Karol Kröning i S-ka“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, 6 Sierpnia 5.
 — „M. Arct“ Zakł. Wydawnicze, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Nowy Świat 35.
 — Przędzalnia i Tkalnia Juty i Lnu „Warta“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Mazowiecka 3.
 — „Tomaszowska Fabr. Sztucz. Jedwabiu“, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w W-wie, Wilcza 9a.
 — „Pantarei“ Powszechne Zakł. Magaz. i Transp., S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Gdyni-Portcie, Polska 36-38.
 — „Zjedn. Zakł. Mater. Wybuch. i Azotu“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Łaziskach Górnych.
 — „Paweł Koprowski i S-ka“ Handl. S. A. — o g. 19 w W-wie, Moniuszki 9 m. 26.
 — Zakł. Bieli Cynk. i Przetw. Chem. „Huta Feniks“, S. A. — o g. 14 w lok. S-ki w Będzinie, Mostowa 7.
 — Zakł. Przem. „Guma Rubber“, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Gęsia 30.
 — „Krakowska Fabr. Portland-Cementu“, S. A. — o g. 11 w kanc. Not. Steina w Krakowie, Sławkowska 1.
 — „Warsz.-Łódzkie T-wo Handlowe“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Łodzi, Wólczńska 135.
 — „S. A. dla Handlu Rurami“ — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Czackiego 19.
 — Włocławski Młyn Parowy „Z. Stern i S-wie“, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki we Włocławku, Karnkowskiego 30/32.
 — „Arwogaz“ Fabr. Gazomierzy, Wodomierzy i Armatur, S. A. w Poznaniu, Dąbrowskiego 79 — o g. 15 w lok. S-ki w Poznaniu.
 — T-wo Bud.-Parcel. „Dynasy“, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 13.
 — „Polski Bank Komercyjny“, S. A. — o g. 18 w lok. B-ku w W-wie, al. Jerozolimska 36.
 — „Bank Przemysłowców Polskich“, S. A. — o g. 17 w W-wie, Zgoda 7.
 — „Lloyd Bydgoski“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Bydgoszczy, Grodzka 17.
 — Fabr. Odlewów Żel. i Narz. Roln. oraz Warsztaty Mech. „Ostrówek“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Ostrówku.
 — Fabr. Lakierów i Farb T-wo „Nobiles“, Kochanowicz, Sachnowski & Co, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki we Włocławku, Łęgska 23.
 — „Częstochowska Fabr. Dziel. i Wyr. Metal.“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Danilowiczowska 2.
 — „Albertyńska Fabr. Papieru i Tekstury“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Albertynie.
 — T-wo Handl. Pap. „B-cia Turkieltaub“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Przejazd 3.
 — Fabr. Chem. i Huta Szkl. „Kijewski, Scholtze i S-ka“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 36.
 — „Wileńska Fabr. Drutu i Gwoździ“, S. A. — o g. 18 w lok. Wil. Pryw. B-ku Hand. w Wilnie, Mickiewicza 8.
 — „Deak“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Mazowiecka 7 m. 28.
- 1 maja:
- „Polski Lloyd“, S. A. — o g. 12 w W-wie, Marszałkowska 97.
 — „Pol. Fabr. Wodomierzy i Gazomierzy dawn. Gazomierz“, S. A. — o g. 17 w W-wie, Piękna 21 m. 8.
- 2 maja:
- „Unia“ Zjedn. Fabr. Maszyn dawn. A. Ventzki i Peters, S. A. — o g. 9 w lok. S-ki w Grudziądzu.
 — „Łódzka Fabr. Kapeluszy dawn. Herman Schlee“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Targowa 2.
 — Zakł. Kauczuk. „Piastów“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Złota 35.
 — „Zakł. Akumulat. syst. Tudor“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Złota 35.
 — „Zdroje Polskie“, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, al. Jerozolimska 22 m. 5.
 — Fabr. Sukna „H. Landsberg“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Tomaszowie Maz., Gustowna 46.
- 5 maja:
- „Bank Cukrownictwa“, S. A. — o g. 16 w gmachu S-ki w Poznaniu, Sew. Mielżyńskiego 7.
 — „Warszawskie T-wo Kopalń Węgla i Zakł. Hutn.“, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Czackiego 6.
- 6 maja:
- „Herzfeld & Victorius“, S. A. — o g. 12 w lok. B-ku Zw. Spół. Zarob. w Poznaniu, pl. Wolności 15.
 — T-wo Kopalń Węgla „Flora“, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, al. Jerozolimska 28.
- 7 maja:
- „Powszechny Bank Związkowy“, S. A. — o g. 11 w lok. B-ku w W-wie, Zgoda 11.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

FUNDUSZ OBRONY NARODOWEJ. — Rada Ministrów na posiedzeniu w dn. 8 b. m. uchwaliła projekt dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o Funduszu Obrony Narodowej. Dekret ten przewiduje stworzenie specjalnego Funduszu Obrony Narodowej, na który złożyłyby się sumy, płynące ze sprzedaży nieruchomości państwowych, pozostających pod zarządem wojska, a dla Państwa zbędnych. Pozatem fundusz ów zasilany byłby również wpływami, przekazywanymi nań z mocy szczególnych przepisów ustawowych. To ramowe ujęcie zagadnienia zapewni Funduszowi możliwość korzystania z wszelkich wpływów, jakie w danym czasie i warunkach będą osiąganymi. W myśl projektu dekretu, takim wpływem, wynikającym ze szczególnego przepisu ustawowego, będzie dotacja budżetowa na cele Funduszu Obrony Narodowej. Stworzenie Funduszu Obrony Narodowej zapewni ciągłość

realizacji planu materiałowego zaopatrzenia armji, niezależnie od okresów budżetowych. W związku z tym projektem dekretu Rada Ministrów uchwaliła projekt dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o zezwoleniu na sprzedaż niektórych nieruchomości państwowych, stanowiących własność Skarbu Państwa a pozostających pod zarządem wojska, na cele Funduszu Obrony Narodowej.

BUDŻET

NADWYŻKA BUDŻETOWA W MARCU 1936 R. — Według tymczasowych zestawień Min. Skarbu, marzec b. r. zamknięty został nadwyżką zł 0'6 miljn., wydatki bowiem wyniosły zł 199'0 miljn., a dochody — zł 199'6 miljn. Dla porównania nadmienić należy, że marzec 1935 r. zamknął się deficytem w kwocie zł 19'3 miljn. (dochody — zł 184'5 miljn., wydatki — zł 203'8 miljn.), przyczem wydatk

w marcu ub. r. były większe niż w marcu b. r. o zł 4·8 miljn., natomiast dochody były w ub. r. mniejsze o zł 15·1 miljn. Zaznaczyć należy, że w marcu b. r. dochody z danin publicznych i monopolów—liczone bez wprowadzonego od grudnia 1935 r. specjalnego podatku od uposażń—są większe w porównaniu zeszłorocznymi o poważną kwotę zł 8·4 miljn.

Deficyt budżetowy za pierwsze 8 miesięcy r. budż. 1935/36, a więc do czasu wprowadzenia zarządzeń oszczędnościowych i dekretów z końca ub. r., wyniósł zł 219·3 miljn., dalsze 3 miesiące od grudnia 1935 r. do lutego 1936 r.—naskutek podjętej akcji, zmniejszającej poważnie deficyty miesięczne—dały deficyt w kwocie zł 28·3 miljn. (w grudniu zł 11·8 miljn., w styczniu zł 9·6 miljn. i w lutym zł 6·9 miljn.). Miesiąc marzec przyniósł nadwyżkę w kwocie zł 0·6 miljn. Łącznie zatem deficyt za cały ubiegły rok budżetowy wyniósł zł 247 miljn. Deficyt ten byłby większy o ok. zł 60 miljn., którą to kwotę dały reformy oszczędnościowe i podatkowe, wprowadzone w życie w grudniu ub. r., względnie od stycznia b. r.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że okres trwałych nadwyżek budżetowych, cechujących dobrą konjunkturę, skończył się w listopadzie 1930 r. Zaznaczyć przytem należy, że miesięczne nadwyżki budżetowe od czerwca do listopada 1930 r. były dość skromne i wahały się w granicach zł 0·3 ÷ 0·7 miljn. W ten sposób nadwyżka budżetowa za marzec b. r. jest pierwszą nadwyżką od szeregu lat i rozmiarami swemi odpowiada mniej więcej nadwyżkom, osiąganym w ciągu szeregu miesięcy 1930 r.

Zarządzenia, podjęte przez Rząd, zmierzają do tego, aby budżet uleczył na stałe. Zrównoważenie budżetu pozwoli dopiero na całkowitą realizację środków, zmierzających do aktywizacji życia gospodarczego.

PODATKI I OPŁATY

ULGI W PODATKU PRZEMYSŁOWYM NA II MIĘDZYNARODOWYCH TARGACH I AUKCJACH FUTRZARSKICH W WILNIE.— Ministerstwo Skarbu na podstawie art. 39 ustawy o państwowym podatku przemysłowym okólnikiem z dn. 31/III 1936 r. L. D. V 38009/4/36 zawiadomiło, że firmy futrzarskie, które wezmą udział w II Międzynarodowych Targach Futrzarskich w Wilnie oraz Aukcjach Futer Surowych w Wilnie w 1936 r., zwolnione będą od obowiązku nabywania odrębnych świadectw przemysłowych na prowadzone na Targach i Aukcjach zakłady (kioski, stoiska) oraz od państwowego podatku przemysłowego od obrotu, przypadającego od transakcyj, dokonanych na Targach i Aukcjach. Zwolnienie transakcyj, dokonanych na Targach i Aukcjach, od podatku przemysłowego od obrotu, może nastąpić tylko pod warunkiem prowadzenia przez biorące udział w Targach i Aukcjach firmy prawidłowych ksiąg handlowych oraz przedstawienia zaświadczenia Komitetu Wykonawczego Targów i Aukcyj, stwierdzającego, iż transakcje te dokonane zostały na Targach lub Aukcjach.

AKCYZY I MONOPOLE

POBIERANIE PROCENTÓW DO CENY TARYFOWEJ WYROBÓW TYTONIOWYCH W ZAKŁADACH GASTRONOMICZNYCH.— W związku z zapytaniem, czy należy wdrażać dochodzenia karno-skarbowe przeciwko właścicielom zakładów gastronomicznych, prowadzącym detaliczną sprzedaż wyrobów tytoniowych, którzy przy dostarczaniu gościom wyrobów tytoniowych na żądanie do stolików przez kelnerów lub specjalnych chłopców do roznoszenia wyrobów doliczają do cen taryfowych procentowe dodatki za usługę—Min. Skarbu okólnikiem z dn. 3/IV 1936 r. L. D. VI. 12323/1/35 wyjaśniło, że pobieranie przez właścicieli zakładów gastronomicznych tych procentów w wysokości przyjętych w danym zakładzie dodatków do rachunku nie stanowi naruszenia przepisu § 10 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30/X 1933 r. o sprzedaży wyrobów tytoniowych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 87, poz. 676) i wobec tego nie podlega sankcjom z art. 69 ustawy karnej skarbowej.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 6 do 11 kwietnia 1936 r.

Okres sprawozdawczy, krótszy o 2 dni spowodu przypadających świąt, minął pod znakiem osłabienia tendencji dla większości dewiz względnie stabilizacji pozostałych. Na specjalne podkreślenie zasługuje osła-

bienie funta, które przypisać należy—obok pewnego uspokojenia na rynku francuskim—również bardzo czynnej interwencji angielskiego funduszu walutowego, który masowo oferował funty po coraz to niższym kursie, dezorientując w ten sposób sprzedawców franków. Poza utrzymaniem frankami francuskimi, belgami, markami niemieckimi i koronami czechosłowackimi—pozostałe dewizy wykazały następujące straty (w zł na 100 jednostkach walutowych): franki szwajcarskie 0·08, floreny holenderskie 0·05, korony szwedzkie 0·30, korony duńskie 0·15 i korony norweskie 0·35; zniżkowały natomiast: dolary gotówkowe o zł 0·007/8 i telegraficzne o zł 0·001/2 na \$ 1 oraz funty szterlingi—o zł 0·08 na £ 1.

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego za dolary w obrotach pozagiełdowych placono zł 5·30^{3/4} za \$ 1 (wobec zł 5·31^{1/2} ÷ 5·32^{1/2} za \$ 1 w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy).

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	—	—	5·30 ^{3/4}
„ „ „ telegr.	\$ 1	5·31 ^{1/4}	5·30 ^{3/4}	5·31 ^{1/4}
Funty szterlingi	£ 1	26·30	26·26	26·26
Franki francuskie	100 fr.	35·01	35·01	35·01
Franki szwajcarskie	100 fr.	173·10	173·05	173·10
Belgi	100 blg.	89·87	89·84	89·85
Marki niemieckie	100 RM	213·45	213·45	213·45
Korony czechosłow.	100 kor.	21·96	21·95	21·96
Liry włoskie	100 lir.	—	—	—
Floreny holenderskie	100 fl.	360·80	360·60	360·80
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	135·60	135·40	135·40
Korony duńskie	100 kor.	117·45	117·30	117·30
Korony norweskie	100 kor.	132·10	131·95	131·95

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych przy tendencji niejednolitej obroty były ograniczone. Jedyną premjówka (4%—owa Dolarowa), zwiększając o zł 1·25, wyrównała poniesioną poprzednio stratę. Dla pożyczek 5%—owych: Konwersyjnej i Konwersyjnej Kolejowej nastrój był słaby i brak odbiorców; w rezultacie nieznaczna przewyżka podaży nad popytem spowodowała spadek kursów—pierwszej o 2·00% nom., drugiej—o 2·50% nom. Natomiast dla obu pożyczek dolarowych nastrój był mocny; 6% Poż. Dolarowa zamknęła okres sprawozdawczy zyskiem w wysokości 1·00% nom., a 7% Poż. Stabilizacyjna—0·63% nom. Należy podkreślić, że obroty tą ostatnią pożyczką były stosunkowo do obrotów innymi papierami duże.

Rynek papierów lokacyjnych prywatnych cechował osłabienie tendencji; jedyny wyjątek stanowią 8% L. Z. Tow. Kred. Przemysłu Polskiego (emitowane w funtach szterlingów i gwarantowane przez Skarb Państwa), które poprawiły swe notowania o 0·50% nom. Pozostałe papiery—poza 4½% L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt. (w zł w zł.) oraz 5% L. Z. Tow. Kred. m. Częstochowy z 1933 r., które nie wykazały zmian kursowych—zniżkowały (w %—ach nominalu): 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemińskiego 0·25, 4½% L. Z. Pozn. Ziem. Kred. (w zł) 0·50, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy (zwykle i z 1933 r.) 0·50 i L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r. 0·25.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery państwowe w zł				
3%	Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	—	—
4%	„ Dolarowa	\$ ¹⁾	51·00	49·50 50·90 -51·00
4%	„ Inwestycyjna	zł w zł. 100	—	—
4%	„ „ serje	zł w zł. 100	—	—
w % % nominalu				
5%	„ Konwersyjna	zł	58·00	57·50 57·50
5%	„ Konwers. Kol.	zł	—	53·00
6%	„ Dolarowa	\$	74·50	73·75 74·50
7%	„ Stabilizacyjna ²⁾	\$ ³⁾	62·00	61·50 61·88 -62·50 ⁴⁾ -62·25 ⁴⁾ -62·50 ⁴⁾ -68·50 ⁵⁾
Listy zastawne i obligacje banków				
7%	L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83·25	83·25 83·25
8%	„ „ „ „	zł w zł. 1927	94·00	94·00 94·00
7%	„ Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83·25	83·25 83·25
8%	„ „ „ „	zł w zł. 1924	94·00	94·00 94·00

1) \$ 5 = zł 44·57.

2) Z wyłączeniem transzy francuskiej.

3) \$ 1 = 5·18 fr. szwajc. = Hfl. 2·4888.

4) Dotyczy drobnych odcinków.

5) Dotyczy odcinków po 100.

7%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8%	" " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8%	Obl. Bud. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	—	—	—
5 1/2%	L. Z. Banku " " "	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5 1/2%	" " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00
5 1/2%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5 1/2%	" " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

8%	L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ¹⁾	£	91'25	90'50	91'00
4 1/2%	L. Z. T-wa Kred. Ziemińskiego	zł	43'50	42'50	43'00
8%	" " " " "	"			-91'25
4 1/2%	" " " " "	"			-42'50
8%	" " " " "	"			87'00
4 1/2%	L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt.	zł			38'50
4 1/2%	" " " " "	zł w zł.	41'00	40'50	41'00
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy	zł			55'00
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r.	zł	53'50	52'75	52'50
			-53'75 ²⁾	-53'00 ²⁾	-52'75
					-53'00 ²⁾
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Częstochowy z 1933 r.	zł	43'50	43'00	43'00
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r.	zł			46'00
					-46'50
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Siedlec z 1933 r.	zł			25'00

7%	Warszawy	1928	69—67 1/4—67 1/4	67 1/2—66 1/2—67 1/2 (6 000)	68—67 1/4—68 (2 000)
7%	Śląska	1928	70—68 1/2—68 1/2	66 3/4—66 3/4—66 3/4 (1 000)	70—69 3/8—69 1/2 (32 000)
	Londyn	7% stabilizac.	1927	90'34—88'84—90'23—89'23—89'23	—
	Zurych	7% stabilizac.	1927	—	—
	Paryż	7% stabilizac.	1927	63'84—63'45	63'93—63'57
	Medjolan	7% włoska	1924	93'80—93'55—93'80 (100)	96'83—94'83—96'83 (525)
					96'88—96'48—96'88 (600)

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 31 MARCA 1936 R.

Trzecia dekada marca b. r. dała nadwyżkę w obrotach walutowych zwyczajnych Banku Polskiego, mianowicie dzięki silnejwyżce skupu, pochodzącej ze zwiększonej w tej dekadzie podaży dewiz z instytucji państwowych. Sprzedaż utrzymała się na wysokim poziomie II dekady — poziomem znacznie wyższym niż w lutym, ale prawie takim samym jak w marcu ub. r. Cały miesiąc marzec wykazał w porównaniu z lutym wzrost zarówno skupu jak i sprzedaży, przyczem sprzedaż wzrosła niemal o połowę; w stosunku do marca ub. r. marzec b. r. wykazuje korzystniejszy wynik: wyższy skup i mniejszą sprzedaż (choć sprzedaż na giełdzie była w b. r. wyższa).

Rezerwy walutowe w III dekadzie marca — dzięki dodatniemu saldu bilansu walutowego Banku — wzrosły o zł 0'9 miljn. Wzrosły one coprawda i w ciągu całego miesiąca — o zł 9'2 miljn., ale tę wyżkę zawdzięczać należy przedewszystkiem sprzedaży przez Bank złota w II dekadzie za zł 18'9 miljn.; faktycznie więc w marcu odplynęło z rezerw dewizowych Banku zł 9'7 miljn.

Zapas złota — w związku z powyższą sprzedażą złota w II dekadzie — zmniejszył się w ciągu marca z zł 445'1 miljn. do zł 426'7 miljn. Spadek byłby jeszcze większy, gdyby nie jednocześnie utrzymujący się normalny dopływ złota do Banku, powstający z drobnego skupu, dokonywanego przez oddziały Banku. W III dekadzie marca zwiększenie zapasu złota z tytułu tego skupu wyniosło zł 0'2 miljn.

W stosunku do sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań Banku powyższy zapas złota wynosił na ultimo marca 40'42%, a więc nieznacznie mniej niż na ultimo II dekady, mniej także niż na ultimo lutego b. r. i znacznie mniej niż na ultimo marca ub. r. Ten niżkowy ruch procentowego pokrycia złotem obiegu i zobowiązań ilustruje liczbowo następujące zestawienie:

	%
29/II 1936	41'86
20/III "	40'64
31/III "	40'42
31/III 1935	48'08

Łekki spadek procentu pokrycia w III dekadzie marca, mimo wzrostu sumy pokrycia, t. j. zapasu złota — tłumaczy się jednoczesnym zwiększeniem się sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań (a właściwie ich części, podlegającej pokryciu, t. j. przewyżki ich ponad zł 100 miljn.), mianowicie z zł 1128'1 miljn. do zł 1134'2 miljn. (względnie z zł 1028'1 miljn. do zł 1034'2 miljn.). Zwyżce — jak zwykle na ultimo miesiąca — uległ tylko jeden składnik tej sumy, mianowicie obieg biletów bankowych — z zł 934'9 miljn. do zł 978'8 miljn., podczas gdy natychmiast płatne zobowiązania obniżyły się jednocześnie — z zł 193'2 miljn. do zł 155'4 miljn.

Spadek zobowiązań w ostatniej dekadzie marca został tylko w drobnej części spowodowany zniżką salda pozycji „różne rachunki” (z zł 23'0 miljn. do zł 21'4 miljn.), natomiast powstał on głównie wskutek odpływu lokat żyrowych na ultimo miesiąca z Banku — dzięki czemu salda rachunków żyrowych obniżyły się z zł 170'2 miljn. do zł 134'0 miljn.

Jeśli chodzi o lokaty żyrowe, to minimalne zresztą od dłuższego czasu lokaty kas państwowych wykazały w III dekadzie marca nieznaczny wzrost, a cały spadek skoncentrował się na lokatach prywatnych, których suma okazała się na ultimo marca niższa niż na ultimo lutego, a znacznie niższa niż na ultimo marca ub. r. Liczbowo zmiany w stanie lokat żyrowych ilustruje następujące zestawienie (w miljn. zł):

ZŁOTY ZAGRANICĄ

	New York ³⁾	Londyn ⁴⁾	Paryż ⁵⁾	
6/IV	18'87	26'28	—	
7/ "	18'88	26'25	285'50	
8/ "	18'86 1/2	"	285'75	
9/ "	— ⁵⁾	"	285'50	
10/ "	b r a k n o t o w a ń			
11/ "	b r a k n o t o w a ń			
	Zurych ³⁾	Berlin ³⁾	Praga ³⁾	
6/IV	57'80	46'80 ÷ 46'90	456'00	
7/ "	57'82 1/2	"	—	
8/ "	"	"	456'00	
9/ "	57'80 1/2	"	"	
10/ "	b r a k n o t o w a ń			
11/ "	b r a k n o t o w a ń			
	Kopenhaga ³⁾	Sztokholm ³⁾	Oslo ³⁾	Gdańsk ³⁾
6/IV	85'80	74'25	77'00	99'80 ÷ 100'20
7/ "	—	—	—	"
8/ "	85'70	74'25	—	"
9/ "	—	—	—	"
10/ "	b r a k n o t o w a ń			
11/ "	b r a k n o t o w a ń			

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH⁶⁾

(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach—obroty)

	23 ÷ 28/III	30/III ÷ 4/IV	6 ÷ 11/IV
New-York			
6% dolarowa			
1920	77—75—75 (17 000)	75—74—75 (16 000)	76—75—75 1/2 (12 000)
8% Dillon			
1925	91—90—90 1/8 (16 000)	90—89 1/2—89 1/2 (16 000)	90 1/2—89 1/2—90 1/2 (24 000)
7% stabilizac.			
1927	107 1/2—107 1/4—107 1/4 (5 000)	105 3/4—104—105 3/4 (10 000)	106—106—106 (1 000)

1) Gwarantowane przez Skarb Państwa.
 2) Dotyczy drobnych odcinków.
 3) Za zł 100.
 4) Za £ 1.
 5) Brak notowań.
 6) Kursy — w %-ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Medjolanie — w tysiącach).

Lokaty żyrowe:

	kas państwowych	pozostałe
29/II 1936	1°0	137'3
20/III „	0°8	169'4
31/III „	1°1	132'9
31/III 1935	11°1	177°0

Obieg biletów bankowych wzrósł na ultimo marca (o zł 44°0 miljn.) słabiej co prawda niż na ultimo lutego (o zł 59°6 miljn.), ale silniej niż na ultimo stycznia b. r. (o zł 26°1 miljn.) i niż na ultimo marca ub. r. (o zł 39°2 miljn.). Stan obiegu na ultimo marca — jak to wykazuje poniższe zestawienie (w miljn. zł) — był prawie identyczny ze stanem na ultimo lutego, ale jednocześnie był o jakis 3½% wyższy niż przed rokiem:

29/II 1936	979'1
20/III „	934'9
31/III „	978'8
31/III 1935	945'5

Wzrost obiegu banknotów w III dekadzie marca o zł 44°0 miljn., t. j. o przeszło 4½%, znajdował przedewszystkiem odpowiednik w odpływie lokat żyrowych z Banku, jednocześnie jednak wiążąc się ze wzrostem działalności kredytowej Banku.

Jeśli chodzi o portfel wekslowy, to wzrósł on o zł 16°1 miljn., a więc silniej niż na ultimo lutego (o zł 13°5 miljn.), niż na ultimo stycznia (o zł 9°8 miljn.), a także niż na ultimo marca ub. r. (o zł 9°6 miljn.). Jednocześnie silnie wzrósł (o zł 12°1 miljn.) portfel skupionych przez Bank biletów skarbowych, który uprzednio od końca stycznia utrzymywał się na mniej więcej stałym poziomie ok. zł 40 miljn. Zniżkę natomiast w dekadzie sprawozdawczej wykazała suma pożyczek zastawowych (o zł 9°3 miljn.), która zresztą stale spada już od II dekady lutego.

Cały miesiąc marzec wykazał — jak to liczbowo przedstawia poniższe zestawienie (w miljn. zł) — bardzo nieznaczny tylko spadek kredytów dyskontowych, silny spadek pożyczek zastawowych i znaczny wzrost skupu biletów skarbowych:

	Wzrost (+) lub spadek (—)
Kredyty dyskontowe	— 2'4
Pożyczki zastawowe	— 24'2
Bilety skarbowe	+ 12'1

W okresie rocznym od końca I kwartału ub. r. do końca I kwartału b. r. portfel wekslowy nieco obniżył się, natomiast pożyczki zastawowe wzrosły o ok. 2/3, a skup biletów skarbowych — blisko 8-krotnie. Liczbowo zmiany te ilustruje poniższe zestawienie (w miljn. zł):

	Wzrost (+) lub spadek (—)
Kredyty dyskontowe	— 9'9
Pożyczki zastawowe	+ 19'7
Bilety skarbowe	+ 44°0

Co się tyczy innych operacji czynnych Banku — poza wyżej wymienionymi 3 formami kredytów — to w III dekadzie marca poważniejsza zmiana nastąpiła tylko w zakresie skupu przez Bank monet i bilonu z emisji skarbowej. Otóż, zapas ich w Banku, który przez pierwsze 2 dekady marca wzrósł o zł 28°7 miljn., w ostatniej dekadzie spadł o zł 17°8 miljn.

Portfel skupionych przez Bank papierów kredytu długoterminowego wzrósł w III dekadzie marca zaledwie o zł 0°06 miljn., a dług Skarbu Państwa (kredyt bezprocentowy) pozostał wogóle w dalszym ciągu niezmienny.

Całe bankowe pokrycie obiegu, obejmujące rezerwy walutowe i wszelkie operacje kredytowe Banku — przedstawiało się następująco (w tys. zł):

	29/II	20/III	31/III
Waluty i dewizy	17 089	25 348	26 284
Weksle krajowe	613 695	595 266	611 339
Bilety skarbowe	38 730	38 802	50 869
Polskie monety srebrne i bilon	18 022	46 680	28 844
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	97 668	82 837	73 505
Papiery proc. własne	91 247	91 468	91 525
Dług Skarbu Państwa	90 000	90 000	90 000
Razem:	966 451	970 401	972 366

Obieg monet srebrnych i bilonu, emitowanych przez Skarb Państwa, wzrósł w III dekadzie marca o zł 23°6 miljn., t. j. o przeszło 6%, a więc silniej niż obieg biletów, emitowanych przez Bank Polski, który to obieg zwiększył się — jak stwierdziliśmy wyżej — o przeszło 4½%. Zmiany w stanie i strukturze obiegu bilonowego przedstawia następujące zestawienie (w miljn. zł):

	29/II	20/III	31/III
Monety srebrne (10-, 5-, 2-złotowe)	326'1	298°0	317°6
w tem:			
10-złotówki	142'7	134°6	140°6
5-złotówki	117°6	106°6	113°7
Bilon niklowy i brązowy	81°9	76°6	79°5
Razem:	407°9	374°6	397°1

Jak widzimy, w ciągu całego marca obieg bilonowy obniżył się o zł 10°8 miljn.

Całkowity obieg pieniężny, a więc obieg biletów Banku Polskiego łącznie z obiegiem monet srebrnych i bilonu, wynosił na ultimo marca b. r. zł 1 375°9 miljn., gdy na ultimo lutego stanowił niewiele więcej, bo zł 1 387°0 miljn., a na ultimo marca ub. r. — mniej, mianowicie zł 1 328°6 miljn.

Jeśli obieg pieniężny weźmiemy łącznie z lokatami żyrowymi, to okaże się, że suma ta zmienia się minimalnie; wynosiła ona na ultimo marca ub. r. zł 1 516°8 miljn., na ultimo lutego b. r. zł 1 525°4 miljn. i na ultimo marca b. r. zł 1 509°8 miljn.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

BELGJA

ROCZNE WYNIKI NOWEJ POLITYKI GOSPODARCZEJ. — Dwa fakty są do zanotowania, o ile chodzi o politykę gospodarczą Belgji: stabilizacja waluty i roczne sprawozdanie Premiera Van Zeelanda z wykonania pełnomocnictw.

Definitywna stabilizacja belgi nie stanowi niespodzianki, niemniej przeto jest faktem doniosłym. Jak wiadomo, w dn. 30/III 1935 r. ogłoszona została ustawa, upoważniająca Rząd do dewaluacji pieniądza minimum o 25%, maksimum o 30%. Dn. 31/III ub. r. Rząd, korzystając z tego pełnomocnictwa, przeprowadził dewaluację o 28%, przyczem dewaluacja ta nie nosiła charakteru definitywnego.

Od tego czasu sytuacja finansowa i walutowa Belgji rozwijała się pomyślnie. Nastą-

pił masowy powrót kapitałów; sytuacja aparatu kredytowego wybitnie się poprawiła; dzięki powrotowi zaufania i konwersji zadłużenia pieniądza poważnie stanął. W wyniku tego waluta belgijska odzyskała swe dawne stanowisko i — co więcej — zaczęła być uważana przez wielu zagranicznych (np. francuskich) kapitalistów za „pieniądz-azylum”. Rząd belgijski doszedł do wniosku, że obecny parytet odpowiada potrzebom gospodarczym kraju, i w dn. 31/III 1936 r., w rok po ogłoszeniu dewaluacji „tymczasowej”, ostatecznie ustabilizował walutę na od roku prowizorycznie obowiązującym poziomie.

Krok Rządu belgijskiego jest najzupełniej uzasadniony, zważywszy, że ostateczna stabilizacja jeszcze się przyczyni do wzmocnienia zaufania, ew. dalsze zaś „manipulacje” nie miałyby sensu, zważywszy na minimalną,

nieznaczającą, marżę dewaluacyjną (2% dawnego parytetu) względnie... rewaluacyjną (30%).

W ten sposób belga powróciła z końcem marca do normalnego statutu waluty złotej. Parytet i franka (0°2 belgi) wynosi 0°03 012 64 g czystego złota wobec 0°04 184 22 przy parytecie z 1926 r. Przy okazji ostatecznej stabilizacji wydano szereg postanowień, a m. in.: o zniesieniu interwencyjnego funduszu walutowego (który zresztą w ubiegłym rocznym okresie czynnie nie występował), o odwołaniu przymusowego obiegu banknotów, o przeliczeniu zapasów złota Banku Narodowego na podstawie 28%-owej dewaluacji (przed rokiem przeliczono na podstawie owej minimalnej 25%-owej dewaluacji) i t. d.

Powrót Belgji do klasycznego systemu waluty „złotej” zamyka poniekąd roczny okres

przejsiowy, który nastąpił po wielkim wstrząsie gospodarczym i dewaluacji. Jednocześnie Premier van Zeeland złożył Parlamentowi sprawozdanie z wykonania pełnomocnictw (przyznanych przed rokiem) i z osiągniętych wyników. Sprawozdanie to ukazało się w „*Moniteur Belge*” z dn. 5/IV 1936 r.

Dokument ten utrzymany jest w tonie wybitnie optymistycznym, przyczem — jak się wydaje — optymizm ten jest w wielu punktach zupełnie uzasadniony. Jednak przesłizgnięcie się po niektórych kwestjach, przemilczenie innych nasuwają pewne zastrzeżenia, zwłaszcza jeśli chodzi o rozwój sytuacji na dalszą metę.

Ogólnie biorąc, sprawozdanie rządowe podkreśla wybitną poprawę gospodarczą w Belgji w okresie rocznym od końca marca ub. r. Poprawa ta — o ile chodzi o stan zaufania i dziedzinę finansowo-walutową — nie ulega wątpliwości. Poczynając od kwietnia ub. r. nastąpiła repatriacja kapitałów belgijskich i nawet napływ kapitałów obcych (paniki walutowe w sąsiednich państwach). Wywołało to wielką obfitość pieniądza i nie tylko przywróciło płynność instytucjom kredytowym, lecz ostatnio już wysunęło problem wynalezienia zatrudnienia dla kapitałów. Obfitość pieniądza oraz przeprowadzenie udanych operacji konwersyjnych na wielką skalę (ostatnio również i w zakresie zadłużenia zagranicznego) poważnie obniżyło koszty kredytu. Praktycznie nieistniejący od paru lat rynek kapitałowy wyraźnie się ożywił. Obecnie przewidywany jest szereg konwersyj pożyczek zagranicznych względnie przedterminowa ich spłata. Żadna nowa pożyczka zagraniczna nie została i — według oświadczenia Premiera — nie zostanie zaciągnięta. Jest natomiast do zanotowania szereg transakcyj z zagranicą, w których kapitaliści belgijscy występują jako pożyczkodawcy.

Sprawa nieulegającej najmniejszej wątpliwości poprawy finansowo-walutowej wiąże się również z problemem gospodarki budżetowej. Otóż — według sprawozdania — ubiegły rok budżetowy został zamknięty całkowicie lub prawie bez deficytu, podczas gdy przed rokiem szacowano ten niedobór na ok. 860 miljn. fr. Bieżący rok budżetowy preliminowany został całkowicie bez deficytu. Tak pomyślny wynik przypisuje sprawozdanie ogólnemu ożywieniu gospodarczemu, które spowodowało wzrost wpływów ponad normy preliminowane, oraz oszczędnościom, z oszczędnościami, wynikającymi z konwersji, na czele.

Odnawiając problem poziomu cen, sprawozdanie jest niemniej optymistyczne. Wskaźnik cen hurtowych wzrósł w ciągu omawianego roku o 24,5%, z czego lwią część, czyli ok. 20% sprawozdanie przypisuje dewaluacji, resztę zaś m. in. wyższe cen światowych. W tym czasie wskaźnik cen detalicznych wzrósł tylko o 9,2%, z czego skutkiem dewaluacji przypisuje się 6 ÷ 7%. Zestawienie ruchu cen hurtowych z ruchem cen detalicznych świadczy o pomyślnym kształtowaniu się ogólnej tendencji. W każdym razie oznacza to, że Belgia jest krajem tanim i — w/g sprawozdania — jako kraj eksporterski powinna nim pozostać. Jednak dalsza wyżka cen detalicznych (z obecnego wskaźnika 618 do ok. 700) jest przewidywana. Sprawozdanie wspomina o świadomej akcji kontroli cen w ostatnim roku i dochodzi do wniosku, że handel eksportowy sprzedaje obecnie rentownie, podczas gdy dawniej wiele gałęzi eksportu przynosiło straty.

Jeżeli chodzi o rolnictwo, sprawozdanie rządowe twierdzi, że wydatki jego wzrosły tylko o 10%, podczas gdy dochody o 40%.

Skuteczna walka z bezrobociem jest jednym z ważnych punktów listy osiągnięć polityki rządowej. Od marca ub. r. do marca 1936 r.

liczba ubezpieczonych bezrobotnych zmalała z 273,5 do 163,4 tys., liczba zaś bezrobotnych nierejestrowanych spadła podobno jeszcze wydatniej.

Ogólnie biorąc, sprawozdanie oblicza, że od roku siła nabywczą ludności wzrosła, ogólna zaś działalność gospodarczą podniosła się o mniej więcej 20%.

Końcowe ustępy sprawozdania podkreślają wybitną poprawę, jaka nastąpiła w okresie sprawozdawczym w Kongo belgijskim, a wreszcie omawiają wysiłki Rządu w dziedzinie traktatowej i zacieśnienia stosunków gospodarczych z zagranicą. Wśród licznych krajów, z którymi wymiana wykazuje poważne ożywienie, figuruje m. in. i Polska.

Z obszernego sprawozdania wzięliśmy przede wszystkim momenty, mające charakter par excellence retrospektywny, niewspominając o tu i ówdzie rozszaniach po tym dokumencie luźnych zresztą i ogólnych uwagach i wskazaniach, dotyczących już nie doraźnych, lecz powolnych i stopniowych posunięć, mających na celu reorganizację gospodarki belgijskiej na dalszą metę. Jak wiadomo, Premier van Zeeland, niezależnie od doraźnej akcji uzdrowieniowej, wciela w życie plan „długofalowy”, mający nieraz podobieństwo z rzeczą sięgającą reform Prezydenta Roosevelta.

Co się tyczy nasuwających się przy sprawozdaniu Premiera van Zeelanda wątpliwości, to przede wszystkim interesującą rzeczą byłoby się dowiedzieć, jak zostaje wykorzystany „zysk dewaluacyjny” (powstały z przeliczenia po nowym kursie zapasów złota w Banku Narodowym, a który przepadł Rządowi) i w jakim stopniu należałoby przypisać poprawę tym ewentualnym zastrzykiem o charakterze infla-

cyjnym. Można również mieć pewne zastrzeżenia co do bezwzględności twierdzenia Premiera o wzroście siły nabywczej ludności, gdyż — jak się zdaje — liczne jej warstwy raczej doznały pewnego osłabienia tej siły. Wreszcie, sprawa bilansu handlowego, którego liczbowym wyrazem sprawozdanie się nie zajęło. Przedstawia się on następująco:

	1935		1936	
	miljn. fr.	tys. tonn	miljn. fr.	tys. tonn
Przywóz				
Styczeń . . .	1075	2399	1829	2630
Luty . . .	1060	2319	1695	2549
Wywóz				
Styczeń . . .	1194	1522	1580	1786
Luty . . .	1048	1349	1487	1635

Na odcinku więc handlu zagranicznego, który był i, podobno, jest przedmiotem wielkiej troski Rządu, sytuacja nie przedstawia się tak pomyślnie. Wobec przeciętnej notowanej dawniej nadwyżki obserwuje się obecnie saldo wyraźnie ujemne.

Dodajmy na zakończenie, że rok 1935 był okresem Wystawy w Brukseli (extra - dochód w bilansie płatniczym) oraz okresem panik we Francji, Holandji i Szwajcarii, które to niepokoje przez kontrast powiększały atrakcyjność rynku belgijskiego.

Wątpliwości te i zastrzeżenia, być może, nieco osłabiają optymistyczne brzmienie urzędowego sprawozdania, w niczem jednak nie stanowią zaprzeczenia twierdzeniu, iż okres marzec 1935 r. ÷ marzec 1936 r. stał się okresem podnoszenia konjunktury belgijskiej ponad osiągnięte w I kwartale ub. r. „dno” kryzysu.

b. w.

MEKSYK

OŻYWIENIE GOSPODARCZE. — Przebieg depresji gospodarczej w Meksyku, jako kraju surowcowym, uzależnionym ściśle od wywozu i w dużym stopniu opanowanym przez kapitał zagraniczny, był szczególnie ciężki. W ślad za ożywieniem gospodarczym w

większych ośrodkach przemysłowych pierwszej oznaki poprawy konjunkturalnej wystąpiły tam w połowie 1933 r., poczem postępowała ona silnie w latach 1934 i 1935. Ten stan rzeczy ilustruje poniższe zestawienie wytwórczości szeregu ważniejszych dla kraju przemysłów, które zamieszczamy w braku ogólnego wskaźnika jego działalności przemysłowej:

	1933		1934		I kw. 1935
	I kw.	IV kw.	I kw.	IV kw.	
Wskaźnik produkcji górniczej — 1931 r. = 100	58'1	80'6	73'4	86'4	90'8
Wytwórczość srebra	596'0	563'0	503'0	581'0	580'0
„ miedzi — tys. t	9'0	11'6	9'2	11'4	11'3
„ ołowiu — tys. t	28'4	41'9	36'2	45'7	43'0
„ cynku — tys. t	20'5	24'1	28'3	29'6	39'9
„ ropy naftowej — tys. cbm	1312'0	1365'0	1457'0	1614'0	1442'0
„ prądu elekt. miljn. kWh	370'2	407'3	434'4	488'5	512'5

O przebiegu życia gospodarczego Meksyku decyduje głównie, jak to zaznaczyliśmy, eksport, i dlatego rozpatrując dynamikę rozwoju gospodarczego tego kraju, zajmujemy się przede wszystkim analizą wywozu, i to wywozu produktów górniczych, stanowiących główną pozycję eksportową. Otóż, cały splot czynników wpływał w ostatnich latach na jego kształtowanie, i trudno powiedzieć, który z nich miał tu dominujące znaczenie. Nie można go przypisać dewaluacji, gdyż — mimo, iż już w latach 1931 i 1932 miała miejsce dosyć duża deprecjacja peso — eksport uległ wtedy skurczeniu, a podniósł się dopiero w 1933 r., zresztą stosunkowo niewiele. Natomiast gwałtowny wzrost eksportu nastąpił w ciągu 1934 r., aczkolwiek kurs peso jest już od końca 1933 r. w przybliżeniu ustabilizowany. Również datująca się od połowy 1933 r. wyżka cen srebra, związana z prowadzoną ad hoc polityką Stanów Zjednoczonych Am., nie stanowiła dźwigni poprawy konjunkturalnej Meksyku, chociaż produkcja srebra podniosła się w latach 1933 ÷ 1934, a zwłaszcza w I półroczu

1935 r., udział zaś w ogólnej wartości wywozu zwiększył się z 12% do 15%.

Nie ulega jednak wątpliwości, że bardzo poważny element poprawy gospodarczej w Meksyku stanowił w ostatnich latach wzrost wywozu metali przemysłowych — miedzi, cynku i ołowiu, co związane było z ożywionym ruchem inwestycyjnym w wielu krajach, a przede wszystkim w W. Brytanji, dokąd wywóz meksykański pokaźnie się zwiększył. Poza to nie bez wpływu na duży zbyt metali zagranicę pozostawał wysoki stan zbrojeń światowych.

Równoległe z opisaniem tu korzystnym kształtowaniem się wywozu ogólna wewnętrzna sytuacja gospodarcza kraju, dzięki licznym posunięciom w zakresie polityki społecznej i finansowej, przedstawiała się pomyślnie. Sprzyjało temu rozszerzenie ze strony Państwa kredytów dla przemysłu, które prawdopodobnie w dużym stopniu umożliwione było przez utrzymujące się — mimo poprawy konjunkturalnej — moratorium państwowych długów zagranicznych. Poza to Rząd przepro-

wadził stopniowo zakrojony na bardzo szeroką miarę program robót publicznych, obejmujący rozbudowę sieci kolejowej i dróg, system nawodnienia, regulacji rzek i t. p. Jeżeli chodzi o drogi, to znaczenie ich ma być nie tylko lokalne, ale w przyszłości mają one uzyskać połączenie z wielkimi magistralami, co przyczynić się może do intensyfikacji rolnictwa.

Na drodze bardziej pośredniej wywierac może wpływ dodatni na przebieg konjunktury w Meksyku realizowana w dosyć szybkim tempie w myśl planu 6-letniego reforma rolna, bowiem powstałe w wyniku parcelacji drobne gospodarstwa mają chyba większą wydajność, co odbija się na zwiększeniu siły nabywczej wsi. Wreszcie, duże znaczenie dla całokształtu gospodarki Meksyku — abstrahując od politycznej strony tego zagadnienia — posiadają czynione przez Rząd Prezydenta Cardenas usiłowania w kierunku nacjonalizacji przemysłu, godzące w kapitał zagraniczny. Owocność tego posunięcia z punktu widzenia czysto gospodarczego polega na tem, że zyski kapitalistów zagranicznych przekazywane są w lwiej części zagranicę, podczas gdy zyski krajowców zostają w obrębie Państwa, podnosząc ogólną siłę nabywczą ludności.

Oczywiście, że to wypieranie obcego kapitału ma zakres nader ograniczony i sprowadza się głównie do popierania przez Rząd drogą udzielania kredytów drobnych przedsiębiorstw, będących jedynie w rękach Meksykan. Jednocześnie Rząd sfinansował całkowicie zakłady produkcji nafty i rafinerie „Petromex”, które dopiero stanowiąc mają zaczątek przyszłych zaangażowań Państwa w tym zakresie, oraz dostarczył 60% kapitału dla towarzystwa ubezpieczeń „Seguros de Mexico”. Posunięciem, godzącem bezpośrednio w kapitał zagraniczny, jest nałożenie 2 ÷ 4% podatku na wszelkie sumy, przekazywane zagranicę, z wyłączeniem tych, któreimi opłacany ma być import.

A. ST.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 30/III ÷ 11/IV b. r. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	30/III ÷ 4/IV	6 ÷ 11/IV	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Pszenica			
Berlin . . .	21'20	21'20	—
Praga . . .	175'70	175'70	—
Chicago . . .	3'76	—	—
Buenos Aires	3'31½	3'32	+ 0'1
Liverpool . .	3'54	3'51	- 0'9
Wiedeń . . .	36'12½	36'12½	—
Hamburg . . .	5'20	5'20	—

BIBLIOGRAFJA

„PORTY MORSKIE”. DR. FELIKS HILCHEN. — Nazwisko Dr. Feliksa Hilchena zajmuje w naszej literaturze morskiej jedno z przodujących miejsc. Wiązemy je przede wszystkim z książką, wydaną w 1929 r. pod tytułem „Wpływ organizacji handlu zagranicznego na bilans płatniczy Polski”, w której — na tle struktury naszego handlu zagranicznego — przedstawione zostały w sposób szczególnie jasny i przekonujący główne problemy polityki morskiej. Nic też dziwnego,

	Ż y t o		
Berlin . . .	17'50	17'50	—
Praga . . .	141'15	141'15	—
Chicago . . .	2'07	2'07	—
Wiedeń . . .	26'12½	26'12½	—
Hamburg . . .	3'30	3'30	—

	O w i e s		
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	124'00	124'00	—
Chicago . . .	2'00	2'00	—
Buenos Aires	—	—	—
Liverpool . .	3'30½	3'24	- 1'9
Wiedeń . . .	25'87½	25'87½	—
Hamburg . . .	3'65	3'65	—

	Jęczmień browarny		
Berlin . . .	21'30	21'30	—
Praga . . .	140'00	140'00	—
Chicago . . .	3'12	3'18	+ 1'9
Wiedeń . . .	32'00	32'00	—
Hamburg . . .	—	—	—

BYDŁO I MIĘSO

— Na głównych rynkach zagranicznych bydła i mięsa w marcu nastąpiło nieznaczne ożywienie, potęgujące się ku końcowi okresu sprawozdawczego. Główną przyczyną tej poprawy cen i zapotrzebowania były zbliżające się święta Wielkanocne, które powodują poważny wzrost popytu, zarówno ze strony konsumentów jak i przemysłu przetwórczego oraz handlu hurtowego.

Dalsze osłabienie tendencji na rynku angielskim wykazywały notowania szmalcu, głównie wskutek ponownego zjawienia się na rynku produktu amerykańskiego. Rynek bekonowy wykazał dość znaczny wzrost notowań, zwłaszcza w ostatnim tygodniu sprawozdawczym. Największa, gdyż dochodząca do 7 sh za 1 cwt, zwykła notowań, zaznaczyła się dla bekonu litewskiego.

W Austrii notowania trzody chlewnej w tymże okresie zwykowały o 5 ÷ 10 gr. na 1 kg.

Londyn. — Na rynku bekonów notowano oficjalnie w dn. 27/III r. b. — w sh za cwt: duńskie Nr. 1 sizeable 96, — Nr. 2 94, — Nr. 3 90, Nr. 1 ciężkie 96, — Nr. 2 94, szóstki Nr. 1 94, — Nr. 2 92, holenderskie Nr. 1 sizeable 92, — Nr. 2 89, — Nr. 3 86, Nr. 1 ciężkie 92, — Nr. 2 88, szóstki Nr. 1 89, — Nr. 2 88, polskie sizeable Nr. 1 88, — Nr. 2 85, — Nr. 3 82, Nr. 1 ciężkie 88, — Nr. 2 84, szóstki Nr. 1 86, irlandzkie sizeable Nr. 1 94 ÷ 99, — Nr. 2 85 ÷ 96, — Nr. 3 85 ÷ 89, Nr. 1 ciężkie 90 ÷ 99, — Nr. 2 88, Nr. 2 szóstki 90, litewskie Nr. 1 sizeable 88, — Nr. 2 85, — Nr. 3 82, Nr. 1 ciężkie 88, — Nr. 2 84, Nr. 1 szóstki 86, angielskie sizeable Nr. 1 87 ÷ 95, — Nr. 2 86 ÷ 93, — Nr. 3 84 ÷ 86, ciężkie Nr. 1 91 ÷ 95, — Nr. 2 86 ÷ 92, szóstki Nr. 1 92, — Nr. 2 90,

Wiedeń. — Urzędowe notowania nierogacizny z dn. 25/III — w szylingach austr. za 1 kg żywej wagi: słoninowe prima 1'36 ÷ 1'42, angielskie krzyżówki 1'35 ÷ 1'40, rumuński ba-

nater 1'35 ÷ 1'46, stare świnie słoninowe 1'28 ÷ 1'30, chłopskie 1'35 ÷ 1'42, mięsne 1'35 ÷ 1'55. Tendencja spokojna, ceny świnii wszystkich gatunków zwykowały o 2 ÷ 5 gr. na 1 kg.

M A S Ł O

— Na rynku angielskim w marcu panowała niejednolita tendencja, aczkolwiek ceny wykazywały stopniową obniżkę. Częściowe odciążenie rynku angielskiego od nadmiernych dowozów byłoby nader pożądane dla stabilizacji tendencji rynkowej. Zniżka cen, jak zwykle, szczególnie silnie dotknęła produkt niestandardowy, w tej liczbie i polski. W końcu miesiąca sprawozdawczego, pod wpływem zwiększonego zapotrzebowania przed świętami Wielkiejnocy — nastąpiło przesłowne znaczne ożywienie rynku i wzrost notowań.

Londyn. — Notowania masła z końca marca w sh za cwt: nowożylandzkie solone najlepsze 80 ÷ 81, najlepsze niesolone 84 ÷ 86, australijskie solone wyborowe 80 ÷ 81, — niesolone 82 ÷ 84, I gat. solone 79 ÷ 80, niesolone wyborowe I gat. 82, — II gat. 79, duńskie solone loco 120 ÷ 122, — fob 100 za cwt, holenderskie solone 82, niesolone 84 ÷ 86, polskie solone 80 ÷ 81, niesolone najlepsze 81.

J A J A

— Na rynkach zagranicznych notowania jaj w marcu kształtowały się naogół dość słabo, głównie pod wpływem wzrostu produkcji własnej.

Pod wpływem większych dowozów na rynku angielskim sytuacja rynkowa była słabsza aniżeli na rynku niemieckim i pozostałych. W związku z powszechnym wzrostem produkcji należy oczekiwać dalszego osłabienia tendencji.

Londyn. — Urzędowe notowania jaj z końca marca r. b. — w szylingach i pensach za 120 szt.: duńskie 18 lb 9,6, — 17 lb 8,6 ÷ 8,6, 15'5 lb 8,0, — 14 lb 7,6, — 13 lb 7,0, angielskie specjalne 11,0, standardowe 10,0, średnie 9,9, irlandzkie specjalne 10,3 ÷ 10,6, standardowe 9,6, wybrane 9,3, holenderskie brunatne 68 ÷ 69 kg 9,3 ÷ 9,6, — 67 ÷ 68 kg 9,0 ÷ 9,3, — 60 ÷ 61 kg 8,3 ÷ 8,6, — 58 ÷ 59 kg 8,0 ÷ 8,3, mieszane 67 ÷ 68 kg 8,6, — 62 ÷ 63 kg 8,0, polskie świeże o wadze 53 ÷ 54 kg 6,9 ÷ 7,0, — 51 ÷ 52 kg 6,9, — 49 ÷ 50 kg 6,6, czerwone 6,3, rumuńskie o wadze 53 ÷ 54 kg 6,6 ÷ 6,9, — 52 ÷ 53 kg 6,6 ÷ 6,9. Tendencja słaba utrzymuje się nadal; ceny kształtowały się zniżkowo.

Wiedeń. — Notowania w/g oficjalnej gildy wiedeńskiej z końca marca — w szylingach austr. z clem franco Wiedeń za 100 sztuk: krajowe pełnościwież do picia A nom. 10'25, — B 9'50, — C 8'50 ÷ 8'75, — D 8'25, świeże A 9'75 ÷ 10'25, — B 9'00 ÷ 9'50, — C 8'50, — D 8'00, węgierskie świeże na eksport B i C 9'00, polskie świeże na eksport C i D 8'50 ÷ 8'25. Ceny detaliczne są o 1'50 ÷ 2'00 szyl. na 100 sztukach wyższe. Tendencja utrzymana

że szereg też, tam wysuniętych, znalazł następnie pełne zastosowanie w życiu. Z późniejszych większych prac autora wymienić należy książkę, wydaną w 1934 r. przez Instytut Bałtycki, w której omówione zostało zagadnienie transportu morskiego oraz międzynarodowych porozumień w żegludze. Trzeci wreszcie skolei chronologicznie miejsce przypada omawianej przez nas obecnie książce pod tyt. „Porty morskie”.

Ostatnia książka Dr. Hichena różni się o tyle od pierwszej z trzech wymienionych, że ta ma obok opinii autora oraz przeglądu fak-

tycznych stosunków, narzucała zarazem pewien program postępowania dla naszej polityki morskiej, gdy tymczasem „Porty morskie” są przedewszystkiem wykładem i próbą systematyki różnorodnych wiadomości, wiążących się z problemem portów morskich. Podkreślając tę zasadniczą różnicę w ujęciu obu prac, nie chcemy przez to zmniejszać wartości ostatnio wydanej. Przeciwnie — jesteśmy zdania, że powinna być ona zaliczona do liczby najbardziej wartościowych książek w naszej literaturze morskiej; odmienne zaś podejście metodyczne autora tłumaczymy prze-

dewszystkiem zasadniczymi zmianami, jakie zaszły w uświadomieniu naszego społeczeństwa, jeżeli chodzi o zagadnienia morskie, oraz poważnym postępem, jaki w międzyczasie miał miejsce w ustaleniu zasadniczych wytycznych naszej polityki morskiej.

Wielką zaletą nowej książki Dr. Hilchena jest ta okoliczność, że była ona pisana przez autora, który zagadnienia morskie zna zarówno z obszernych badań i studiów naukowych, jak i z praktycznego życia, z którym miał możliwość dokładnie zapoznać się, bądź w pracy prywatnych przedsiębiorstw w naszych portach, bądź zajmując kierownicze stanowiska w administracji morskiej. Tu leży również przyczyna, że omawiana książka posiadać będzie istotną wartość zarówno dla ludzi, którzy rozpoczynają dopiero swą pracę na odcinku morskim, wzgl. chcą się zapoznać z problemami polityki morskiej, jak i dla tych, którzy z zagadnieniamiorskimi są już dokładnie obeznani, stykając się z nimi w codziennym życiu. Pierwsi znajdą tam bowiem ogólny pogląd na problem portów morskich, drudzy natomiast — szereg trafnych i wartościowych uwag, będących wynikiem dużej znajomości poruszanych zagadnień i wnikliwości autora.

Całość książki podzielona jest na 7 części. Pierwsza z nich porusza znaczenie portów morskich dla gospodarstwa narodowego, kładąc szczególny nacisk na bezpośredniość w handlu zamorskim oraz omawiając wpływ, jaki na bilans płatniczy państwa wywiera posiadanie narodowych portów i żeglugi. Druga część, zatytułowana ogólnie: „Położenie i budowa portów”, podaje zarys historyczny powstawania nowoczesnych portów, klasyfikację portów, techniczne oraz gospodarcze warunki rozwoju portu w zależności od jego zaplecza oraz omawia problem miasta portowego. Część trzecia poświęcona jest zagadnieniu wyposażenia portów i zajmuje się — kolejno — nabrzeżami i budowlami portowymi, mechanicznymi urządzeniami przeładunkowymi w porcie, liniami kolejowymi i drogami bitymi w portach oraz znakami rozpoznawczymi i ostrzegawczymi. W części czwartej poruszona została sprawa organizacji i eksploatacji portów, a więc, poza uwagami ogólnymi w tym zakresie, omówione zostały również formy administracji portowej z podaniem ich cech charakterystycznych oraz zalet i wad. Część pią-

ta podaje organizację i eksploatację najważniejszych portów w Europie, a więc, poza portami polskiego obszaru celnego, omówione zostały 4 główne porty niemieckie, t. j. Królewiec, Szczecin, Hamburg i Brema, następnie: Sztokholm, Kopenhaga, Rotterdam, Antwerpja, Londyn, Liverpool, Bordeaux, porty hiszpańskie i Genua. Część szósta poświęcona jest stosunkom i polityce opłat portowych, wreszcie część siódma — wolnościowym strefom w portach i wolnym portom. Książkę zamykają krótkie uwagi końcowe oraz obszerny wykaz literatury, odnoszący się do budowy portów, organizacji i eksploatacji oraz znaczenia gospodarczego portów.

Na szczególnie podkreślenie, według naszego zdania, zasługuje szereg bardzo trafnych i wartościowych uwag, jakie znajdujemy w części szóstej. Również interesującą jest część druga książki. Specjalną aktualność, ze względu na problem zamierzonej reorganizacji administracji portu gdyńskiego, posiadają uwagi i materiały, zebrane w części czwartej i piątej. Bardzo cennym wreszcie uzupełnieniem pracy Dr. Hilchena, na który zresztą dwukrotnie w swym wstępie powołuje się autor, jest podkreślony już wyżej wykaz literatury fachowej.

Gdyby chodziło o uwagi krytyczne, to, pomijając szereg niedokładności zupełnie drugo - wzgl. trzeciorzędnych, które są zresztą niezmiernie trudne do uniknięcia przy tego rodzaju pracach, jak omawiana książka, należałoby zwrócić przede wszystkim uwagę na niezawsze pełną jasność i ścisłość podawanych pojęć i definicji. Jako przykład cytujemy uwagi, poświęcone zagadnieniu klasyfikacji czynności zarządu portu (str. 95 i następane). Poza tem pewne zastrzeżenia z ekonomicznego punktu widzenia budzi przeprowadzenie ścisłego rozdziału pomiędzy pojęciem portu we właściwym tego słowa znaczeniu i miastem portowym, na co autor kładzie silny nacisk. Ponieważ to ostatnie zagadnienie uważamy za wysoce interesujące, poświęcamy mu nieco więcej uwagi.

Handlowym portem morskim nazywamy — według Dr. Hilchena — „ten obszar wody i lądu, gdzie odbywa się wyładunek towaru ze statku morskiego na ląd i naładunek z lądu na statek...” „...Z punktu widzenia gospodarczego port morski jest węzłem, łączącym transport morski z transportem lądowym lub

rzeczynym — miejscem, gdzie następuje zmiana środków transportowych i równocześnie ich najściślejsza współpraca, celem najsprawniejszego przeładunku towarów i pasażerów”. Równocześnie autor podkreśla, że „pojęcie portu i miasta portowego z punktu widzenia gospodarczego trzeba ściśle odróżnić” (str. 19).

Nie kwestionując w zasadzie słuszności definicji, podanych przez Dr. Hilchena, które z formalno-prawnego, wzgl. technicznego punktu widzenia są poprawne, oraz przyjmując, że ze względów administracyjno-politycznych wyodrębnienie pojęcia i terenu portu w ścisłym tego słowa znaczeniu od pojęcia miasta portowego jest konieczne, rozdział tych pojęć nasuwa pewne wątpliwości, jeżeli staniamiy na stanowisku gospodarczym. Ekonomista przez port rozumie bowiem nie tylko miejsce samego technicznego przeładunku oraz współpracy w tym zakresie środków transportu lądowego i morskiego. Przeciwnie — chodzi mu o całokształt tych wszystkich elementów, które bezpośrednio są związane z potrzebami obrotu towarowego i pasażerskiego, a więc zarówno urządzenia i organizację pracy na terenie samego portu, jak i ten aparat handlowy, który, chociaż posiadając swoją siedzibę na terenie miasta portowego, jest jednak związany z życiem portu i wykonywuje na jego obszarze i w jego interesie szereg podstawowych czynności. Taką treść ekonomiczną posiada zresztą normalnie w literaturze pojęcie portu handlowego. Zdanie nasze znajduje również potwierdzenie i u samego autora, który na str. 61 pisze:

„Mózgiem technicznego aparatu przeładunkowego i całości urządzeń portowych, tak dla okrętu, jak i dla towaru, jest organizacja transportowa, handlowa i finansowa miasta portowego”. Również za naszą tezę przemawiają cytowane przez Dr. Hilchena na str. 28 i nast. wywody francuskiego ekonomisty J. Assady, poświęcone klasyfikacji portów morskich z gospodarczego punktu widzenia.

Reasumując poprzednie wywody, jeszcze raz podkreślamy dużą wartość nowej książki Dr. Hilchena, która, jak widzimy to chociażby z paru naszych ostatnich uwag, daje interesujący materiał myślowy i przyczynić się może do oświetlenia szeregu ważnych problemów.

Dr. St. Zb. Szyszkowski

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; ZAGRANICĄ: kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 600; II i III str. okł. — zł 500; str. zwyczaj.: 1 str. — zł 400, 1/2 str. — 250, 1/4 str. — zł 150, 1/8 str. — zł 90. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, 1/2 str. — zł 110, 1/3 str. — zł 80, 1/4 str. — zł 70, 1/6 str. — zł 55, 1/8 str. — zł 40, 1/16 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL“

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Dom Handlowo-Komisowy „Salr“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że na dz. 29 kwietnia 1936 r. na godz. 13 w kancelarii Notarjusza Juljana Siennickiego w gmachu hipoteki przy ul. Kapucyńskiej zwołane zostało

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1935; 3) Sprawa podziału zysku; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Spółki Warszawa, Al. Jerozolimskie 31 najdalej do dn. 22 kwietnia 1936 r. swe akcje, względnie zaświadczenie wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej.

608-15-16

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna

Wileńskiej Fabryki Drutu i Gwoździ, Spółka Ake.

w Wilnie

zwołuje na dz. 30 kwietnia 1936 r. o godz. 18

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w lokalu Wileńskiego Prywatnego Banku Handlowego w Wilnie przy ul. Mickiewicza Nr. 8 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej i udzielenie jej absolutorjum oraz zatwierdzenie bilansu za 1935 r.; 3) Wybory członków Komisji Likwidacyjnej i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni w terminie do dn. 23 kwietnia r. b. do godz. 12 złożyć w Zarządzie Komisji Likwidacyjnej (Wilno, ul. Mickiewicza Nr. 8) swoje akcje i dowody depozytowe o złożonych na przechowanie akcjach w instytucjach kredytowych. Upoważnienie na prawo głosu w formie listu winno być złożone nie później jak na trzy dni przed Walnym Zgromadzeniem.

619a

II OGŁOSZENIE

Likwidatorowie

Warszawsko - Łódzkiego Towarzystwa Handlowego

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamiają PP. Akcjonariuszów, że

XV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 30 kwietnia r. b. o godz. 18 w Łodzi w siedzibie Spółki, przy ul. Wólczańskiej pod Nr. 135.

Porządek dzienny Walnego Zgromadzenia następujący:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz r-ku zysków i strat za 1935 r.; 2) Udzielenie pokwitowania likwidatorom; 3) Zatwierdzenie budżetu na 1936 r.; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej; 5) Wnioski likwidatorów; 6) Wnioski PP. Akcjonariuszów.

W celu uzyskania prawa uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, PP. Akcjonariusze obowiązani są złożyć w biurze Spółki przy ul. Wólczańskiej pod Nr. 135 swoje akcje na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

696-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Zakłady Włókiennicze Rozen i Wiślicki“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 16 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

w lokalu Zarządu Spółki w Łodzi przy ul. Wólczańskiej Nr. 19 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1935 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za tenże okres oraz podział zysku; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 5) Wybór członków Zarządu na przeciąg 2 lat — w myśl par. 9 statutu Spółki; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej na 1936 r. — w myśl par. 13 statutu Spółki; 7) Uchwalenie preliminarza wydatków na 1936 r.; 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć swoje akcje w biurze Zarządu.

624-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wyrobów Wełnianych i Bawełnianych

„M. i T. Pikielni“, Spółka Akcyjna w Łodzi

niniejszem zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w środę, dn. 29 kwietnia r. b. o godz. 5 popoł. odbędzie się w lokalu własnym Spółki w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 76

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1935 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935 i udzielenie Zarządowi absolutorjum; 4) Podział zysku za 1935 r.; 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wynagrodzenie dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Sprawa nabycia nieruchomości; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje swoje w biurze Zarządu Spółki conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

625-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Zdroje Polskie“

zawiadamia powtórnie, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 2 maja 1936 r. o godz. 19 w biurze Zarządu w Warszawie, Al. Jerozolimska 22 m. 5.

Porządek obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1935 r., pokwitowanie Zarządu oraz uchwała o pokryciu strat; 2) Sprawa likwidacji Spółki; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i r-ku strat i zysków na dz. 1 maja 1936 r.; 4) Wybór likwidatorów i członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie im wynagrodzenia; 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu otwarcia likwidacji; 6) Upoważnienie likwidatorów do zbywania nieruchomości Spółki.

W celu uczestniczenia w Zgromadzeniu należy złożyć w Zarządzie akcje lub odpowiednie zaświadczenia przed dn. 25 kwietnia r. b.

741

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„ZAP“ Zakłady Przemysłowe, Spółka Akcyjna Mechanicznej Obróbki Drzewa i Metali, oraz Fabryka Przetworów Spożywczych w Bydgoszczy

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1936 r. o godz. 15 w lokalu Spółki w Bydgoszczy ul. Kwiatowa nr. 4 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków oraz sprawozdan Rady Nadzorczej i Zarządu Spółki za 1935 r.; 3) Powzięcie uchwały co do zysku z 1935 r.; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 5) Wybór nowych członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących; 6) Ustalenie wynagrodzenia dla członka Rady Nadzorczej, delegowanego do stałego indywidualnego wykonywania nadzoru; 7) Powzięcie uchwały co do niewypłaconej dywidendy; 8) Rozpatrzenie wniosków, które wpłynęły do Zarządu Spółki w przepisowym terminie; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, którzy życzą przyjąć udział w Walnym Zebraniu, winni na 7 dni przed terminem Zebrania złożyć, za pokwitowaniem, w biurze Zarządu Spółki swoje akcje względnie kwity depozytowe.

488a

II OGŁOSZENIE

Likwidatorzy Stoczni Gdynskiej, Spółki Akcyjnej w Gdyni

podają do wiadomości, że na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów dn. 9 marca 1936 r. nastąpiło

OTWARCIE LIKWIDACJI SPÓŁKI

z dniem 10 marca 1936 r.

Na zasadzie art. 449 k. h. wzywa się wszystkich wierzycieli Spółki, aby wszelkie swoje wierzytelności zgłosili w ciągu 6 miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia pod adresem Stoczni Gdynskiej Spółki Akcyjnej w likwidacji, Gdynia ul. Węglowa.

479-14-16-18

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

Pomorskiej Elektrowni Krajowej „Gródek“

Spółki Akcyjnej w Toruniu

odbędzie się w Toruniu w lokalu Starostwa Krajowego Pomorskiego przy ul. Mostowej Nr. 11 w czwartek dn. 14 maja 1936 r. o godzinie trzynastej.

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1935 r.; 2) Udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej pokwitowania z wykonanych obowiązków; 3) Uchwała w sprawie zaksięgowania różnic kursowych i amortyzacji; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących. Właściciele akcji Nr. 1 — 15 300 dokonują wyboru nowych członków Rady Nadzorczej na miejsce członków przez nich wybranych, pozatem reszta Akcjonariuszów i to w oddzielnym głosowaniu. Na każdą akcję od Nr. 30 001 — 60 000 przypadają po 2 głosy; 5) Wolne wnioski.

Zgłoszenia dodatkowe do porządku obrad winny być dokonane przez conajmniej 1/10 kapitału zakładowego nie później jak do dn. 29/IV 1936 r.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni złożyć Zarządowi Spółki przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia swoje akcje lub kwity złożenia akcji u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej z podaniem wartości i numerów złożonych akcji oraz zastrzeżenia co do niewydania akcji przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Pomorska Elektrownia Krajowa „Gródek“ Spółka Akcyjna
Zarząd (—) Inż. A. Hoffmann 749

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Składy Towarowe „Warrant“, Spółka Akcyjna w Łodzi

niniejszem zawiadamia P. P. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 16 w lokalu Spółki przy Al. Tad. Kościuszki 15, odbędzie się zgodnie z §§ 21 i 28 Statutu w pierwszym terminie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Zgromadzenia;
2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz bilansu i rachunku strat i zysków za 1935 r.;
3) Uchwała o udzieleniu pokwitowania władzom Spółki z ich czynności;
4) Wybór członków — wzamian ustępujących oraz ustalenie przypadających wynagrodzeń;
5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i ustalenie ich wynagrodzenia;
6) Ustalenie budżetu na 1936 r.;
7) Wolne wnioski.

O ile przybyli na Zgromadzenie Akcjonariusze lub ich pełnomocnicy nie będą reprezentowali tej ilości akcji, jaka jest niezbędna, aby Zgromadzenie było prawomocne, to nie później niż w przeciągu 4 dni, Zarząd ogłosi o zwołaniu i terminie powtórzonego Walnego Zgromadzenia, które odbędzie się nie wcześniej, jak po upływie trzech tygodni na zasadach, wyłuszczonej w § 23 Statutu. Będzie ono prawomocne, a uchwały będą ważne bez względu na to, jaką ilość akcji będą reprezentowali przybyli na Zgromadzenie Akcjonariusze.

P. P. Akcjonariusze pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć posiadane akcje — w myśl § 26 Statutu — nie później, jak na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia w kasie Spółki. Akcjonariusze, pragnący wnieść dodatkowe sprawy na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia, winni zgłosić je najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

541/14-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

M. ARCT Zakłady Wydawnicze w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 30 kwietnia 1936 r. o godz. 18 w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Nowy Świat 35, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdanie Zarządu za 1935 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1935 r.; 5) Wybory do władz; 6) Wnioski Zarządu; 7) Wolne wnioski (zgłoszenia do dn. 15 kwietnia). 523-14-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Karolewskiej Manufaktury Karol Kröning i S-ka

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 30 kwietnia r. b. o godz. 17 w lokalu Zarządu przy ul. 6 sierpnia Nr. 5, w Łodzi odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r.; 3) Podział zysku; 4) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wnioski.

Na zasadzie § 59 prawa akc., właściciele akcji obowiązani są zgłosić swe prawa do głosu na 7 dni przed Walnym Zebraniem.

588-14-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady „Suchard“

SPÓŁKI AKCYJNEJ W KRAKOWIE

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1936 r. o godz. 5 popoł. odbędzie się w lokalu Spółki w Krakowie przy ul. Masarskiej L. 6

VIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady „Suchard“, Spółki Akcyjnej w Krakowie z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie roczne Zarządu za 1935 r.;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania rocznego Zarządu, zamknięcia rachunkowego i bilansu oraz udzielenia absolutorjum Zarządowi;
- 4) Powzięcie uchwały o podziale zysków lub o pokryciu strat;
- 5) Powzięcie uchwały w sprawie wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej i jednego zastępcy na 1936 r.;
- 7) Wybór pełnomocników do zawierania umów między Spółką a członkami Zarządu;
- 8) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

Celem korzystania z prawa głosu na Walnem Zgromadzeniu, należy złożyć akcje, uzasadniające prawo głosowania, najpóźniej na siedm dni przed terminem Zgromadzenia w Kasie Spółki. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydawane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej.

Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny do dn. 13 kwietnia 1936 r. Sprawy te będą ewentualnie umieszczone w następnym ogłoszeniu o Walnem Zgromadzeniu.

W Krakowie, dn. 1 kwietnia 1936 r.

Z a r z ą d.
571-14-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Starachowickich Zakładów Górniczych

SPÓŁKA AKCYJNA

niniejszem zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w siedzibie Spółki w Warszawie przy ul. Wareckiej 15, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie sprawozdania, bilansu, rachunku zysków i strat za 1935 r., odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej, zatwierdzenie powyższego sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat, udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonanych przez nie w 1935 r. obowiązków, tudzież powzięcie uchwały co do przelania do kapitału zapasowego drobnej pozostałości zysku z 1934 r.;
- 3) Zatwierdzenie budżetu na 1936 r.;
- 4) Wybory do Rady Nadzorczej;
- 5) Wybory do Zarządu;
- 6) Wybór Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze posiadacze akcji na okaziciela będą mogli wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu jeżeli przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożą w Spółce swoje akcje po zł 100 imiennej wartości każda względnie zastępujące je zaświadczenia notariusza lub krajowej instytucji kredytowej (art. 399 § 2 Kod. Handl.).

583-14-16

PODRÓŻUJCIE SAMOLOTAMI

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

„Łódzka Fabryka Kapeluszy dawniej Herman Schlee“

Spółka Akcyjna w Łodzi

niniejszem zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 2 maja 1936 r. o godz. 5 popoł. odbędzie się w siedzibie Spółki w Łodzi przy ul. Targowej nr. 2

40 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku zysków i strat za 1935 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie absolutorjum Zarządowi;
- 4) Budżet na 1936 r.;
- 5) Wybory jednego członka Zarządu oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszać dodatkowe sprawy do porządku dziennego najpóźniej do dn. 17 kwietnia 1936 r.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu, winni złożyć Zarządowi Spółki swe akcje lub kwity depozytowe najpóźniej do dn. 24 kwietnia 1936 r.

572-14-16

II OGŁOSZENIE

Na mocy upoważnienia zawartego w Postanowieniu Sądu Okręgowego w Warszawie, jako Sądu Rejestrowego z dnia 30 marca 1936 r., zwołuje akcjonariusz Towarzystwa Kopalń Węgla „Flora“ Sp. Akc., Tulo Nussenblat,

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Tow. Kopalń Węgla „Flora“, Spółka Akcyjna

na dzień 6 maja 1936 r. o godz. 19 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, Al. Jerozolimskie 28, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Podstawa ustalenia należności firmy B. W. Holenderski od Towarzystwa Kopalń Węgla „Flora“ Spółka Akcyjna;
- 2) Wysokość zadłużenia Towarzystwa Kopalń Węgla „Flora“ Sp. Akc. u Firmy „B. W. Holenderski“;
- 3) Kwestja zaległości w wypłacie należności urzędnikom i robotnikom Tow. Kopalń Węgla „Flora“ Sp. Akc. i odpowiedzialność zarządu za powstanie zaległości;
- 4) Gospodarka finansowa w Tow. Kopalń Węgla „Flora“ Sp. Akc. i odpowiedzialność Zarządu z tego tytułu.

704-15-16

II OGŁOSZENIE

Spółka Akcyjna Handlu Ziemiopłodami K. Grabowski i S-ka
w likwidacji

na zasadzie § 7 statutu ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 11 rano odbędzie się w lokalu Spółki w Poznaniu przy ul. Fr. Ratajczaka 40

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Likwidatorów, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej Spółki za okres od 1/I 1935 r. do 31/XII 1935 r.;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za okres od 1/I 1935 r. do 31/XII 1935 r. oraz udzielenie absolutorjum likwidatorom;
- 4) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 5) Zatwierdzenie wniosku o udzieleniu P. Dr. Stefanowi Dąbrowskiemu i P. Antoniemu Ostroróg-Wolskiemu każdemu oddzielnie prawa samodzielnego podpisywania za Spółkę w likwidacji;
- 6) Wolne wnioski.

Każdy akcjonariusz, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winien złożyć na siedem dni przed Walnem Zgromadzeniem w lokalu Spółki aż do zakończenia Walnego Zgromadzenia akcje wzgl. kwity tymczasowe lub też zaświadczenie o ich deponowaniu u notariusza polskiego, albo w Banku Zachodnim S. A. Oddział w Poznaniu. W zaświadczeniu wymienić należy liczbę akcji i stwierdzić, że nie będą one wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Wnioski akcjonariuszów mogą być złożone nie później, jak na 14 dni przed Walnem Zgromadzeniem.

491-14-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Polskiego Towarzystwa dla Handlu Węgłem „Węgloblok“ SPÓŁKA AKCYJNA

niniejszem zawiadamia, iż we wtorek dn. 28 kwietnia 1936 r. o godz. 5,30 po poł. w Warszawie, w lokalu Spółki przy ul. Ordynackiej 11, odbędzie się

TRZYNASTE ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z porządkiem dziennym następującym:

1) Nadanie § 22 Statutu następującego brzmienia: „Z czystego zysku, po potrąceniu odpisów na amortyzację, według uznania Walnego Zgromadzenia, wydziela się przedewszystkiem nie mniej jak 8% na kapitał zapasowy, następnie zaś 5% dywidendy dla akcjonariuszów; z pozostałości wydziela się nie mniej jak 10% na fundusz rezerwowy z reszty zaś nie mniej jak 15% jako procentowe wynagrodzenie dla członków Zarządu; ostateczną pozostałością dysponuje Walne Zgromadzenie, według swojego uznania”;

2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu i rachunku strat i zysków, podziału zysków, jak również udzielenie pokwitowania Zarządowi i Komisji Rewizyjnej — wszystko za rok operacyjny 1935;

3) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1936 r.;

4) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących i wybór Komisji Rewizyjnej na 1936 r.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni najmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje lub świadectwa tymczasowe w biurze Zarządu Spółki przy ul. Ordynackiej 11, względnie przedstawić zaświadczenia notariusza lub instytucji kredytowej o złożeniu ich do depozytu.

787

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Hoteli w Uzdrowiskach Polskich

zawiadamia, że w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 18, w siedzibie Spółki przy ul. Wolskiej 40 w Warszawie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia; 3) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1935 r.; 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1935 r., oraz powzięcie decyzji co do strat z okresu sprawozdawczego i udzielenie absolutorjum Zarządowi za 1935 r.; 5) Wybór pięciu członków Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski — zatwierdzenie preliminarza budżetu na 1936 r.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swoje akcje lub świadectwa depozytowe instytucji kredytowych polskich, najpóźniej na siedem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 791

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Manufaktury Bawełnianej Lorentz i Krusche

Spółka Akcyjna w Zgierzu

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1936 r. o godz. 19, w lokalu Zarządu w Zgierzu przy ul. 1 Maja Nr. 5 z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i r-ku strat i zysków za rok operacyjny 1935; 2) Wybór członka Zarządu i członków Rady Nadzorczej; 3) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu; 4) Wolne wnioski.

Akcje lub kwity depozytowe winny być złożone do dn. 21 kwietnia 1936 r.

765

II OGŁOSZENIE

Zarząd Częstochowskich Zakładów Wyrobów Włókiennych „Stradom“

Sp. Akc.

ma zaszczyt zawiadomić, że w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Plac Napoleona Nr. 9

33 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Porządek dzienny zebrania:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r.; 2) Preliminarz wydatków na 1936 r.; 3) Upoważnienie Zarządu do nabycia, względnie sprzedaży nieruchomości i do korzystania z kredytu z zabezpieczeniem hipotecznym; 4) Ustalenie liczby i wybór członków Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 5) Zatwierdzenie nowego Statutu Kasy Przejrzystości i Pomocy Pracowników Sp. Akc. „Stradom“.

795

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Polskie Towarzystwo Akumulatorowe „PETEA“ SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów po raz drugi, że w dn. 27 kwietnia 1936 r. o godz. 18,30 (6.30 pp.) w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Kopernika Nr. 13 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z działalności Spółki za rok gospodarczy 1935;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i r-ku zysków i strat za tenże okres oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 4) Podział zysków;
- 5) Wybór członków Rady Nadzorczej i określenie ich wynagrodzenia;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni zadośćuczynić wymaganiom art. 399 Rozp. Prez. R. P. z dn. 27/VI 1934 r.

750

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa „Syrena-Rekord“, Spółka Akc.

zawiadamia, iż w dn. 28 kwietnia r. b o godz. 1 popoł. w siedzibie Spółki w Warszawie, Chmielna 66 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za rok operacyjny 1935; 2) Podział zysków i uchwalenie dywidendy; 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

789

W tutejszym rejestrze handlowym dział B. pod Nr. R. H. B. 3 (Chełmża) przy firmie

CUKROWNIA CHELMŻA, SPÓŁKA AKCYJNA W CHELMŻY

dn. 31 marca 1936 r. wpisano:

Uchwałą Walnego Zebrania Akcjonariuszów z dn. 30.IX 1935 r. uchwalono do § 26 statutu dodać punkt dziewiąty b (p. 9 b.) następującej treści:

„Rada Nadzorcza jest uprawniona do nabywania akcji lub udziałów innych Cukrowni. Ustalenie ceny i warunków kupna pozostawia się uznaniu Rady Nadzorczej”.

754

Toruń Sąd Okręgowy

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Kauczukowe „Piastów“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 2 maja 1936 r. o godz. 18-tej odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Złotej Nr. 35 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1935 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i r-ku zysków i strat za tenże okres oraz podział zysków; 4) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 5) Wybór Władz Spółki. 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu winni złożyć w Zarządzie Spółki akcje lub też kwity depozytowe na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

800-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Akumulatorowe syst. „TUDOR“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dniu 2 maja 1936 r. o godz. 17 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Złotej Nr. 35 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1935 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i r-ku zysków i strat za tenże okres oraz podział zysków; 4) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 5) Wybór władz Spółki; 6) Zmiana statutu Spółki, polegająca na zastąpieniu w § 4, punkt c) słów „Komisja Rewizyjna” przez słowa „Rada Nadzorcza”, zastąpieniu w § 5 słów „Komisji Rewizyjnej” przez słowa „Rady Nadzorczej”. § 10 otrzymuje brzmienie następujące: „Rada Nadzorcza składa się z prezesa i wiceprezesa oraz trzech członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów z pośród ich grona lub z poza ich grona. Członkowie Zarządu Spółki oraz jej urzędnicy nie mogą być członkami Rady Nadzorczej. Czas urzędowania Rady Nadzorczej wynosi 1 rok. Do kompetencji Rady Nadzorczej należy: a) wykonywanie stałego nadzoru nad działalnością Spółki, b) zawieszenie z ważnych powodów w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu, jak również delegowanie członków Rady Nadzorczej do zastępowania członków Zarządu nie mogących sprawować swych czynności, c) badanie bilansu, r-ku zysków i strat, sprawozdania i wniosków Zarządu co do podziału zysków lub pokrycia strat oraz zatwierdzanie preliminarza wydatków. Posiedzeniom Rady Nadzorczej w razie nieobecności prezesa przewodniczy wiceprezes. Uchwały zapadają bezwzględnie większością głosów, w razie równości głosów rozstrzyga prezes. Uchwały Rady Nadzorczej mają być protokołowane”; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu winni złożyć w Zarządzie Spółki akcje lub też kwity depozytowe na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

801

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Francuskiego Towarzystwa Akcyjnego „Perun“, Spółka Akcyjna w Warszawie, Zarząd w Polsce

odbędzie się w dn. 15 maja 1936 r. o godz. 15 m. 30 w siedzibie Zarządu Głównego w Paryżu 75. Quai d'Orsay.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Rady Nadzorczej za rok operacyjny 1935;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za ten okres;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wybór jednego członka Zarządu;
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej na 1936 r.;
- 6) Upoważnienie do wykonywania art. 40 prawa z dn. 24 lipca 1867 r.;
- 7) Wolne wnioski.

786

Zarząd

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Górniczo-Przemysłowego „Saturn“

SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zaprosić PP. Akcjonariuszów na

XXXVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

mające się odbyć w dn. 20 maja 1936 r., o godz. 10 rano w Biurze Głównym Towarzystwa w mieście Czeladzi na kopalni „Saturn“.

Porządek obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny od 1 stycznia do 31 grudnia 1935 r. tudzież udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej odnośnego pokwitowania;

- 2) Zadysonowanie przez Walne Zgromadzenie funduszem rezerwowym;

- 3) Udzielenie upoważnienia do odstąpienia Skarbowi Państwa kolei, stanowiących własność bądź współwłasność Towarzystwa;

- 4) Wybory do Rady Nadzorczej;

- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej;

- 6) Określenie wynagrodzenia Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;

- 7) Wolne wnioski.

Dla uzyskania prawa uczestnictwa i głosu w Walnym Zgromadzeniu PP. Akcjonariuszów obowiązani są — w myśl art. 399 Kodeksu Handlowego — przedstawić Zarządowi przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia swoje akcje na okaziciela lub zaświadczenie na dowód złożenia akcyj u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej, lub w Dresdner Banku w Berlinie i jego oddziałach.

Właściciele akcyj imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na tydzień przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

Jeżeli Walne Zgromadzenie w dniu tym nie odpowie warunkom § 12 statutu, to powtórne Zgromadzenie będzie wyznaczone stosownie do przepisów, zawartych w tymże § 12.

794-16

Zarząd Spółki „Paweł Koprowski i S-ka H. Spółka Akc.“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się ul. Moniuszki 9 m. 26 w dn. 30 kwietnia r. b. o godz. 19 z nast. porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i r-ku zysków i strat; 4) Zmiany statutu: 1) Firma Spółki opiewa: Paweł Koprowski i S-ka Handl. Sp. Akc. 2) Wyraz „Handlowa” w brzmieniu firmy zostaje skreślony; 5) Upoważnienie dla Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążania nieruchomości; 6) Wybory Kom. Rew. 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, zechcą złożyć swe akcje w Zarządzie Spółki w tydzień przed terminem.

759-16

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej Herzfeld & Victorius w Grudziądzu

odbędzie się w środę dnia 6 maja 1936 r. o godz. 12 w południe w lokalu Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, Pl. Wolności 15 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Wybory do Rady Nadzorczej; 3) Powzięcie decyzji w sprawie przystosowania statutu Spółki do postanowień Kodeksu Handlowego; 4) Wnioski, zgłoszone w sposób prawem przewidziany.

Posiadacze akcyj na okaziciela, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub określone przez statut zaświadczenia (kwity depozytowe) w biurze Spółki w Grudziądzu najpóźniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Grudziądz, dn. 9 kwietnia 1936 r.

Herzfeld & Victorius Spółka Akcyjna, Zarząd

761

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

MODRZEJÓW—HANTKE

Zjednoczone Zakłady Górniczo-Hutnicze

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów iż

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 27 kwietnia 1936 r. o godz. 17½ w lokalu Biura Zarządu w Warszawie, ul. Srebrna 9 z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935; 2) Budżet i plan działań; 3) Wybory władz; 4) Zatwierdzenie nabycia nieruchomości i upoważnienie Zarządu do nabycia, sprzedaży, dzierżawy, względnie do zamiany nieruchomości oraz do korzystania z kredytu i zabezpieczenia tegoż.

Akcje na okaziciela i zastępujące je zaświadczenia będą przyjmowane w Biurze Zarządu w dni powszednie w godzinach od 10—12 aż do dn. 20 b. m. włącznie. 710

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Wyrobow Bawełnianych „Wola“ w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 25 kwietnia 1936 r. o godz. 12 w biurze Zarządu w Warszawie przy ul. Bema 70, z następującym porządkiem dziennym:

1) Otwarcie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1935 r. 3) Rozpatrzenie budżetu wydatków i planu działalności na 1936 r.; 4) Ustalenie liczby członków Rady Nadzorczej i wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących; 5) Ustalenie liczby członków Zarządu i wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących; 6) Wyznaczenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej i Zarządu; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe sprawy na porządek dzienny nie później, niż na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, powinni — stosownie do art. 59 ustawy o sp. akc. — złożyć swoje akcje w biurze Zarządu przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 714

II OGŁOSZENIE

Zarząd Manufaktury Bawełnianej F. Eisenbraun

Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 27 kwietnia r. b. o godz. 5 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 68

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej i sprawozdania Zarządu za 1935 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r. i udzielenie absolutorjum Zarządowi;
- 4) Podział zysku;
- 5) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

719

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysł Bawełniany Teodor Tietzen i S-ka

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, iż w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 3 p. p. w biurze Spółki w Łodzi, przy ul. Andrzeja 78 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r.;
- 3) Wybór nowych członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 4) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia zgłosić swoje akcje lub kwity depozytowe do Zarządu Spółki. 724

II OGŁOSZENIE

Likwidator Spółki Akcyjnej „DEAK“

zawiadamia, że w dn. 30 kwietnia r. b. we czwartek o godz. 12 odbędzie się w lokalu Spółki, ul. Mazowiecka Nr. 7. m. 28

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r., uchwała w sprawie podziału zysku oraz określenie wynagrodzenia Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej za 1935 r.; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu na dzień otwarcia likwidacji; 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących. 594

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Płaszowska Fabryka Dachówek i Cegieł“, Spółka Akcyjna w Krakowie

podaje do wiadomości, że Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów, odbyte dnia 21 marca 1936 r., uchwaliło

OBNIŻENIE KAPITAŁU AKCYJNEGO

wynoszącego dziś zł 750 000, o zł 75 000, a to drogą obniżenia dotychczasowej wartości nominalnej akcji z zł 300 do zł 270.

Zarazem stosując się do przepisu art. 441 § 1 k. h. Zarząd wzywa wierzycieli Spółki, aby, jeżeli nie zgadzają się na obniżenie, wnieśli swe sprzeciwy w ciągu 3 miesięcy, licząc od daty ostatniego ogłoszenia. 480-14-16-18

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Dom Mód Bogusław Herse, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1936 r. o godz. 8 wieczorem w lokalu Spółki przy ul. Marszałkowskiej Nr. 150 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1934/35 r.; 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z czynności; 4) Wybór 2 członków Zarządu; 5) Wybory Komisji Rewizyjnej; 6) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Budżet na 1935/6 r.; 8) Upoważnienie Zarządu do nabywania, sprzedawania i hipotecznego obciążania nieruchomości Spółki oraz zaciągania pożyczek; 9) Wolne wnioski. 518-14-16

ZARZĄD

„PANTAREI“**Powszechne Zakłady Magazynowe i Transportowe**

SPÓŁKA AKCYJNA W GDYNI

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1936 r. w czwartek o godz. 16 w siedzibie Spółki — Gdynia-Port ul. Polska 36-38 z następującym porządkiem dziennym:

I) Wybór przewodniczącego;

II) Sprawozdanie Zarządu z czynności w 1935 r. i przedłożenie bilansu oraz rachunku strat i zysków na dz. 31/XII 1935 r.;

III) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej oraz wniosek na zatwierdzenie bilansu wraz z rachunkiem strat i zysków na dz. 31/XII 1935 r., tudzież na udzielenie Radzie Nadzorczej i Zarządowi pokwitowania;

IV) a) Zmiana dotychczasowego brzmienia siódmego paragrafu statutu Spółki; par. 7 — Władzami Spółki są: 1) Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, 2) Rada Nadzorcza, 3) Zarząd, 4) Komisja Rewizyjna — z m i e n i się treść tego paragrafu na: „Władze Spółki stanowią: 1) Walne Zgromadzenie, 2) Rada Nadzorcza, 3) Zarząd; b) dotychczasowy paragraf dziewiąty, który brzmi: Par. 9. „Do prowadzenia bieżących handlowych interesów Spółki i reprezentowania jej, Walne Zgromadzenie wybiera na dwa lata pierwszy Zarząd, składający się z jednego lub więcej członków. Następny Zarząd zostanie ustanowiony przez Radę Nadzorczą na trzy lata. Zarząd przedstawi Radzie Nadzorczej wnioski w sprawie mianowania prokurentów Spółki, jakoteż w sprawach nowych inwestycji oraz rozszerzenia zakresu działalności Spółki” — z m i e n i się treść tego paragrafu na: „Zarząd składa się z jednego lub kilku członków stosownie do każdorazowej uchwały Walnego Zgromadzenia. Zarząd jest wybierany przez Walne Zgromadzenie na trzy lata”; c) dotychczasowy paragraf dziesiąty, który brzmi: Par. 10. „Zobowiązania Spółki podpisuje 2 członków Zarządu lub jeden członek Zarządu łącznie z jednym prokurentem. Korespondencję, niezawierającą zobowiązań ze strony Spółki, podpisuje jeden członek Zarządu lub jeden prokurent —” z m i e n i się treść tego paragrafu na: „Przy jednoosobowym Zarządzie do reprezentowania Spółki jest upoważnionym członek Zarządu sam lub dwaj prokurenci łącznie. Przy wieloosobowym Zarządzie do reprezentowania Spółki są upoważnieni dwaj członkowie Zarządu łącznie. Jeden członek Zarządu łącznie z prokurentem lub dwaj prokurenci łącznie”; d) dotychczasowy paragraf jedenasty, który brzmi: par. 11: — „Rada Nadzorcza składa się z 5—10 członków, wybieranych na trzy lata przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Pierwsza Rada wybrana będzie na rok jeden. Rada Nadzorcza mianuje na wniosek Zarządu prokurentów Spółki, do niej należy również decydowanie w szczególności w sprawach, dotyczących przeprowadzenia nowych inwestycji i rozszerzenia działalności Spółki. Wnioski Zarządu w tych sprawach nie są obowiązujące dla Rady Nadzorczej. Członkowie Rady wybierają z pośród siebie prezesa i jego zastępcę” — z m i e n i się treść tego paragrafu na: „Rada Nadzorcza jest wybierana przez Walne Zgromadzenie i składa się z 5—10 członków stosownie do każdorazowej uchwały Walnego Zgromadzenia. Począwszy od roku 1937 członkowie Rady będą wybierani na jeden rok”; e) dotychczasowy paragraf dwunasty, który brzmi: par. 12 „Komisja Rewizyjna składa się z 5 (pięciu) członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie. Członkowie Komisji Rewizyjnej wybierani są na rok jeden: mogą być ponownie wybrani na dalszy taki okres czasu” — paragraf ten wykreśla się; f) dotychczasowy paragraf trzynasty, który brzmi par. 13. „Pierwszy rok obrotowy liczony będzie od daty zarejestrowania Spółki do końca następnego roku kalendarzowego” — z m i e n i się na: Rokiem obrachunkowym Spółki jest rok kalendarzowy. Terminy przewidziane w art. 390 i 420 K. h. przedłużają się o jeden miesiąc”;

V) Przyjęcie do wiadomości jednolitego tekstu statutu Spółki;

VI) Wybór Zarządu;

VII) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni zgłosić akcje lub kwity depozytowe na siedem dni przed Zgromadzeniem w biurze Zarządu Spółki w Gdyni.

526-14-15

RADA BANKU AMERYKAŃSKIEGO W POLSCE

SPÓŁKI AKCYJNEJ

zawiadamia, że

**DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIJUSZÓW BANKU**

odbędzie się w dn. 24 kwietnia 1936 r. w piątek o godz. 12 w poł. w lokalu Banku w Warszawie, ulica Królewska Nr. 3, z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1935 r. oraz rachunku zysków i strat; 2) Ustalenie liczby oraz wybory członków Rady i wyznaczenie wynagrodzenia; 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie wynagrodzenia; 4) Wnioski.

Właściciele akcji na okaziciela, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe instytucji kredytowych najpóźniej do dn. 17 kwietnia 1936 r. w kasie Banku Amerykańskiego w Polsce S. A. w Warszawie, w kasie Södermanlands Enskilda Bank, Stockholm, Regeringsgatan 18, lub w Den norske Creditbank, Oslo.

717

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą:

Fabryka Produktów Chemicznych Liban

SPÓŁKA AKCYJNA W KRAKOWIE

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

XXIV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Krakowie, w biurze Spółki przy ul. Rynek Kleparski 4, w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 11.30 przedpoł. z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r.; 2) Rozpatrzenie sprawozdania Rady Nadzorczej i skwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Powzięcie uchwały w sprawie pokrycia strat; 4) Wybór Rady Nadzorczej; 5) Plan działania na 1936 r.; 6) Wnioski.

Uwaga: Akcjonariusze, chcący brać udział w Zgromadzeniu, winni złożyć w Spółce swe akcje (zaświadczenia) przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem.

723

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI**„Jasło“ Zakłady Przemysłowo-Naftowe Gartenberg i Schreyer**

Spółka Akcyjna w Niegłowicach ad Jasło

odbędzie się w Niegłowicach w biurze Spółki w dn. 28 kwietnia 1936 r. o godz. 15 popoł. z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komitetu Wykonawczego odnośnie do przedsiębiorstwa za rok gospodarczy 1935; 3) Odczytanie sprawozdania Komisji Rewizyjnej; 4) Przedłożenie i przyjęcie bilansu przedsiębiorstwa i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935 tudzież powzięcie uchwały co do pokrycia strat przedsiębiorstwa; 5) Udzielenie absolutorium dla członków Zarządu i Komitetu Wykonawczego co do Zarządu i prowadzenia przedsiębiorstwa Spółki za 1934 r.; 6) Wybór członków Zarządu w miejsce ustępujących i zatwierdzenie kooptowanych członków; 7) Wybór Komisji Rewizyjnej; 8) Zmiana § 3, 4 i 21 statutu Spółki; 9) Powzięcie uchwały co do upoważnienia Zarządu do rozdziału części funduszu rezerwowego i oznaczenie wysokości kwoty, przeznaczonej do rozdziału; 10) Powzięcie uchwały co do wysokości wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej za czynności w 1934 r. i 1935 r.; 11) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 kapitału akcyjnego, mają prawo umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym tego Walnego Zgromadzenia, jeśli żądanie piśmienne ze wskazaniem konkretnych wniosków zgłoszą do Zarządu nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia przy udowodnieniu posiadania powyższej ilości akcji.

Zarząd.

490-14-16

Zarząd Spółki Akcyjnej Polski Lloyd

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w piątek dn. 1 maja 1936 r. o godz. 12 w lokalu przy ul. Marszałkowskiej 97 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1935 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu rachunku strat i zysków oraz udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 4) Wybór władz Spółki; 5) Wolne wnioski.

Akcje mogą być złożone w banku „Crédit Suisse” w Zürichu i w „The National City Bank of New York”, Oddział w Londynie.

W razie niedojścia Zgromadzenia w tym terminie do skutku odbędzie się ono w dn. 18 maja 1936 r. o godz. 12 z tym samym porządkiem dziennym.

742

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Budowlano-Parcelacyjnego „DYNASY”, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1936 r. o godz. 16 w Warszawie, w lokalu Zarządu Spółki przy ul. Krakowskie-Przedmieście 13, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1935 r.; 4) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu za 1935 r.; 5) Powiększenie ilości członków Zarządu do 5 i wybór jednego członka Zarządu; 6) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży placów; 7) Zmiana § 23 statutu, który obecnie brzmi: „§ 23. — Ogłoszenia, przez statut lub prawo wymagane, winny być umieszczane w „Monitorze Polskim”, czasopiśmie „Przemysł i Handel” i jednym z pism warszawskich, według wyboru Walnego Zgromadzenia” otrzymać ma brzmienie: „§ 23. — Ogłoszenia, przez statut i prawo wymagane, winny być umieszczane w „Monitorze Polskim” i tygodniku „Polska Gospodarcza”; 8) Określenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 9) Wolne wnioski.

790

II OGŁOSZENIE

Radziwiłł, Wimmer i Żeleńscy, Spółka Akcyjna dla Wyrobów z Gliny i Piasku we Lwowie

XXIV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej dla Wyrobów z Gliny i Piasku Radziwiłł, Wimmer i Żeleńscy we Lwowie, odbędzie się we środę dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 5-tej po poł. w sali posiedzeń Banku Dyskontowego Warszawskiego, Oddział we Lwowie ul. 3-go Maja 1. 14.

Porządek dzienny:

1) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, Zarządu i przedłożenie bilansu za 1935 r.; 2) Sprawozdanie z kontroli zamknięcia rachunków, oraz wniosek na udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 3) Uchwała w sprawie wyniku bilansu; 4) Zatwierdzenie kooptacji dwu członków oraz wybór dwu członków Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariuszów, którzy uprawnieni są do głosowania i zechcą wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, uprasza się, aby akcje bez kuponów bieżących, względnie poświadczenia zdeponowania tychże u notariusza lub w instytucjach kredytowych najpóźniej do dn. 22 kwietnia 1936 r. jako ustawowo ustalonym terminie złożyli w likwidaturze Banku Dyskontowego Warszawskiego Oddziału we Lwowie, ul. 3 Maja Nr. 14, albo też w kasie Spółki we Lwowie Bodnarówka Nr. 8.

793

Zarząd

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„Mazowia“, Fabryka Mebli Giętych w Radomsku

zwołuje na dz. 28 kwietnia 1936 r. o godz. 4 popoł. w Radomsku w lokalu Spółki przy ul. Dobryszczyckiej Nr 1.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r., powzięcie uchwały o pokryciu strat i kwitowanie Zarządu z wykonania przez niego obowiązków; 2) Wierzytelności akcjonariuszów; 3) Reasumpcja uchwał z dn. 26 kwietnia 1934 r. i 27 kwietnia 1935 r. w sprawie bilansu Spółki za 1933 r. względnie za 1934 r.; 4) Wybór Prezesa Zarządu i nowego członka Zarządu; 5) Określenie wysokości kredytu Spółki; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 7) Określenie poborów członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Powzięcie uchwały co do dalszego istnienia Spółki; 9) Sprawa dodatkowa: obniżenie kapitału zakładowego.

Prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu mają tylko ci akcjonariusze, którzy złożą w Spółce akcje lub zaświadczenie, odpowiadające wymogom Statutu, najpóźniej do 21 kwietnia 1936 r., włącznie i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Każda akcja daje prawo do jednego głosu.

792

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn dawn. A. Ventzki i Peters w Grudziądzu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI

odbędzie się w sobotę 2 maja 1936 r., o godz. 9 rano w Grudziądzu w lokalu Zarządu Spółki z następującym porządkiem obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok obrotowy 1935;

2) Przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok obrotowy 1935;

3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

4) Uchwała nad pokryciem strat bilansowych;

5) Przyjęcie statutu Spółki według nowego brzmienia (tekst statutu uchwalonego przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie 20.X. 1930 r., uzupełniony zmianami, powziętymi od tej daty do 1935 r. włącznie);

6) Uchwała co do wypłaty dywidendy za 1929/30 r.

Odnosnie punktu 5) głosują PP. Akcjonariusze oddzielnie w grupie akcji imiennych i okazicielskich. Uprawnienie do głosowania na Walnym Zgromadzeniu mają tylko ci PP. Akcjonariusze, którzy najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą w godzinach urzędowych w Zarządzie Spółki:

a) oryginałne akcje z wykazem numerów i podaniem emisji, mające brać udział w Walnym Zgromadzeniu,

b) wzamian akcji poświadczenie, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo krajowej instytucji kredytowej (bankowej). W zaświadczeniu należy wymienić numery, rodzaj akcji oraz emisję i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia,

c) PP. Akcjonariusze, którzy nie posiadają jeszcze akcji nowej emisji głosują dotychczasowymi złotowymi akcjami w stosunku 2 : 1 (vide uchwała Walnego Zgromadzenia z 2-go maja 1934 r.).

Osobom, uprawnionym na mocy powyższych przepisów do głosowania na Walnym Zgromadzeniu, wydaje się karty wstępu z podaniem ilości głosów.

799

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryka Ultramarynu Setzer i Werner, Sp. Akc. w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia 1936 r. o godz. 13 odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Solec 39 w Warszawie

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Odczytanie protokołu ostatniego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 2 marca 1935 r.; 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej z dn. 11 marca 1936 r.; 4) Odczytanie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935, ich rozpatrzenie i zatwierdzenie; 5) Podział zysków, osiągniętych w roku operacyjnym 1935; 6) Akceptacja budżetu wydatkowanego w 1935 r. i omówienie planu działań oraz budżetu na 1936 r.; 7) Upoważnienie Zarządu do zaciągania i spłacania zobowiązań hipotecznych, bankowych i prywatnych, określenie wysokości zaciąganych i spłacanych zobowiązań, ich zabezpieczenia i oprocentowania; 8) Wybory ustępującego z kadencji członka Zarządu i pięciu członków Komisji Rewizyjnej oraz określenie wysokości wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1936 r.; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć Zarządowi akcje lub kwity depozytowe nie później niż na osiem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

*

W I ogłoszeniu, drukowanym w zesz. 12 tygodnika, wskutek błędu korektorskiego, zniekształcono punkt 7 porządku dziennego, który winien brzmieć:

7) Upoważnienie Zarządu do zaciągania i spłacania zobowiązań hipotecznych, bankowych i prywatnych, określenie wysokości zaciąganych i spłacanych zobowiązań, ich zabezpieczenia i oprocentowania.

711

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa „Linoleum“, Spółka Akc.

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 18 w siedzibie Zarządu, Wilanowska 6-16, Warszawa.

Porządek dzienny: Wybór przewodniczącego; Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; Zatwierdzenie bilansu, r-ku strat i zysków i pokrycie strat za 1935 r. oraz udzielenie absolutorjum Zarządowi; Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek i sprzedaży lub zamiany nieruchomości; Wybór władz Spółki i określenie wynagrodzenia Rady; Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub dowody zdeponowania takowych w bankach do dn. 22 kwietnia 1936 r. w siedzibie Zarządu. 802

I OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłu Włókienniczego „Dobrzyńka“

Spółka Akcyjna w Pabjanicach

zawiadamia, że w dn. 14 maja 1936 r. o godz. 11 odbędzie się w Pabjanicach przy ul. Zamkowej 2

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok ubiegły; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Udzielenie władzom Spółki absolutorjum; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wynagrodzenie Komisji Rewizyjnej; 7) Zatwierdzenie kaucji na rzecz The British and Polish Trade Bank A. G.; 8) Wolne wnioski.

751-16-18

Agrar-und Commerzbank, Spółka Akc., Katowice

W myśl § 15 statutów zaprasza się PP. Akcjonariuszów na szereg spółki na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się we wtorek dn. 21 kwietnia 1936 r. o godz. 4 popoł. w lokalu naszego banku.

Porządek dzienny:

1) Przedłożenie sprawozdania i bilansu za rok operacyjny 1935. Sprawozdanie Rady o jej sprawdzeniu, uchwalenie bilansu i podział zysku; 2) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie; 3) Zmiana statutów (§ 14 ust. 5. Wynagrodzenie dla Rady); 4) Wybory do Rady; 5) Różne.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia, i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż.

Katowice, dn. 26 marca 1936 r.

Z A R Z A D

(—) Küper (—) Michalke

785

II OGŁOSZENIE

**Zarząd Polskiej Fabryki Wodomierzy i Gazomierzy
dawniej „Gazomierz“, Spółka Akc. w Toruniu**

powiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 1 maja r. b. o godz. 17 w Warszawie w lokalu przy ul. Pięknej 21 m. 8 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

o porządku dziennym następującym:

1) Zażalenie i wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdanie Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań i bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r.
3) Rozpatrzenie wniosku Komisji Rewizyjnej i utworzenie specjalnego funduszu zapasowego na pokrycie ewentualnych strat na półfabrykatakach;
4) Przedłożenie planu działalności na 1936 r.
5) Wybór władz Spółki, Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

788

POWSZECHNY BANK DEPOZYTOWY

Spółka Akcyjna w likwidacji w Warszawie

Bilans roczny netto na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — 1) Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim i P. K. O. zł 14 520.80; 2) Papiery wartościowe własne zł 63 185.49; 3) Papiery wart. ustawow. kapitału zapasowego zł 72 000.00; 4) Banki krajowe zł 867 073.08; 5) Banki zagraniczne zł 529 305.65; 6) Weksle zdyskontowane zł 877 099.56; 7) Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 51 098.78, b) niezabezpieczone zł 17 593.87; 8) Weksle protestowane zł 88 684.81; 9) Ruchomości zł 4 417.00; 10) Różne rachunki zł 17 217.02; 11) Strata za 1935 r. zł 41 388.83; **Razem zł 2 643 584.89.**

STAN BIERNY. — 1) Kapitały własne: a) zakładowy zł 2 500 000.00, b) zapasowy zł 113 174.80; 2) Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 488.10; 3) Banki zagraniczne zł 11 452.34; 4) Różne rachunki zł 2 065.45; 5) Dywidenda niepodniesiona zł 48.00; 6) Pozostałość zysków z lat ubiegłych zł 16 356.20; **Razem zł 2 643 584.89.**

Inkaso — zł 40 600.25.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1935 r.

WINIEN. — Procenty i prowizje płacone: zł 5 242.85; Koszty handlowe zł 139 181.29; Podatki zł 5 546.91; **Razem zł 149 971.05.**

MA. — Procenty i prowizje pobrane zł 92 190.69; Różnice kursowe zł 1 4936.69; Odzyskane należności wątpliwe zł 1 390.84; Zysk z przedawnionej dywidendy zł 64.00; Strata za 1935 r. zł 41 388.83; **Razem zł 149 971.05.**

744

**Zarząd Towarzystwa Handlu Papierem
Bracia Turkieltaub, Spółka Akcyjna**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1936 r. o godz. 5 popoł. odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Przejazd 3

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu oraz bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1935; 3) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki z tytułu ich czynności za rok operacyjny 1935; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej; 5) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Termin złożenia akcyj celom wzięcia udziału w tem Zgromadzeniu upływa w dn. 23 kwietnia 1936 r. 627-15-16

II OGŁOSZENIE

Firma: „Zakłady Przemysłowe Emil Eisert i Bracia Schweikert“

Spółka Akcyjna w Łodzi

podaje do ogólnej wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1936 r. o godz. 4 popoł. w lokalu Zarządu w Łodzi przy ul. Gdańskiej 47 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r.; 4) Podział zysku za 1935 r.; 5) Pokwitowanie Zarządu z dotychczasowej działalności; 6) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu na 1936 r.; 7) Wybór Komisji Rewizyjnej; 8) Wyznaczenie jednego z codziennych pism łódzkich do drukowania ogłoszeń; 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący brać udział w powyższym Zgromadzeniu winni — stosownie do § 15 statutu Spółki — złożyć na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu odnośne dowody.

730

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryk Chemicznych „Radocha“

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1936 r. w poniedziałek o godz. 10 rano odbędzie się w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Królewskiej Nr. 3

**ZWYCZAJNE DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Walnego Zgromadzenia; 2) Wybór Przewodniczącego; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, rachunku zysków i strat i bilansu za 1935 r. oraz udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 4) Uchwała o przeznaczeniu czystego zysku z 1935 r. na częściowe pokrycie strat z lat ubiegłych; 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu wydatków na 1936 r.; 6) Wybory członków Rady Nadzorczej i Zarządu oraz wyznaczenie wynagrodzenia; 7) Zmiana § 4 statutu w sensie, aby akcje zwykłe, które dotychczas były tylko imienne, mogły być na żądanie akcjonariuszów imienne lub na okaziciela. Projektowana a na zmieniona treść § 4 Statutu: „§ 4. Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 5 768 000, podzielonych na 57 680 akcji po złotych sto (100) każda, z których 28 840 akcji zwykłych i 28 840 akcji uprzywilejowanych, korzystających do dnia 31 grudnia 1945 r. z przywilejów, określonych w §§ 24 i 27 Statutu. Akcje uprzywilejowane są imienne; akcje zwykłe mogą być imienne lub na okaziciela; zamiana akcji zwykłych imiennych na akcje na okaziciela i odwrotnie będzie dokonywana na żądanie akcjonariuszów“.

738

Zarząd Spółki Akcyjnej dla Handlu Rurami

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w dn. 30 kwietnia r. b. o godz. 5 popoł. w lokalu biura Spółki w Warszawie, przy ul. Czackiego Nr. 19.

Porządek dzienny:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz r-ku zysków i strat za 1935 r.; 4) Budżet wydatków na 1936 r.; 5) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej. 633-15-16

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD POZNAŃSKIEGO BANKU ZIEMIEN

Spółki Akcyjnej w Poznaniu

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Spółki tej, że w środę dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 11.30 przedpoł. w naszym banku w Poznaniu Aleje Marcinkowskiego 13 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Przedłożenie i rozpatrzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej o sprawozdaniu rachunków rocznych; 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1935 r.; 5) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej, oraz powzięcie uchwały co do pokrycia wykazanej straty; 6) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

Z a r z ą d

605-15

(—) Górski (—) Zalisz

II OGŁOSZENIE

Zarząd Polskiej Centrali Importu Kawy

SPÓŁKA AKCYJNA W WARSZAWIE

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że — zgodnie z paragr. 8 Statutu Spółki

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Moniuszki 6 w Warszawie, z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r., sprawozdań Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;

2) Powzięcie uchwały rozdziału zysków;

3) Pokwitowanie władz Spółki z dokonanych czynności;

4) Uchwała budżetowa na 1936 r.;

5) Wybory do Rady Nadzorczej, Komisji Rewizyjnej i Zarządu;

6) Wnioski Akcjonariuszów (Art. 57 Ustawy o Spółkach Akcyjnych). 722

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „S-to Jerskie Zakłady Przemysłowo-Handlowe“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 12 w poł. w siedzibie Zarządu w Warszawie, przy ul. S-to Jerskiej Nr. 10, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1935 i sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie bilansu za tenże rok, oraz rachunku strat i zysków i powzięcie odnośnych uchwał; 4) Określenie czynności i wynagrodzenia członków Zarządu; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej. 733

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej
Zjednoczone Zakłady

Materiałów Wybuchowych i Azotu, Spółka Akc.
Łaziska-Górne

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1936 r. o godz. 12 w południe w biurze Zarządu Spółki w Łaziskach-Górnych odbędzie się

PIERWSZE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Zjednoczonych Zakładów Materiałów Wybuchowych i Azotu, Sp. Akc. Łaziska-Górne z następującym porządkiem dziennym:
1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za okres od 1/XII 1934 r. do 31/XII 1935 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31/XII 1935 r. oraz rachunku strat i zysków; 4) Udzielenie absolutorjum Zarządcy i władzom Spółki; 5) Wybór Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski.

Każda akcja daje na Walnem Zgromadzeniu prawo do jednego głosu. PP. Akcjonariusze mają prawo uczestniczenia w Walnem Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na tydzień przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze mogą wykorzystać prawo głosu przez pełnomocników, przyczem pełnomocnictwo nie potrzebuje notarialnego uwierzytelnienia.

Z a r z ą d:

(—) Dr. Jan Namysłowski (—) Stanisław Żmudzinski
589-14-16

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

firmy „GAZ” S. A. Fabryki Gazów Przemysłowych
w Warszawie

odbędzie się w Warszawie dn. 28 kwietnia b. r. o godz. 12 w lokalu WP. Rejenta Hettlingera w gmachu Hipoteki, ul. Kapucyńska 6.

Porządek dzienny:

- 1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia z dn. 29 kwietnia 1935 r.;
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej za 1935 r. i rozpatrzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, odnośnie do bilansu za 1935 r. i udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 4) Określenie remuneracji dla Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wybór prokurenta, jednego członka Zarządu i wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej na 1936 r. — w myśl statutu;
- 6) Wolne wnioski.

Z a r z ą d.

630-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„GAZ” Poznańska Fabryka Gazów Przemysłowych
w Poznaniu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1936 r. o godz. 10 przed poł. w lokalu P. Rejenta K. Hettlingera, w gmachu Hipoteki, przy ul. Kapucyńskiej Nr. 6 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego Zebrania;
- 2) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 3) Sprawozdanie Zarządu;
- 4) Zamknięcie rachunkowe za 1935 r.;
- 5) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wybór nowego członka Rady Nadzorczej na miejsce ustępującego w drodze losowania i wybór Komisji Rewizyjnej na 1936 r.;
- 7) Wolne wnioski.

Z a r z ą d.
631-15-16

II OGŁOSZENIE NA PIERWSZY TERMIN

Towarzystwo Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich

SPÓŁKA AKCYJNA

Siedziba: Warszawa, ul. Kapucyńska Nr. 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Zarząd Towarzystwa Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich, Spółki Akcyjnej, ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że — zgodnie z § 20 statutu — zwołuje Zwyczajne Walne Zgromadzenie na dz. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 11 w siedzibie Spółki w Warszawie przy ul. Kapucyńskiej Nr. 3.

Porządek dzienny:

- 1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia i mianowanie Przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej za okres operacyjny 1935;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków.
- 4) Udzielenie władzom Spółki absolutorjum co do wypełniania powierzonych im obowiązków;
- 5) Mianowanie członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących spowodu upływu czasu trwania mandatów;
- 6) Ustalenie poborów członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.

Nie zgłoszono do dnia dzisiejszego wniosku o uzupełnienie porządku dziennego dodatkowymi sprawami.

Zwołane Zgromadzenie będzie mogło ważne obradować, jeżeli ilość akcji reprezentowanych wyniesie conajmniej piątą część kapitału zakładowego.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w wymienionem wyżej Zgromadzeniu; złożenie przez nich akcji nie jest wymagane.

Właściciele akcji na okaziciela, życzący sobie wziąć udział w wymienionem powyżej Zgromadzeniu lub też być zastąpionymi przez pełnomocnika, winni złożyć swoje akcje najpóźniej do dn. 21 kwietnia 1936 r.:

we Francji: w Banku „Sté Gle de Crédit Industriel et Commercial” w Paryżu, 66, rue de la Victoire, i w jego oddziałach, a na prowincji — we wszystkich bankach miejscowych, należących do jego grupy: w Banku „Banque de l'Union Parisienne” w Paryżu, 6 et 8, Boulevard Haussmann; w Banku „MM. de Neullize et Cie” w Paryżu, 31, rue Lafayette; w Banku „Banque Franco-Polonaise” w Paryżu, 15, rue des Pyramides;

w Szwajcarii: w Banku „Banque Darier et Cie” w Genewie, 4, Boulevard du Théâtre,

i najpóźniej w dn. 22 kwietnia 1936 r.:

w Polsce: w siedzibie Spółki w Warszawie, ul. Kapucyńska Nr. 3; w Banku Handlowym w Warszawie; w Banku Dyskontowym Warszawskim w Warszawie; w Banku Francusko-Polskim w Warszawie, ul. Czackiego 4.

Akcje, złożone w ten sposób, pozostaną w depozycie aż do rozwiązania Walnego Zgromadzenia.

Każda akcja daje prawo do jednego głosu

729

Z a r z ą d

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO, Sp. Akc.

odbędzie się w sobotę w dn. 25 kwietnia 1936 r. o godz. 13 w lokalu Banku w Warszawie (Plac Napoleona 7), z następującym porządkiem obrad:

- I. Zagajenie i wybór Prezydium;
- II. Sprawozdanie za rok 1935:
  - a) sprawozdanie Zarządu, bilans, rachunek zysków i strat oraz podział zysków,
  - b) sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej,
  - c) sprawozdanie i wnioski Rady Nadzorczej;
- III. Budżet na 1936 r.;
- IV. Wnioski, zgłoszone zgodnie z § 47 statutu;
- V. Wybory:
  - a) 4 członków Rady Nadzorczej,
  - b) 5 członków Komisji Rewizyjnej.

Walne Zgromadzenie, zwołane na dz. 25 kwietnia r. b., będzie ważne bez względu na ilość obecnych na Zebraniu delegatów Akcjonariuszów i ilość reprezentowanych przez nich akcji (§ 48 statutu).

Każdy akcjonariusz, który jest zapisany do księgi akcyjnej przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, może uczestniczyć na Walnym Zgromadzeniu w osobie upoważnionego do tego na piśmie delegata, wyznaczonego spośród członków swego organu wykonawczego (§ 51 statutu).

Upoważnienie dla delegata, stwierdzające, że jest on członkiem organu wykonawczego i posiada prawo reprezentowania i głosowania w imieniu akcjonariusza, winno być zaopatrzone pieczęcią i podpisami jak dla zobowiązań oraz opłacone stemplem w kwocie nominalnej z § 5. Upoważnienie to uprasza się nadesłać do Banku do dn. 21 kwietnia r. b.

Wniosków o uzupełnienie obrad — zgodnie z § 47 statutu — porządku obrad nie zgłoszono.

Z A R Z A D
705

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

Banku Cukrownictwa, Spółki Akcyjnej w Poznaniu

odbędzie się we wtorek dn. 5 maja 1936 r. o godz. 4 popoł. w Poznaniu, w gmachu własnym przy ul. Sew. Mielżyńskiego Nr. 7.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie;
- 2) Wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia (par. 23 statutu);
- 3) Sprawozdanie Zarządu o stanie majątkowym Spółki i przedłożenie bilansu z rachunkiem zysków i strat na dz. 31 grudnia 1935 r.;
- 4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej o sprawdzeniu rachunków rocznych;
- 5) Odczytanie sprawozdania Tow. Rew. „Powiernik” z odbytej rewizji;
- 6) Uchwała, dotycząca zatwierdzenia bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r. oraz podziału zysków;
- 7) Uchwała, dotycząca udzielenia pokwitowania członkom Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 8) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 9) Ustalenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej na 1936/37 r. — w myśl par. 20 statutu;
- 10) Uchwała co do innych spraw, podanych na piśmie Zarządowi w terminie, przepisany ustawami (par. 19 statutu).

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają ci akcjonariusze, którzy złożyli w Centrali Banku albo w Oddziałach w Warszawie lub we Lwowie przynajmniej na 7 dni przed wyznaczonym Walnym Zgromadzeniem do godz. 14 akcje swoje, przeznaczone do uczestniczenia, wraz ze spisem numerów tych akcji i nie odbiora ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza. W zaświadczeniach winny być wymienione numery akcji i winno być stwierdzone, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Poznań, w kwietniu 1936 r.

Z a r z a d.
622-15-16

Zarząd Spółki „Polscy Zjednoczeni Przemysłowcy Garbarze“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 15 w pierwszym terminie, a o godz. 16 w drugim terminie odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Dzikiej 15 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1935 r., sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i pokwitowanie władz Spółki; 2) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1935 r.; 3) Wybory 2 członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej; 4) Budżet na 1936 r.; 5) Zmiany §§ 4, 6, 7, 11, 15 i 42 statutu Spółki; dla wymienionych powyżej §§ statutu projektuje się brzmienie następujące: „§ 4. — Akcje Spółki są na okaziciela. Akcje wycina się z książki, oznacza numerami porządkowymi i wvdaje się z podobizną podpisów przynajmniej 2 członków Zarządu i z oryginalnymi podpisami buchaltera i kasjera oraz pieczęcią Spółki”; „§ 6. — W razie zagubienia akcji lub kuponów za czas przyszły, właściciel ich celem zachowania swych praw winien zastosować się do ustaw w tej mierze obowiązujących”; § 7. — Skreśla się „§ 11. — Walne Zgromadzenie zwołuje się przez 2-krotne ogłoszenia. Pierwsze ogłoszenie winno być dokonane przynajmniej na 21 dni, a drugie przynajmniej na 10 dni przed terminem zgromadzenia, w każdym zaś razie — po upływie terminu do zgłaszania spraw do porządku dziennego. Dnia, w którym następuje zwołanie i w którym ma się odbyć Zgromadzenie, nie wlicza się do tych terminów”; „§ 15. — Właściciele akcji korzystają z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu o ile conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyli Zarządowi swe akcje, względnie za wskazaniem numerów akcji — świadectwa zastawowe lub depozytowe polskich instytucji kredytowych, rządowych lub akcyjnych lub opartych na wzajemności, albo zagranicznych, wskazanych przez Walne Zgromadzenie”; „§ 42. — We wszystkich sprawach, niniejszym statutem nieobjętych, obowiązują przepisy Kodeksu Handlowego (Rozz. Prez. Rzecz. z dn. 27/VI 1934 r. „Dz. Ust. R. P.” Nr. 57 z 1934 r. poz. 502).

Właściciele akcji imiennych korzystają z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu o ile zapisani są do ksiąg Spółki, co najmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, właściciele zaś akcji okazicielskich — korzystają z głosu o ile w tym samym terminie złożyli Zarządowi swe akcje względnie świadectwa zastawowe lub depozytowe w myśl § 15 Statutu.

Polscy Zjednoczeni Przemysłowcy Garbarze
Spółka Akcyjna

658-15-16

Górnośląski Bank Związkowy, Spółka Akcyjna, Chorzów I

Bilans surowy na dz. 31 marca 1936 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim i P. K. O. zł 16 166.42; Waluty zagraniczne zł 2 099.87; Papiery wartościowe własne: a) bilety skarbowe zł 350 000.00; b) pożyczki państwowe zł 87 155.50, c) akcje zł 41 500.00 = zł 478 655.50; Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych zł 453 000.00; Banki krajowe zł 4 923 190.23; Banki zagraniczne zł 8 600.12; Weksle zdyskontowane zł 105 333.45; Rachunki bież. (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 281 845.39, b) niezabezpieczone zł 182 255.91 = zł 464 101.30; Pożyczki terminowe zł 271 336.94; Nieruchomości zł 159 249.25; Różne rachunki zł 3 127.72; Koszty, różnice kursowe i t. p. zł 31 711.11; **Razem zł 6 916 571.91.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) zakładowy zł 1 000 000.00, b) zapasowy zł 145 000.00, c) inne rezerwy zł 104 331.34; d) fundusz amortyzacyjny zł 31 200.00 = 1 280 531.34; Wkłady: a) terminowe zł 48 807.50; b) a vista zł 164 320.17 = 213 127.67; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 73 959.55; Zobowiązania inkasowe zł 15.44; Banki krajowe zł 418 775.34; Banki zagraniczne zł 4 792 745.22; Różne rachunki zł 103 119.78; Procenty, prowizje i różne zyski zł 34 297.57; **Razem zł 6 916 571.91.**

Inkaso zł 36 417.59.

784-16

Warszawska Fabryka Wyrobów Blaszanych „Tłocznia“

Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 360 800.00; Budynki: fabryczne zł 693 922.29, gospodarcze zł 62 249.00, mieszkalne zł 111 718.50, Razem zł 867 889.79; Maszyny, narzędzia i urządzenia: fabryczne zł 1 197 910.29; Inwentarz biurowy zł 16 029.70; Razem zł 1 213 939.99; Razem majątek stały zł 2 442 629.78; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 119 630.04; Papiery procentowe zł 18 000.00; Weksle w portfelu i inkasie zł 73 128.51; Zaliczenia zł 1 428.95; Udziały w innych przedsiębiorstwach zł 16 800.00; Materiały: surowce zł 81 751.77, pomocnicze i pędne zł 4 397.41, Razem zł 86 149.18; Półfabrykaty zł 12 361.06; Wyroby gotowe zł 37 653.25; Dłużnicy: należność z tytułu umowy kartelowej zł 150 821.27, odbiorcy zł 66 668.54, różni zł 6 209.73, wątpliwe należności zł 21 701.63, Razem zł 245 401.17; Sumy przechodnie: Wydatki, dotyczące przyszłego okresu zł 2 193.50; Razem majątek płynny: zł 612 745.66; **Ogółem Aktywa zł 3 055 375.44.**

Sumy pozabilansowe. — Gwarancje zł 500.00; Różni za gwarancje własne zł 115 400.00; Żyro zł 265 660.83; **Razem Sumy pozabilansowe zł 381 560.83.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 1 000 000.00; Kapitał zapasowy: saldo roku ubiegłego zł 188 200.00, dopisano z zysków w roku sprawozdawczym zł 2 700.00, odniesiono z kapitału amortyzacyjnego zł 46 707.21, Razem zł 237 607.21; Razem Kapitały własne zł 1 237 607.21; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo roku ubiegłego zł 1 357 802.50, odpisano na kapitał zapasowy zł 46 707.21, pozostaje zł 1 311 095.29, dopisano w roku sprawozdawczym zł 58 692.89, Razem kapitał amortyzacyjny zł 1 369 788.18; III. Zobowiązania: Wierzyciele: Akcepty zł 63 230.00; Kredyt hipoteczny zł 250 000.00; Dostawcy zł 59 382.42; Odbiorcy zł 2 550.88; Różni zł 19 173.33, zobowiązania z tytułu umowy kartelowej zł 7 754.28; Razem zobowiązania zł 402 090.91; Zvski lat ubiegłych zł 3 537.77; Zysk za 1935 r. zł 42 351.37; **Ogółem Pasywa zł 3 055 375.44.**

Sumy pozabilansowe — Różni za gwarancje zł 500.00; Gwarancje własne zł 115 400.00; Żyro zł 265 660.83; **Razem sumy pozabilansowe zł 381 560.83.**

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1935 r.

WINIEN — Surowce zł 776 438.60; Koszty fabrykacji zł 461 538.61; Koszty administracji i handlowe zł 188 161.99; Koszty sprzedaży zł 105 192.73; Utrzymanie nieruchomości zł 15 235.35; Świadczenia socjalne zł 56 970.66; Podatki i stempła zł 47 935.22; Procenty zł 21 596.00; Cele społeczne zł 5 684.60; Amortyzacja budynków zł 22 371.78; Amortyzacja maszyn, narzędzi i urządzeń zł 36 321.11; Razem zł 58 692.89; Straty na odbiorcach z lat ubiegłych zł 39 740.49; Straty na odbiorcach w roku operacyjnym zł 3 921.30; Razem zł 43 661.79; Zysk za 1935 r. zł 42 351.37; **Ogółem zł 1 823 459.81.**

MA. — Uzyskano z produkcji w 1935 r. zł 1 823 293.92; Różnice kursu zł 165.89, **Ogółem zł 1 823 459.81.**

720

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Ogrodnicze C. Ulrich

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 18 w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Ceglana Nr. 11, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej i rozpatrzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/35; 3) Sprawa zmniejszenia kapitału zakładowego Spółki droga zmniejszenia wartości nominalnej akcji z zł 500 na zł 350 każda akcja i w związku z tem zmiana § 3 Statutu; 4) Zmiana § 6 Statutu przez ustalenie, że rok operacyjny trwa od 1 września do 31 sierpnia każdego roku; 5) Uzupełniające wybory władz Spółki; 6) Wolne wnioski.

Zakłady Ogrodnicze C. ULRICH, Sp. Akc.
założ. w 1805 r. w Warszawie

757

Towarzystwo Akcyjne Żabkowieckiej Fabryki Szkła, Spółka Akc.

Żabkowiec

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 457 741.10; Ruchomości zł 573 718.73; Gotowizna w kasie zł 1 521.79; Dłużnicy zł 200 210.62; Papiery wartościowe zł 13 540.00; Zaliczenia i weksle zł 1 367.52; Remanent materiałów zł 52 361.79; Remanent towarów zł 98 637.69; Podatki za 1936 r. zł 3 700.00; Kaucje zł 76 277.00; Strata za 1934 r. zł 53 067.95; Strata za 1935 r. zł 86 730.62; **Razem zł 1 618 874.81.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 750 000.00; Kapitał zapasowy zł 64 759.03; Kapitał na rezerwę podatkową zł 9 324.25; Kapitał wsparcia robotników i urzędników zł 1 972.15; Kapitał amortyzacyjny zł 712 215.45; Wierzyciele zł 2 923.67; Sumy przechodnie zł 2 680.26; Kaucje zł 75 000.00; **Razem zł 1 618 874.81.**

Wpływy i wydatki

A. — Wpływy: Za sprzedane towary zł 436 125.57; Odsetki zł 3 737.16; Czynniz zł 1 301.08; Zwrot podatku zł 20 510.30; **Razem zł 461 674.11.**

B. — Wydatki: Różne materiały i przewozy zł 130 748.49; Robocizna zł 164 259.94; Pensje pracowników zł 65 540.00; Koszty biurowe i pocztowe zł 9 173.17; Koszty handlowe zł 41 959.64; Podatki i ubezpieczenia zł 31 830.91; Świadczenia socjalne zł 22 041.35; Prowizje i koszty sprzedaży zł 16 010.48; Różnice kursowe zł 675.23; Amortyzacja zł 66 165.52; **Razem zł 548 404.73.**

Rachunek zysków i strat

A. Suma wpływów zł 461 674.11; B. Suma wydatków zł 548 404.73; Strata za 1935 r. zł 86 730.62.

734

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

Nowo-Wilejskiej Fabryki Masy Drzewnej i Papieru, Spółka Akc.

odbędzie się w dn. 10 maja 1936 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu Spółki w Wilnie ul. W. Pohulanka 15 — 15 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r. i udzielenie Zarządowi i Komisji Rewizyjnej pokwitowania z czynności, dokonanych w 1935 r.; 3) Podział zysku za 1935 r.; 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni swe akcje lub zaświadczenia złożyć najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu Spółki w Wilnie, ul. W. Pohulanka 15/15.

708-16-17

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna

Banku Przemysłowców Polskich, Spółka Akc. w likwidacji

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w lokalu przy ul. Zgoda Nr. 7 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego; 2) Przedstawienie sprawozdania Komisji Likwidacyjnej za czas od dn. 1 stycznia 1935 r. do dn. 31 grudnia 1935 r.; 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej, zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1935 r. i wydanie Komisji Likwidacyjnej pokwitowania z działalności od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1935 r.; 4) Wybór 5-ciu członków Komisji Rewizyjnej oraz 2 zastępców; 5) Wynagrodzenie Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni — w myśl art. 42 statutu — złożyć w kasie Banku conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia swoje akcje, względnie świadectwa depozytowe.

769

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej
pod firmą **Towarzystwo Przemysłowo-Handlowe**
A. L. SOJKA, Spółka Akcyjna

zawiadamia niniejszem, że w dn. 28 kwietnia r. b. o godz. 17 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

w siedzibie Zarządu Spółki, przy ul. Piusa XI Nr. 10 w Warszawie, z porządkiem dziennym następującym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły; 2) Pokwitowania Zarządu z wykonania obowiązków; 3) Określenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie nabycia nieruchomości.

PP. Akcjonariuszom służy prawo zgłoszenia na porządek dzienny dodatkowych spraw trybem i w terminie, przewidzianym w art. 394 Kodeksu Handlowego.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni dokonać formalności, przepisanych art. 399 Kodeksu Handlowego. 604-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki zawiadamia, że w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 17 odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE

„ESGE” Spółki Akcyjnej Gruntowej i Budowlanej
SPÓŁKA AKCYJNA W KRAKOWIE

w lokalu Spółki w Krakowie, ul. Kochanowskiego 2.

Porządek obrad:

Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia. Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i przedłożenie zamknięcia rachunkowego za 1935 r. i udzielenie absolutorjum władzom Spółki. Wybór uzupełniającej członków Rady Nadzorczej. Uchwalenie terminu wypłaty zaległej dywidendy. Wnioski i interpelacje.

Każdy akcjonariusz ma prawo uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu osobiście lub przez pisemnie upoważnionego pełnomocnika. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w powyższym Walnym Zgromadzeniu, zechcą — stosownie do art. 59 prawa o spółkach akcyjnych — złożyć swe akcje w lokalu Spółki do dn. 22 kwietnia b. r. za pisemnem potwierdzeniem.

598a

Z a r z ą d.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych „Strzemieszyce”

SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 29 kwietnia b. r. o godz. 15 w lokalu Zarządu w Warszawie przy ul. Wareckiej Nr. 9.

Porządek dzienny:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania władz Spółki, bilansu, rachunku strat i zysków za 1935 r. oraz udzielenie Zarządowi absolutorjum; 5) Wybory do władz; 6) Wolne wnioski.

607-15-16

II OGŁOSZENIE

Likwidator Spółki Akcyjnej

„Towarzystwo Handlowo-Ajenturowe”, Spółka Akc. we Lwowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 12 we Lwowie, przy ul. Piłsudskiego 11, z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu otwarcia likwidacji; 2) Upoważnienie likwidatora do zbycia nieruchomości z wolnej ręki. 615-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Bracia Borkowscy Zakłady Elektrotechniczne

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1936 r. o godz. 18, w biurze Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Grochowskiej Nr. 45 — odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego;

2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r. wraz z powzięciem uchwały o podziale zysków i pokwitowanie Zarządu z działalności;

3) Wybory 3 członków Zarządu, 5 członków Komisji Rewizyjnej, oraz sprawa wynagrodzenia władz Spółki;

4) Zmiana § 4 statutu Spółki, który otrzyma brzmienie: „Akcje Spółki są akcjami na okaziciela”;

5) Zmiana § 11 Statutu Spółki, który otrzyma brzmienie:

We wszystkich sprawach tym Statutem nie objętych, znajdują zastosowanie przepisy Kodeksu Handlowego z dnia 27 VI 1934 r. (D. U. R. P. Nr. 57/34, poz. 502), oraz odpowiednie przepisy prawa. 725

II OGŁOSZENIE

Albertyńska Fabryka Papieru i Tektury Spółka Akcyjna w Albertynie

powiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia b. r. o godz. 18 odbędzie się w Albertynie w biurze Zarządu Spółki

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zağajenie i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;

2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej, oraz przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1935 r. oraz powzięcie w tym przedmiocie uchwały;

3) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

4) Wybór władz Spółki;

5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny, przy zachowaniu ustawowego terminu. 597-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakłady Przemysłowe „Guma-Rubber” w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1936 r. o godz. 19 odbędzie się w biurze tejże w Warszawie przy ul. Gęsiej 30

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1935 r.;

2) Zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1935 r. i udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 3) Sprawa obniżenia i podwyższenia kapitału zakładowego; 4) Wybory na 1936 r. Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w tem Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje przynajmniej na 7 dni przed datą odbycia Walnego Zgromadzenia w Kasie Zarządu. 670-15-16

II OGŁOSZENIE

Dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 11 odbędzie się w lokalu firmy

„Keram” Spółka Akcyjna dla Wyrobów Ceramicznych we Lwowie ul. Zielona 56

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r.; 2) Powzięcie uchwały o pokryciu strat; 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 4) Wybór nowych członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski. 697-15-16

II OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW firmy LLOYD BYDGOSKI, Spółka Akcyjna

odbędzie się w czwartek, dn. 30 kwietnia 1936 r. o godz. 12 w południe w lokalu Lloydu Bydgoskiego w Bydgoszczy przy ul. Grodzkiej 17 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie z czynności za rok operacyjny 1935 i przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1935 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1935 r. oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 5) Sprawa ustalenia wysokości wynagrodzenia Rady Nadzorczej;
- 6) Ewentualne wnioski akcjonariuszy, zgłoszone w myśl § 11 statutu Spółki.

Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w biurze Zarządu przynajmniej na tydzień przed terminem zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w krajowej instytucji kredytowej w trybie, przewidzianym w § 2 art. 399 Kodeksu Handlowego.

Bydgoszcz dn. 2 kwietnia 1936 r.

LLOYD BYDGOSKI, Spółka Akcyjna

R a d a N a d z o r c z a:

(—) L. Barciszewski, przewodniczący.

Z a r z ą d:

(—) St. Zawadzki (—) M. Maryński.

595-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Hotelu Bristol w Warszawie SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1936 r. o godz. 18 w Sali Konferencyjnej Hotelu Bristol w Warszawie, Krakowskie-Przedmieście 42/44, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1935;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935;
- 4) Powzięcie uchwały o pokryciu strat;
- 5) Udzielenie absolutorjum Zarządowi;
- 6) Budżet na 1936 r.;
- 7) Udzielenie Zarządowi pełnomocnictwa do działania w interesach ogólnych i hipotecznych Spółki;
- 8) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni do dn. 21 kwietnia 1936 r. włącznie złożyć w Biurze Hotelu Bristol w Warszawie swe akcje, czy też świadectwa depozytowe na złożenie ich w polskich instytucjach kredytowych. W świadectwie winny być wymienione numery zdeponowanych akcji oraz zaznaczenie, że nie będą one wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, pragnący przedstawić wnioski na Walnym Zgromadzeniu, winni zakomunikować je piśmiennie Zarządowi nie później, jak na 14 dni przed datą Walnego Zgromadzenia.

603-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryk Chemicznych Huty Szklanej Kijewski, Scholtze i S-ka w Warszawie

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w biurze Zarządu przy ul. Smolnej Nr. 36 w Warszawie.

Porządek obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu i rachunku zysków i strat za 1935 r.;
- 2) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu i jego zabezpieczenia;
- 3) Ustalenie liczb wynagrodzenia i okresu urzędowania, oraz wybór członków Zarządu;
- 4) Ustalenie wynagrodzenia, oraz okresu urzędowania i wybór członków Komisji Rewizyjnej.

618-15-16

Zarząd Wileńskiego Banku Ziemskiego

podaje do wiadomości, że — z powodów, przewidzianych w § 106 Statutu Banku

DRUGIE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

prawomocne bez względu na ilość przedstawionych na niem akcji, odbędzie się w dn. 16 maja r. b. o godz. 6 popoł. w Wilnie w lokalu Banku (Mickiewicza 8).

Akcje, albo zaświadczenia instytucji kredytowych o zdeponowanych akcjach z numeracją takowych, powinny być złożone w Banku przed dniem 9 maja r. b.

Depozytariusze Wileńskiego Banku Ziemskiego powinni przed dniem 9 maja r. b. powiadomić Bank o zamierzonym uczestnictwie w Zgromadzeniu.

Porządek dzienny:

- 1) Odczytanie sprawozdania za 1935 r.;
- 2) Referaty Komisji Rewizyjnej i Zarządu, oraz związane z nimi wnioski;
- 3) Ustalenie ilości członków Zarządu (§ 86 Statutu);
- 4) Zatwierdzenie rachunku strat i zysków;
- 5) Przeznaczenie zysków za 1935 r. na mocy § 118 Statutu;
- 6) Zatwierdzenie sprawozdania za 1935 r. z bilansem i przewidywanym zestawieniem przypuszczalnej wartości aktywów i pasywów z terenu poza granicami Polski;
- 7) Preliminarz wydatków na 1936 r.;
- 8) Pokwitowanie władz Banku z wykonania przez nie obowiązków (art. 390 §2 pkt. 3 Kodeksu Handlowego);
- 9) Zamierzone uzupełnienie Statutu Banku: po § 50 dodać § 50': „Pożyczki, umarżane ratami, mogą być wydawane nie tylko listami zastawnymi, ale i gotówką na tych samych podstawach, co pożyczki, wydane w listach. Wysokość oprocentowania tych pożyczek oraz plan ich umorzenia ustala Zarząd Banku i zatwierdza Minister Skarbu. Od pożyczek tych dłużnik opłaca bez wezwania przewidziane w planie umorzenia półroczne wpłaty zgóry za każde półrocze, nie później niż 30 czerwca i 31 grudnia. Wpłaty te oraz przedterminowe wpłaty na umorzenie omawianych pożyczek dokonywują się wyłącznie gotówką. Do pożyczek tych nie stosują się przepisy §§ 23, 43, 44 ust. 1 i ust. 3 §§ 46, 47, 48 ust. 1 i zdanie pierwsze ustępu 3 oraz §§ 49 i 50 Statutu Banku”;
- 10) Referat Komisji Szacunkowej;
- 11) Wolne wnioski.
- 12) Wybory.

706

II OGŁOSZENIE

Zarząd Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Nowy Świat 23/25 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu. Rozpatrzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za rok operacyjny 1935;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie sprawozdania i udzielenie pokwitowania Zarządowi z czynności operacyjnych za 1935 r.;
- 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wynagrodzenie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Zamiana akcji markowych na złotowe;
- 8) Wnioski akcjonariuszów w razie ich zgłoszenia w terminie ustawowym.

Akcjonariusze pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Spółki swoje akcje lub dowody zdeponowania takowych na 7 dni przed Zgromadzeniem.

606-15-16

Dyrekcja Banku Handlowego w Warszawie

SPÓŁKI AKCYJNEJ

stosownie do § 16 Statutu Banku, niniejszem podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

65 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w **środe dn. 13 maja 1936 r. o godz. 6 popoł.** w gmachu Banku Handlowego w Warszawie S. A. w Warszawie, przy ul. Traugutta 7, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Banku za 1935 r., oraz bilansu i rachunku zysków i strat na dz. 31/XII 1935 r. i udzielenie Radzie i Dyrekcji pokwitowania z wykonania przez te władze Banku obowiązków, oraz zatwierdzenie związanych z tem wniosków Rady i Komisji Rewizyjnej; 3) Wybór nowych członków Rady; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 5) Oznaczenie wynagrodzenia członków Rady na 1936 r. oraz członków Komisji Rewizyjnej za 1935 r.; 6) Wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć posiadane akcje — w myśl § 14 Statutu — najpóźniej do **środy 6 maja 1936 r. godz. 2 popołudniu**, w kasie instytucji centralnej Banku Handlowego w Warszawie S. A., lub w kasie jednego z oddziałów miejskich w Warszawie, przy ul. Mazowieckiej 18, lub Tłomackie 1, bądź też w kasie jednego z oddziałów prowincjonalnych, jak: w Częstochowie, Kaliszu, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Łodzi, Poznaniu, Radomiu, Sosnowcu, Wilnie i Włocławku. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej, oraz w następujących bankach zagranicznych: British Overseas Bank Ltd. w Londynie, Hambros Bank Ltd. w Londynie, Banca Commerciale Italiana w Medjolanie, Oesterreichische Industriekredit-Aktiengesellschaft w Wiedniu.

Stosownie do obowiązującego Statutu Banku, akcje Banku XIII, XIV i XV emisji wartości nominalnej po zł 100, które nie zostały zamienione na akcje nowej emisji w stosunku 2 akcje dawnych emisji na 1 akcję nowej emisji, uczestniczyć będą w głosowaniu w ten sposób, że 2 akcje dawnej emisji będą dawać prawo do jednego głosu.

Akcje byłego Banku Angielsko-Polskiego Spółki Akcyjnej, przejętego w drodze fuzji, niezamienione na akcje Banku Handlowego w Warszawie Spółki Akcyjnej, podlegają złożeniu w sposób wyżej opisany, przyczem każda akcja byłego Banku Angielsko-Polskiego Spółki Akcyjnej daje prawo do jednego głosu.

768

Polskie Zakłady Marconi, Spółka Akcyjna

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Nieruchomości zł 1 074 776.71; Ruchomości zł 1 165 129.63; Aporty zł 0.01; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 9 038.38; Papiery wartościowe zł 10 406.25; Materjały surowe i półfabrykaty zł 44 217.15; Materjały pomocnicze i produkcja w biegu zł 6 430.01; Towary zł 61 761.78; Dłużnicy zł 454 297.80; Koszty organizacyjne fabryki lamp zł 140 985.33; Sumy przechodnie zł 2 741.12; Strata za 1934 r. zł 190 112.80; Strata za 1935 r. zł 65 525.09; **Razem zł 3 225 422.06.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 800 000.00; Kapitał amortyzacyjny zł 125 375.00; Wierzyciele zł 2 300 047.06; **Razem zł 3 225 422.06.**

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Administracja zł 38 028.40; Podatki skarbowe i komunalne zł 9 260.78; Inne koszty handlowe zł 69 006.76; Nieściągalne należności zł 12 015.71; Kary konwencjonalne zł 585.10; Zniszczone ruchomości towary i braki zł 14 066.99; Procenty zł 27 521.05; **Razem zł 170 484.79.**

MA. — Zysk brutto na sprzedaży zł 32 916.08; Odzyskane należności zł 10 995.11; Sprzedane materjały bezwartościowe i superaty zł 434.06; Różnice kursowe zł 1 124.61; Licencje zł 8 000.00; Niezużyta rezerwa kosztów emisji zł 3 131.00; Procenty zł 48 358.84; Strata za 1935 r. zł 65 525.09; **Razem zł 170 484.79.**

763

Zarząd Zakładów Rolniczo-Przemysłowych „Solanum”, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 11 maja 1936 r. o godz. 13 w poł.** odbędzie się w Tczewie, przy ul. Za Dworcem 3/4

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1934/35 r. oraz uchwała o pokryciu strat; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 5) Wybór Rady.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia na porządek dzienny dodatkowych spraw, o ile odnośnie wnioski złożone będą najpóźniej do dn. 29 kwietnia 1936 r.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki w Tczewie, ul. Za Dworcem 3/4, swoje świadectwa tymczasowe lub świadectwa depozytowe, wydane na dowód złożenia świadectw tymczasowych u notariusza, albo w instytucji kredytowej lub takiej zagranicznej, na którą zezwolił Minister Skarbu. W świadectwach depozytowych należy wymienić numery świadectw tymczasowych i stwierdzić, że świadectwa tymczasowe nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. 758

Zakłady Przemysłu Tłuszczowego i Olejarzkiego „Union”

Spółka Akcyjna, Gdynia

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Budynki fabryczne zł 2 235 292.93; Urządzenia techniczne (maszyny, urządzenia, narzędzia, boczna itd.) zł 6 194 255.93; Inwentarz zakładowy i biurowy martwy zł 73 728.84; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 228 631.30; Papiery wartościowe zł 234 865.40; Weksle w portfelu, inkasie i dyskoncie zł 291 666.68; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 8 000.00; Materjały: surowce zł 3 683 445.28, pomocnicze i pędne zł 295 445.91; Półfabrykaty: gotowe wyroby i towary zł 2 908 930.24; Dłużnicy: odbiorcy zł 988 683.84, dostawcy zł 41 932.41, różni zł 581 208.28, weksle protestowane zł 233.30; Sumy przechodnie: wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 38 384.85; Strata zł 103 423.83; **Razem zł 17 908 129.02.**

Wierzyciele — za udzielone gwarancje z tytułu zawartych umów o zakup krajowych nasion oleistych i inne zł 570 000.00; Gwarancje otrzymane zł 401 021.20.

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 7 000 000.00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego zł 28 800.00, dopisano w roku sprawozdawczym zł 44 300.00; Kapitał rezerwowy: dopisano w roku sprawozdawczym zł 150 000.00; Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 1 925 004.05, odpisano w roku sprawozdawczym zł 2 193.51, dopisano w roku sprawozdawczym zł 671 120.42; Zobowiązania: Akcepty zł 1 000 000.00; Banki zł 609 635.00; Dostawcy zł 5 751 005.18; Odbiorcy zł 76 120.39; Różni zł 108 692.22; Weksle zdyskontowane zł 219 665.89; Fundusze i zobowiązania specjalne: „delcredere” zł 177 677.02; Inne zł 39 887.29; Sumy przechodnie: dochody, dotyczące okresu przyszłego zł 48 537.45; Zysk: Pozostałość z roku ubiegłego zł 59 877.62; **Razem zł 17 908 129.02.**

Gwarancje, udzielone z tytułu zawartych umów o zakup krajowych nasion oleistych i inne zł 570 000.00; Wierzyciele za otrzymane gwarancje zł 401 021.20.

Ogólna suma zobowiązań zagranicznych zł 5 465 058.88.

Rachunek strat i zysków
za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1935 r.

STRATY. — Koszty administracji ogólnej zł 596 946.45; Koszty fabrykacji zł 2 145 654.96; Koszty sprzedaży zł 531 038.29; Koszty kredytów zł 391 687.97; Podatki państwowe i komunalne zł 41 065.40; Różnice kursowe zł 154 039.94; Odpisy amortyzacyjne zł 671 120.42; Ubezpieczenia zł 36 088.70; Straty na sprzedanych starych maszynach zł 6 802.49; **Razem zł 4 574 444.62.**

ZYSKI. — Rachunek towarów zł 4 417 706.72; Różne przychody zł 53 314.07; Strata zł 103 423.83; **Razem zł 4 574 444.62.**

760

Dnia 31 stycznia 1935 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II handlowy, w osobie Sędziego H. Krakusa, w obecności Protokółanta J. Koperę, po rozpoznaniu w dn. 31 I 1936 r. sprawy z podania firmy

**POLSKO SZWAJCARSKA FABRYKA CZEKOLADY
„SUCHARD”, SPÓŁKA AKCYJNA W KRAKOWIE
UL. MASARSKA 6**

z dnia 30 stycznia 1936 o wpisanie do rejestru handlowego podniesienie kapitału akcyjnego o zł 516 000.00 postanawia:
Wpisać do rejestru handlowego dział B, numer rejestru II. 213 następujące dane:

Nr. kolejny wpisu: 8.

Kapitał zakładowy (akcyjny). Akcje. Udziały. Kapitał akcyjny Spółki podwyższony został o zł 516.000.00, czyli do kwoty zł 3 096.000.00, drogą emisji zlotowej 1032 sztuk akcji pełnowpłaconych, na okaziciela opiewających po zł 500 nominalnej wartości każda.

Rodzaj osoby prawnej. Data sporządzenia statutu lub umowy. Pismo przeznaczone do ogłoszeń. Czas trwania Spółki lub towarzystwa. Zmiany statutu: Uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 28 maja 1935 zmieniony został § 6 statutu Spółki w ten sposób, że w ustępie drugim tego paragrafu po punkcie, oznaczonym rzymską dwójką, umieszczono następujące słowa:

„III. — Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dn. dwudziestego ósmego maja tysiąc dziewięćsetnego trzydziestego piątego roku podwyższony został kapitał zakładowy Spółki o pięćset szesnaście tysięcy złotych (zł 516 000.00), czyli do kwoty trzy miliony dziewięćdziesiąt sześć tysięcy złotych (zł 3 096 000.00), drogą emisji zlotowej tysiąc trzydzieści dwóch (1032) sztuk akcji nominalnej wartości po pięćset złotych każda.

Data wpisu: 6 lutego 1936 r.

752

Schneider i Zimmer Młyn Parowy, Spółka Akcyjna w Lesznie

Sprawozdanie za 1935 r.

Bilans.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 140 756.00; Budynki zł 531 700.00; Urządzenia techniczne zł 1 335 423.76; Inwentarz zakł. i biurowy zł 270 039.05; II. Majątek płynny: Gotówka zł 16 382.10; Banki zł 289 079.46; Papiery wartościowe zł 155 907.21; Weksle w portfelu i inkasie zł 2 887.33; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 105 512.40; Surowiec zł 188 685.25; Gotowe wyroby zł 67 090.34; Materiały zł 46 645.50; Dłużnicy zł 1 407 746.36; Sumy przechodnie dot. wydatki 1936 r. zł 17 865.60 = zł 4 575 720.36.

PASYWA. — I. Kapitał własny: Kapitał zakładowy zł 2 500 000.00; Kapitał rezerwowy bez zmiany zł 165 240.00; Fundusz rezerwowy nadzwyczajny zł 100 449.96; Fundusz dyspozycyjny zł 351.80; II. Kapitał amortyzacyjny zł 1 726 290.61; III. Zobowiązania zł 27 372.78; IV. Fundusz specjalny zł 11 038.00; V. Sumy przechodnie zł 3 111.36; VI. Zysk 1935 r. zł 41 865.85 = zł 4 575 720.36.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Rachunek surowca zł 1 389 218.32; Rachunek kosztów opakowania zł 78 894.45; Rachunek administracji ogólnej zł 59 943.71; Rachunek kosztów sprzedaży zł 19 037.61; Rachunek kosztów fabrykacji zł 91 063.21; Rachunek kosztów transportowych zł 28 068.46; Rachunek pod. państw. i innych zł 57 305.29; Rachunek kosztów ubezpieczeniowych zł 15 752.72; Rachunek kosztów różnych zł 5 960.27; Odpisy na dłużnikach zł 51 754.97; Odpisy amortyzacyjne zł 29 213.46; Zysk w 1935 r. zł 41 865.85 = zł 1 868 078.32.

MA. — Rachunek produktów zł 1 777 574.30; Rachunek wynagrodz. za przemiał zł 17 972.64; Rachunek wynagrodz. za magaz. zboża zł 21 161.08; Rachunek wynagrodz. ryflowanie zł 1 391.41; Rachunek administr. budynków zł 2 574.05; Rachunek kosztów kredytów zł 46 530.04; Rachunek różnicy kursowej zł 874.80 = zł 1 868 078.32.

Leszno, dn. 31 grudnia 1935 r.

Schneider i Zimmer Młyn Parowy Spółka Akcyjna.

737

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Polskie Zakłady Impregnacyjne”, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

XIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 12 maja 1936 r. o godz. 17 w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Mokotowska 46, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie za 1935 r.;
- 2) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1935 r., oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 3) Uchwała o podziale zysku;
- 4) Uchwalenie tantiemy i żetonów dla Rady Nadzorczej;
- 5) Wniosek w sprawie ustalenia wynagrodzenia dla stałego delegata Rady Nadzorczej;
- 6) Wnioski i interpelacje.

W myśl przepisów statutu, mają prawo głosować na Walnym Zgromadzeniu tylko ci Akcjonariusze, którzy najpóźniej na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem złożą akcje w godzinach biurowych w Kasie Spółki w Warszawie, Mokotowska 46, lub w Schweizerische Kreditanstalt w Zurychu, Zentral-Europäische Länderbank w Wiedniu oraz Niederösterreichische Escompte-Gesellschaft w Wiedniu.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 kapitału akcyjnego, mają prawo żądania umieszczenia na porządku obrad dodatkowych spraw, zgłoszonych nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 782

**Tomaszowska Fabryka Dywanów, Chodników i Wyrobów Kokosowych
Aleksander Müller, Spółka Akcyjna, Tomaszów-Mazow.**

Bilans zamknięcia po dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty i budynki zł 1 184 659.07; Maszyny i urządzenia techniczne zł 345 864.16; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 53 594.80; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 42 962.42; Papiery wartościowe zł 25 704.00; Weksle i czeki zł 33 488.63; Materiały i towary gotowe zł 1 377 062.04; Należności zł 656 213.31; **Ogółem zł 4 719 548.43.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 3 000 000.00; Kapitał zapasowy zł 1 682.63; Kapitał rezerwowy zł 3 132.40; Kapitał rezerwowy-specjalny zł 14 005.71; II. Fundusz amortyzacyjny zł 1 300 563.98; III. Zobowiązania: Długi i należności wątpliwe zł 388 755.36; Zysk za 1935 r. 11 408.35; **Ogółem zł 4 719 548.43.**

Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 18 379.08.

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Koszty fabrykacji zł 446 089.80; Koszty administracji zł 145 191.48; Straty na odbiorcach zł 9 186.15; Koszty kredytów zł 12 766.91; Koszty handlowe i sprzedaży zł 87 314.49; Podatki państwowe i komunalne zł 66 358.44; Świadczenia społeczne zł 27 891.37; Odpisy amortyzacyjne zł 102 721.06; Zysk zł 11 408.35; **Ogółem zł 908 928.05.**

MA. — Uzyskano z produkcji zł 907 429.33; Odzyskano straty z lat ubiegłych zł 1 498.72; **Ogółem zł 908 928.05.**

Powyższy bilans został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie w dn. 4 kwietnia 1936 r. 780-16

Bank Akceptacyjny, Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans na dz. 31 marca 1936 r.

STAN CZYNNY. — 1) Sumy do dyspozycji: Bank Polski, Poczta Kasa Oszczędności i Państwowy Bank Rolny zł 428 055.52; 2) Państwowy Bank Rolny r-k wkładów term. zł 1 143 089.25; 3) Papiery wartościowe własne zł 18 861 533.00; 4) Papiery wartościowe kapitału zapasowego zł 343 120.00; 5) Dłużnicy z tytułu akceptowanych strat zł 20 646 767.69; 6) Ruchomości zł 72 985.30; 7) Różne rachunki zł 16 959 164.38; 8) Koszty handlowe zł 185 956.52; **Razem zł 238 640 671.66.**

STAN BIERNY. — 1) Kapitał zakładowy zł 20 000 000.00; 2) Kapitał zapasowy zł 450 915.87; 3) Akceptowane traty zł 200 645 477.11; 4) Pobrana prowizja zł 132 390.63; 5) Pobrane procenty zł 2 187.50; 6) Różne rachunki zł 16 736 133.03; 7) Zysk za 1935 r. zł 673 567.52; **Razem zł 238 640 671.66.**

764

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą
Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu, Sp. Ake.
zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 30 kwietnia r. b. w czwartek o godz. 13 w biurze Zarządu, Wilcza 9a z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu, rachunku zysków i strat za 1935 r., jak również sprawozdania Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 3) Pokwitowanie władz Spółki ze sprawowanych czynności; 4) Projekt podziału zysków; 5) Zatwierdzenie kupna gruntów; 6) Zatwierdzenie sprzedaży nieruchomości; 7) Wybór członków Rady Nadzorczej (§§ 44 i 45 statutu); 8) Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej (§ 52 statutu); 9) Wybór członków Zarządu; 10) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 11) Wynagrodzenie członków Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze pragnący uczestniczyć w Walnem Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia (§ 22 statutu) akcje lub kwity depozytowe krajowej instytucji kredytowej względnie jednej z następujących instytucji zagranicznych: Banca Commerciale Italiana w Medjolanie, S. Japhet & Co, Ltd. w Londynie, Credit Lyonnais w Paryżu, Banque de Bruxelles w Brukseli, Bankers Trust Co w New-Yorku, Hallgarten & Co w New Yorku.

743

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI AKCYJNEJ

„Północne Towarzystwo Transportowe i Ekspedycyjne“

w Warszawie

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 12 w południe w kancelarii Notariusza Zygmunta Zabierzowskiego przy ul. Miodowej Nr. 27, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r. i udzielenie Zarządowi i Komisji Rewizyjnej pokwitowania z czynności dokonanych w 1935 r.; 3) Budżet na 1936 r.; 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących; 5) Pełnomocnictwa dla Zarządu; 6) Wolne wnioski.

577a

II OGŁOSZENIE

Zarząd Częstochowskiej Fabryki

Igiel i Wyróbów Metalowych, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia r. b. o godz. 17 odbędzie się w siedzibie Zarządu w Warszawie, Daniłowiczowska 2

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE TEJŻE SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu, bilans oraz r-k strat i zysków za 1935 r.; 2) Budżet na 1936 r.; 3) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

748

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Chemicznych „Motor-Alkaloida“

Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, iż

PIERWSZE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr. 23 w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godz. 19 z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r.;
2) Udzielenie pokwitowania Zarządowi;
3) Upoważnienie Zarządu do zaciągania zobowiązań;
4) Wybór członków Zarządu i Rady Nadzorczej;
5) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

747

II OGŁOSZENIE

Zarząd Warszawskiego Towarzystwa „Motor“, Spółka Ake. Zakładów Chemiczno-Farmaceutycznych

Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 23

niniejszem zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

35 ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr. 23 w dn. 29 kwietnia 1936 r. o godzinie 18.30 z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r.; 2) Podział zysków; 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Upoważnienie Zarządu do zaciągania zobowiązań; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

U w a g a. — PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w tem Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć swe akcje w Zarządzie Spółki najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. do dnia 22 kwietnia 1936 r.

746

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Przędzalni i Tkalni Juty i Lnu „Warta“

zawiadamia, iż w dn. 30 kwietnia 1936 r. o godz. 6 popoł. odbędzie się w siedzibie Spółki w Warszawie przy ul. Mazowieckiej 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat i podziału zysków oraz udzielenie Zarządowi absolutorjum; 4) Wybory władz Spółki i określenie ich wynagrodzenia; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zebraniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu swe akcje lub zaświadczenia przewidziane w art. 399 Kodeksu Handlowego.

745

I OGŁOSZENIE

Zarząd „Ericsson“ Polskiej Akcyjnej Spółki Elektrycznej

w Warszawie

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów Spółki, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 14 maja 1936 r. o godz. 11 w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Al. Ujazdowskie 47, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego;
2) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r. i udzielenie Zarządowi absolutorjum;
3) Podział zysku;
4) Wybór członków Zarządu;
5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej na 1936 r.;
6) Wynagrodzenie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
7) Wolne wnioski.

721-16-18

Polskie Towarzystwo Najmu Wagonów i Komunikacji

Spółka Akcyjna we Lwowie, ul. Jagiellońska 2

ogłasza, że Walne Zgromadzenie Spółki, odbyte według art. 398 k. h. w dn. 31 marca 1936 r., uchwaliło:

1) Zatwierdzić przedłożone za rok gospodarczy 1935 bilans, rachunek zysków i strat, sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 2) Zysk w kwocie zł 1607.60 przepisać na następny rok; 3) Skwitować Zarząd Spółki z działalności za rok gospodarczy 1935; 4) Wypłacić wynagrodzenie za 1935 r. członkom Zarządu po zł 500, członkom zaś Komisji Rewizyjnej po zł 200 dla każdego członka za cały rok; 5) Wybrać do Komisji Rewizyjnej Dra Leopolda Lampla Dyrektora Belę Preussa, Dra Tibora Urbana, Wicedyrektora Jakóba Stricha oraz Dra Aleksandra Spiegla.

707

Dyrekcja Powszechnego Banku Związkowego w Polsce

SPÓŁKA AKCYJNA

zwołuje niniejszem

XIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

które odbędzie się w dn. 7 maja 1936 r. o godz. 11 w lokalu Banku w Warszawie przy ul. Zgoda 11, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Dyrekcji i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1935 r.;
- 3) Sposób użycia czystego zysku;
- 4) Wybory członków Rady w miejsce ustępujących;
- 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni swe akcje, uprawniające do głosowania, złożyć najpóźniej do dn. 30 kwietnia 1936 r. włącznie w Powszechnym Banku Związkowym w Polsce, S. A. w Warszawie, lub w jego Oddziałach. 713-16-17

W wykonaniu uchwały Walnego Zgromadzenia Sp. Akc. Goplana Fabryka Czekolad w Poznaniu z dn. 6 maja 1930 r. w sprawie uzgodnienia statutu Spółki z nowym prawem o spółkach akcyjnych

WZYWA SIĘ WSZYSTKICH POSIADACZY AKCYJ

opiewających na sumę zł 10, aby w ciągu 6 miesięcy od dnia ukazania się niniejszego ogłoszenia złożyli przedmiotowe akcje w Banku Handlowym w Warszawie Sp. Akc., Oddział w Poznaniu, Plac Wolności 4, celem dokonania zamiany tych akcji na akcje 100-złotowe zgodnie z przepisem art. 340 § 1 kod. handl.

Posiadacze odcinków w ilości mniejszej niż w łącznej nominalnej wartości zł 100 mogą za pośrednictwem wymienionego Banku albo dokupić brakującą ilość akcji albo polecić wspomnianemu Bankowi sprzedać je według przepisów prawa.

Akcje, które w terminie wyżej oznaczonym nie zostaną wymienione, utracą swoją ważność z dniem upływu powyższego terminu. Świadczeń ułamkowych — stosownie do wymogów ustawy — wydawać się nie będzie.

„GOPLANA“ FABRYKA CZEKOLADY

Spółka Akcyjna w Poznaniu 718

SPÓŁKA AKCYJNA

Browaru i Innych Przeds. Przemysł. „E. Lipski“

w Wilnie

Bilans na dz. 30/IX 1935 r.

AKTYWA. — Kasa zł 1 224.95; Nieruchomość zł 271 615.25; Maszyny i apar. zł 1 766.65; Majętność rekwir., beczki i kadzi zł 605.00; butelki zł 510.00; d. b. Kleck i Lewin zł 1 500.00; Dłużnicy różni zł 22 770.00; Weksle na inkaso zł 35 500.00; Zaległe komorne zł 170.00; Strata z lat ubiegł. 23 162.92; Strata za rok 1934/35 zł 43 059.87; **Ogółem zł 401 885.64.**

PASYWA. — Kapitał zakł. zł 280 000.00; Kapitał. zasob. zł 11 465.27; Kapit. amortyz. zł 4 945.14; Wierzyciele zł 14 490.11; Pożyczka pod zast. nier. zł 48 610.24; Akcepty zł 26 029.90; Kaucje zł 2 270.38; Należne odszkod. zł 11 437.48; Nieopłac. należn. zł 2 637.12; **Ogółem zł 401 885.64.**

Rachunek zysków i strat

STRATY. — Kapit. amort. zł 4 945.14; Maszyny i apar. zł 37 968.70; Pensja zł 1 362.00; Remont zł 867.53; Koszty handlowe zł 4 593.27; Odsetki zł 1 384.34; **Ogółem zł 51 120.98.**

ZYSKI. — Komorne za lokale zł 7 298.59; Należne odszkodow. zł 762.52; Strata za 1934/35 zł 43 059.87; **Ogółem zł 51 120.98.** 715

„PŁÓTNO“, Spółka Akcyjna Sędzów

Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 35 000.00; Budynki: a) fabryczne zł 97 010.67, b) gospodarcze zł 20 822.40, c) mieszkalne zł 29 541.09; Urządzenia techniczne zł 278 608.66; Inwentarz: a) ruchomy zł 15 935.83, b) żywy zł 8 800.00; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 18 968.11; Gotówka w bankach zł 93 746.41; Papiery procentowe zł 10 336.00; Weksle w portfelu i redysk. zł 123 008.19; Materjały: a) surowce zł 141 015.93, b) pomocnicze i pędne zł 7 596.68; Półfabrykaty zł 118 104.95; Gotowe towary zł 84 817.01; Zboża, pasze i trzoda zł 12 762.45; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 123 227.07, b) dostawcy zł 105.00, c) różni zł 2 496.10, d) wątpliwe należności zł 1 079.60; **Razem zł 1 222 982.15.**

Udzielone gwarancje zł 40 000.00.

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 500 000.00; Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 69 979.59 b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 5 432.74; Rezerwa specjalna: a) saldo z roku ubiegłego zł 37 280.70, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 6 308.25; Rezerwa podatkowa: a) saldo z roku ubiegłego zł 23 290.13, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 5 546.78; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 197 053.46, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 33 563.16; III. Zobowiązania: Weksle redyskontowane zł 3 721.00; Dywidenda niepodjęta 1931/1932 zł 10 874.50; Dywidenda niepodjęta 1933/1934 zł 10 920.50; Wierzyciele: a) dostawcy zł 21 222.76; b) odbiorcy zł 406.00, c) różni zł 265 935.37; Sumy przechodnie: wydatki, dot. okresu sprawozdawczego zł 24 667.34; Zysk zł 6 779.87; **Razem zł 1 222 982.15.**

Weksle kaucyjne zł 40 000.

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 144 814.39; Koszty kredytów zł 20 247.39; Podatki państwowe i komunalne zł 54 517.12; Koszty fabrykacji zł 324 809.40; Koszty sprzedaży zł 13 621.30; Surowiec zużyty do fabrykacji zł 429 497.65; Półfabrykaty zużyte do fabrykacji zł 24 801.68; Koszty utrzymania budynków zł 12 325.56; Straty na dłużnikach zł 4 197.70; Straty na gosp. rolnem zł 2 299.88; Odpisy amortyzacyjne zł 33 563.16; Zysk zł 6 779.87; **Razem zł 1 071 475.10.**

MA. — Zysk z fabrykacji zł 1 069 068.08; Odsetki pobrane zł 2 327.02; Inne zyski zł 80.00; **Razem zł 1 071 475.10.** 731

Air France — Oddział w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Ruchomości zł 2 294.16; Samoloty i silniki zł 342 167.70; Magazyn zł 7 004.33; Kasa zł 2 383.31; Banki zł 5 147.80; Rach. zysków i strat zł 164 628.64; **Suma Aktywów zł 523 625.94.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 100 000.00; Centrala w Paryżu zł 333 323.18; Sumy przechodnie zł 4 474.06; Amortyzacja zł 85 828.70; **Suma pasywów zł 523 625.94.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty eksploatacji handl. zł 46 099.80; Koszty eksploatacji technicznej zł 114 249.58; Amortyzacje zł 85 828.70; **Razem zł 246 178.08.**

ZYSKI. — Dochód z eksploatacji zł 81 269.97; Procenty zł 279.47; **Razem zł 81 549.44;** Strata zł 164 628.64; **Razem zł 246 178.08.** 709

II R. H. B. XIV 1861

Sąd Okręgowy we Lwowie jako sąd rejestrowy w sprawie firmy

RADZIWIŁ, WIMMER I ZELEŃSCY TOWARZYSTWA
AKCYJNEGO DLA WYROBÓW Z GLINY I PIASKU

zarządził wpisanie do rejestru handlowego zmiany brzmienia firmy, postanowionej uchwałą z dn. 4 stycznia 1932 r.

Odtąd firma brzmi: „Radziwił, Wimmer i Zeleńscy, Spółka Akcyjna dla Wyrobów z Gliny i Piasku“.

Wpisano do rejestru handlowego w dn. 26 marca 1936 r.

716

Warszawskie Towarzystwo Budowy i Eksploatacji Rzeźni Miejskich, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY	zł
Gotowizna i papiery wartościowe	813 520 93
Rzeźnie w Łodzi i Częstochowie	8 495 346 35
Instalacje, nieobjęte koncesjami	1 525 106 91
Dłużnicy	181 443 18
Sumy przechodnie	11 143 79
Depozyty i kaucje	1 625 175 01
	<u>12 651 736 17</u>

STAN BIERNY	zł
Kapitał zakładowy	2 356 200 00
Kapitał zapasowy	1 426 146 82
Kapitał amortyzacyjny	6 474 531 41
Wierzyciele	67 941 46
Sumy przechodnie	3 656 98
Deponenci	1 625 175 01
Zysk z roku sprawozdawczego	698 084 49
	<u>12 651 736 17</u>

Rachunek zysków i strat

WINIEN	zł
Oplaty koncesyjne w Łodzi i w Częstochowie	424 791 24
Koszty eksploatacji Rzeźni w tych miastach	735 465 37
Utrzymanie Zarządu w Warszawie	92 835 77
Podatki skarbowe i komunalne	120 433 80
Zysk roku sprawozdawczego	698 084 49
	<u>2 071 610 67</u>

MA	zł
Dochody taryfowe rzeźni w Łodzi i Częstochowie	1 833 223 76
Dochody różne	238 386 91
	<u>2 071 610 67</u>

Dywidendę za 1935 r. w wysokości zł 40 od każdej akcji wypłaca biuro Zarządu w Warszawie, Nowy Świat 41 m. 28 w godz. od 11 ÷ 12.

732

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

„Old England“ Dom Mól, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1936 r. o godz. 13 w kancelarii Notarjusza Juliana Siennickiego w Warszawie przy ul. Kapucyńskiej w gmachu Hipoteki odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku zysków i strat za 1935 r.; 3) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 4) Sprawa podziału zysku; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Określenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Zmiana § 17 statutu.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, są obowiązani złożyć akcje swoje lub odnośne świadectwa depozytowe w lokalu Spółki przynajmniej na tydzień przed terminem zgromadzenia.

Zarząd proponuje zmianę § 17 statutu w ten sposób, że z paragrafu tego zostają skreślone słowa: „i w jednym z dzienników warszawskich podług wyboru Walnego Zgromadzenia”.

766

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryk Sukna H. Landsberg w Tomaszowie Mazow.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 2 maja 1936 r. o godz. 17, w miejscu siedziby Spółki w Tomaszowie Mazowieckim przy ul. Gustownej Nr. 46, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok oper. 1935; 3) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków względnie pokryciu strat; 4) Pokwitowanie władz Spółki z czynności za 1935 r.; 5) Wybór Zarządu; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej; 7) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej Spółki; 8) Zmiana kapitału akcyjnego Spółki.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu winni conajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć swe akcje, względnie kwity depozytowe, w biurze Zarządu Spółki w Tomaszowie Mazowieckim, ul. Gustawa Nr. 46 756

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „M. Łempicki, Spółka Akcyjna Przedsiębiorstwo Górnicze, Wiertnicze i Hydrotechniczne“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1936 r. o godz. 18 w biurze Firmy w Sosnowcu przy ul. Małachowskiego Nr. 26 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

w następującym porządku obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej za 1935 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1935 r. oraz kwitowanie władz Spółki; 4) Wybory na 1936 r. Komisji Rewizyjnej oraz członków Rady Nadzorczej i Zarządu wzajemnie ustępujących; 5) Wolne wnioski

Dla uzyskania głosu z akcji należy akcje te lub świadectwa depozytowe, wydane przez Bank lub notariusza, złożyć w biurze Spółki w Sosnowcu, ul. Małachowskiego 26 przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia t. j. do dn. 21 kwietnia 1936 r. włącznie.

Wolne wnioski należy zgłosić Zarządowi Sosnowiec ul. Małachowskiego Nr. 26 na dwa tygodnie przed terminem Walnego Zgromadzenia.

616-15

Nr. akt. R. H B II. 162

Postanowienie

dnia 26 lutego 1936

Sąd Okręgowy w Krakowie wydział II handlowy — w osobie sędziego H. Krausa, w obecności protokolanta apl. St. Dawida, po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 1936 r. sprawy firmy

„ALTESSE WISŁA“ SPÓŁKA AKCYJNA, FABRYKA TUTEK I BIBULEK DO PAPIEROSÓW ORAZ PRZEMYSŁ CHEMICZNO-PAPIERNICZY

o wpisanie do rejestru handlowego zmian w składzie Zarządu, na podstawie zgłoszenia firmy z dn. 25 lutego 1936 r. postanawia:

wpisać do rejestru handlowego, dział B. numer rejestru II. 162 następujące dane:

Nr. kolejny wpisu: 74/7.

Imiona i nazwiska osób, uprawnionych do reprezentowania Spółki lub Towarzystwa: Członek Zarządu Karol Knoch ustąpił, w jego miejsce wybrany został członkiem Zarządu Tadeusz Jan Podgórski, zam. w Krakowie ul. Krowoderska 7.

Data wpisu: 27 lutego 1936 r.

753

Łódzki Bank Depozytowy, Sp. Akc. w Łodzi

B lans roczny (netto) na dz. 31/XII 1935 r.

STAN CZYNNY		zł	zł	STAN BIERNY		zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O., Banku Gospod. Krajowego i Państwowym Banku Rolnym			1 557 407 52	Kapitały własne:			
Waluty zagraniczne (banknoty i monety)			396 711 60	a) zakładowy (25 200 akcji a zł 100)		2 520 000 00	
Papiery wartościowe własne:				b) zapasowy		1 260 000 00	
a) papiery państwowe	336 634 50			c) fundusz amortyzacyjny		50 993 40	3 830 993 40
b) listy zastawne	249 665 56			Wkłady:			
c) akcje	83 151 00	669 451 06		a) terminowe		2 321 445 46	
Udziały i akcje w przedś. konsorcjalnych			214 844 00	b) à vista		8 194 560 05	10 516 005 51
Papiery wart. ustaw. kapitału zapasowego			631 817 77	Rachunki bieżące (saldo kredytowe)			5 392 074 88
Banki krajowe			743 235 51	Zobowiązania inkasowe			137 036 44
Banki zagraniczne			1 141 612 55	Redyskonto weksli (w kraju)			167 107 73
Weksle zdyskontowane			14 650 871 97	Banki krajowe			799 203 47
Rachunki bieżące (saldo debetowe):				Banki zagraniczne			292 885 21
a) zabezpieczone	1 305 671 41			Procenty i prowizje na 1936 r.			190 571 53
b) niezabezpieczone	812 714 53	2 118 385 94		Różne rachunki			584 189 59
Ruchomości			48 154 98	Zobowiązania z tyt. tranz. dewiz. na termin			4 835 265 50
Nieruchomości			221 007 52	Zyski:			
Różne rachunki			214 315 77	a) pozostałość z lat ubiegł.		342 469 64	
Należności z tyt. transakcyj dewizowych na termin			4 843 505 50	b) za 1935 r.		363 518 79	705 988 43
			27 451 321 69				27 451 321 69
Udzielone gwarancje			2 632 555 86	Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			2 632 555 86
Inkaso			2 083 046 51	Różni za inkaso			2 083 046 51
			32 166 924 06				32 166 924 06

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN		zł	zł	MA		zł	zł
% i prowizje wypłacone		716 661 79		Pozostałość zysku			342 469 64
Koszty handlowe		1 450 108 69		% i prowizje pobrane		2 632 124 37	
Podatki		167 896 06		Różnice kursowe na papierach procent.		8 579 75	
Amortyzacja nieruchomości		8 948 12		Różnice kursowe na dewizach		131 610 55	
Amortyzacja ruchomości		7 576 11		Zwrot sum dawniej odpisanych		19 335 49	
Odpisy na dłużnikach		143 078 29	2 494 269 06	Dochód ze składów towarowych		66 137 69	2 857 787 85
Zysk:							
a) pozostałość z lat poprzednich		362 469 64					
b) czysty zysk za 1935 r.		363 518 79					
		705 988 43					
do podziału, jak następuje:							
a) na wynagrodzenie dla rady		15 000 00					
b) na dywidendę (7%)		176 000 00					
c) do przeniesienia na r. następny		514 588 43	705 988 43				
			3 200 257 49				3 200 257 49

UWAGA — Dywidenda w wysokości 7% wypłacana będzie w kasach Banku w godzinach biurowych, począwszy od dn. 1 maja r. b. za złożeniem kuponu Nr 9 każdej akcji.

726

W tutejszym rejestrze handlowym dział B pod Nr. 186 przy firmie:

„T. B. O.” TOWARZYSTWO BUDOWY OSIEDLI SPÓŁKA AKCYJNA W GDYNI

w dn. 30 marca 1936 r. dopisano:

Uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dn. 18 lutego 1936 r. zmieniono statut Spółki z 12 czerwca 1934 r. w artykule 13 ust. 1 (Komisja Rewizyjna) i art. 17 (dochody).
Sąd Rejestrowy w Gdyni

755

Zarząd Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Spółki Akcyjnej

podaje do wiadomości, że 11 ogłoszenie, wydrukowane w tygodniku „Polska Gospodarcza” (zeszyt 15 z dn. 11 kwietnia r. b.) o zwołaniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki na czwartek dn. 23 kwietnia 1936 r. o godz. 10 w gmachu Spółki w Łodzi, przy ul. Przejazd 58

dopełnia się następującym dodatkiem:

„Wobec rezygnacji 2 członków Zarządu, Zarząd Spółki wnosi na porządek dzienny tego Walnego Zgromadzenia dodatkowo p. 7) Wybory do Zarządu”.

727

Bank Dyskontowy Warszawski, Spółka Akcyjna

Bilans netto na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY		zł	zł	STAN BIERNY		zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, Banku Gos- podarstwa Krajow., P. K. O. oraz w Państwowym Banku Rolnym			2 446 682 25	Kapitały własne:			
Waluty zagraniczne			365 072 97	a) zakładowy		10 000 000 00	
Papiery wartościowe własne:				b) zapasowy . zł		3 217 033 58	
a) pożyczki państwowe		2 096 58		przeniesie- nie z zys- ków 1935 r. zł		42 966 42	3 260 000 00
b) papiery hipoteczne		268 425 86		c) fundusz amor- tyzacyjny . zł		700 000 00	
c) akcje		1 147 442 66	1 417 965 10	przeniesio- no w 1935 r. zł		50 000 00	750 000 00 14 010 000 00
Udziały i akcje w przedsięw- stwach konsorcjalnych			4 490 792 86	Wkłady: a) terminowe		11 747 422 53	
Papiery wartościowe ustawow. kapitału zapasowego			2 957 198 82	b) a vista		5 706 956 68	17 454 379 21
Banki krajowe			136 233 21	Rachunki bieżące (saldo kredy- towe)			9 082 686 82
Banki zagraniczne			1 708 441 62	Zobowiązania inkasowe			176 832 72
Weksle zdyskontowane			16 301 871 46	Redyskonto weksli w Banku Polskim.			8 889 750 03
Rachunki bieżące (saldo debet):				Banki krajowe			1 220 459 92
a) zabezpieczone		17 776 328 05		Banki zagraniczne			8 359 505 63
b) niezabezpieczone		3 654 080 69	21 430 408 74	Zobowiązania Banku z tytułu kredytów rembursowych			1 606 810 96
Pożyczki terminowe			2 531 216 79	Zobowiązania z tyt. transakcyj dewizowych na termin			1 367 320 00
Nieruchomości			4 711 600 00	Procenty, pobrane na 1936 r.			79 923 57
Dłużnicy z tyt. kredytów rem- bursowych.			1 606 810 96	Różne rachunki			1 198 717 05
Należności z tytułu transakcyj dewizowych na termin			1 375 160 00	Zysk:			
Różne rachunki			2 007 158 48	z lat ubiegłych zł		35 011 19	
				za 1935 r. . . zł		48 182 58	83 193 77
				przeniesienie na kapitał za- pasowy		42 966 42	
				Zysk do przeniesienia na 1936 r.			40 227 3
							63 486 613 26
							83 486 613 26
Udzielone gwarancje			1 052 577 33	Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancyj		1 052 577 33	
Inkaso			8 930 497 27	Różni za inkaso		8 930 497 27	
							73 469 687 86
							73 469 687 86

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN		zł	zł	MA		zł
Procenty i prowizje wypłacone			1 887 153 34	Pozostałość zysków z lat ubie- głych		35 011 19
Koszty handlowe			2 995 757 30	Procenty i prowizje pobrane		4 301 533 72
Podatki			122 823 44	Różnice kursowe		796 236 34
Amortyzacja nieruchomości			50 000 00	Dochody z nieruchomości		78 368 10
Odpisy			231 056 34	Zwrot sum dawniej odpisanych Przedawniona dywidenda od akcyj banku		152 474 84
Zysk:						6 360 00
przeniesienie na kapitał za- pasowy		42 966 42				
przeniesienie na 1936 r.		40 227 35	83 193 77			
			5 369 984 19			5 369 984 19

T. B. O. TOWARZYSTWO BUDOWY OSIEDLI, SP. AKC. W GDYNI

B i l a n s e

STAN CZYNNY:

Z a o k r e s y:
6/XI 1931 r. ÷ 1/I ÷ 1/I ÷
31/XII 1933 r. 31/XII 1934 r. 31/XII 1935 r.

	zł	zł	zł
I. MAJĄTEK STAŁY:			
1) Tereny	1 177 647.74	1 125 107.14	1 417 269.38
2) Ruchomości	26 313.42	29 940.29	20 610.25
II. MAJĄTEK PŁYNNY:			
1) Kasa	3 871.34	2 549.36	2 358.82
2) Banki	501.13	2 904.73	25 683.41
3) Weksle obce.	600.—	896.25	464 311.90
4) Papiery wartościowe	1 600.—	4 800.—	4 800.—
5) Różni.	364 910.64	882 667.69	1 148 585.30
6) Pożyczki udzielone	129 553.42	112 636.53	83 969.93
7) Różni za poddzierżawy	145.—	355.—	—
8) Magazyn	28 494.80	15 747.43	6 434.81
9) Weksle protestowane	—	975.—	1 005.—
10) Niezwrócone weksle . . . . . prolongac.	—	—	14 000.—
11) Komisariat Rządu . . . . . m. Gdyni	—	—	1 200.—
III. INNE AKTYWA:			
1) Domy w budowie	29 011.72	51 253.40	11 495.84
2) Domy na sprzedaż . . . . . gotowe	508 957.27	1 170 383.40	170 286.20
3) Tereny dzierżawione	1.—	1.—	1.—
4) Kaucje	60.—	60.—	60.—
5) Koszty okresu przysz- łego	439.76	394.—	6 353.13
6) Dłużnicy wątpliwi	1 257.95	1 719.24	6 542.48
7) Sumy przechodnie	—	—	3 171.34
S t r a t y	36 834.69	247 602.09	—
	2 310 199.88	3 649 992.55	3 388 138.79

STAN BIERNY:

Z a o k r e s y:
6/XI 1931 r. ÷ 1/I ÷ 1/I ÷
31/XII 1933 r. 31/XII 1934 r. 31/XII 1935 r.

	zł	zł	zł
I. KAPITAŁY WŁASNE	1 058 750.—	1 058 750.—	1 058 750.—
II. FUNDUSZ AMORTY- ZACYJNY	1 848.02	4 213.98	6 272.71
III. ZOBOWIĄZANIA:			
a) krótkoterminowe			
1) Akcepty	315 300.—	1 068 200.—	180 800.—
2) Banki	51 345.—	64 145.—	433 699.65
3) Wierzyciele	106 750.94	97 742.18	30 446.43
4) Kaucje	36 906.89	40 300.65	21 012.10
5) Zainkasowane sumy . . . . . obce	—	23 544.01	12 140.98
6) Komisariat Rządu m. . . . . Gdyni	—	—	55 229.80
b) długoterminowe:			
1) Komisariat Rządu m. . . . . Gdyni	328 471.10	262 776.88	637 556.99
2) Pożyczki	327 020.—	851 380.—	870 646.66
IV. INNE PASYWA:			
1) Przedpłaty na parcele . . . . . i domy	61 690.62	178 938.85	26 872.13
2) Tereny dzierżawione	1.—	1.—	—
3) Sumy przechodnie	22 007.56	—	765.—
4) Poddzierżawa terenów . . . . . na Witominie	108.75	—	—
Zysk netto	—	—	53 936.34
	2 310 199.88	3 649 992.55	3 388 138.79

S u m y p o z a b i l a n s o w e

Różni za gwarancje.	938 471.10	1 884 720.23	2 620 140.23	Gwarancje wydane	938 471.10	1 884 720.23	2 620 140.23
Gwarancje otrzymane	—	2 460.—	957 310.—	Różni za gwarancje.	—	2 460.—	957 310.—

R a c h u n k i s t r a t i z y s k ó w

STRATY:

1) Koszty handlowe	369 619.12	273 713.46	151 317.33
2) Administracja domów	—	—	9 452.41
3) Administracja terenów	—	—	1 050.36
4) Wydatki na budowę . . . . . ulic	—	16 171.77	9 231.37
5) Wydatki na pomiary . . . . . dróg i placów publicz- nych	—	—	14 164.18
6) Koszty przygotowania . . . . . terenów do parcelacji	—	84 246.98	—
7) Procenty	32 543.45	67 722.48	79 427.65
8) Amortyzacja ruchomo- . . . . . ści	1 848.02	2 432.18	2 058.73
9) Wydatki na zakup pod- . . . . . kładek katastralnych	—	—	8 199.10
10) Koszty utrzymania . . . . . ogródków działkowych	9 429.28	—	—
11) Koszty utrzymania . . . . . fermy drobiowej	4 531.91	—	—
12) Strata na eksploatacji . . . . . zwirowni	445.79	4 180.40	—
13) Strata na projektach . . . . . typów domów	3 651.27	—	—
14) Strata na piecach	262.10	—	2 533.20
15) Odpisy	7 157.95	—	7 907.59
16) Różne	—	3 470.86	33.06
17) Straty	—	36 834.69	247 602.09
18) Zysk netto	—	—	53 936.34
	429 488.89	488 772.82	586 913.41

ZYSKI:

1) Zyski ze sprzedaży:			
a) domów	2 092.72	1 245.68	192.37
b) parcel	379 067.23	188 096.33	466 630.34
c) planów	—	2 553.—	817.94
d) magazyn	7 216.—	389.58	614.—
e) podkładek katastral- nych	—	13 321.25	29 113.70
2) Zysk na cegle	1 489.50	—	—
3) Dochód z dzierżawy . . . . . terenów	2 788.75	2 484.—	9 399.88
4) Dochód z dzierżawy . . . . . domów	—	—	1 991.57
5) Procenty	—	32 803.58	70 313.86
6) Różne	—	277.31	7 839.75
7) Straty	36 834.69	247 602.09	—
	429 488.89	488 772.82	586 913.41

Buchalter: W. Tomczak. Zarząd: J. Michalik, dyrektor. A. Gandecki, prokurent. Komisja Rewizyjna: Hilary Ewert-Krzemieniewski, przewodniczący, Stanisław Rzeczycki, wiceprzewodniczący. Kazimierz Wdzięczkowski, członek. Ferdynand Podhorodecki, członek. Inż. Edmund Sawnor, członek.

Bank für Handel und Gewerbe Poznań

Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu, Spółka Akc.

Bilans roczny (netto) na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY	zł	STAN BIERNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodar. Krajow.	976 185 60	Kapitały własne:		
Waluty zagraniczne	11 621 38	a) zakładowy	2 000 000 00	
Papiery wartościowe własne:		b) zapasowy	316 245 40	2 316 245 40
a) pożyczki państwowe	128 491 24	Wkłady:		
b) papiery hipoteczne	71 477 22	a) terminowe	4 230 134 61	
c) akcje	145 245 10	b) à vista	2 251 687 46	6 481 822 07
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcyjnych	503 500 00	Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		2 205 176 53
Banki krajowe	94 110 56	Zobowiązania inkasowe		2 535 83
Banki zagraniczne	202 163 99	Redyskonto weksli		427 974 31
Weksle zdyskontowane	1 930 571 15	Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego		20 500 00
Akcepty Banku Akceptacyjnego zł 20 500 00		Banki krajowe		238 644 64
Rachunki bieżące (saldo debetowe):		Banki zagraniczne		301 144 34
a) zabezpieczone	6 807 510 73	Bank Akceptacyjny zł 20 500 00		
b) niezabezpieczone	492 735 48	Różne rachunki		205 667 26
Pożyczki terminowe	518 005 90	Zysk		15 780 55
Należności z tyt. układów konsorcyjnych	66 837 08			
Nieruchomości	40 414 00			
Różne rachunki	226 621 50			
	<u>12 215 490 93</u>			<u>12 215 490 93</u>
Udzielone gwarancje	170 446 00	Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancyj		170 446 00
Inkaso	1 189 864 15	Inkaso		1 189 864 15
	<u>13 575 801 08</u>			<u>13 575 801 08</u>

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1935 r.

WINIEN	zł	MA	zł
Procenty i prowizje wypłacone	479 750 04	Pozostałość zysku z 1934 r.	13 793 68
Koszty handlowe	497 914 44	Procenty i prowizje pobrane	938 924 95
Podatki	92 631 02	Różnice kursowe	410 306 43
Amortyzacja na nieruchomości	1 786 00	Dochody z nieruchomości	2 559 41
Odpisy na dłużnikach	288 352 76	Zwrot sum dawniej odpisanych	10 630 34
Zysk	15 780 55		
	<u>1 376 214 81</u>		<u>1 376 214 81</u>

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów z dn. 7 kwietnia 1936 r. wybrało ponownie ustępujących po myśli statutu członków Rady Nadzorczej PP.: właściciela dóbr rycerskich barona Georg von Massenbach—Konin, radcę miejskiego Max Reich—Bydgoszcz i dyrektora Banku Christian Rollauer — Poznań. Na posiedzeniu Rady Nadzorczej, odbytem po Walnem Zgromadzeniu, wybrano ponownie P. właściciela dóbr rycerskich Otto von Hantelmann — Baborówko, prezesem, a P. Dr. Friedrich Swart—Poznań, wiceprezesem Rady Nadzorczej.

Zarząd: Pfeiffer, Kabisch, Leyde

739

F. Romaszkan Fabryka Papieru, Spółka Akcyjna w Wadowicach

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Majątek stały. Grunty zł 24 000.00; Budynki fabryczne i mieszkalne zł 255 401.21; Urządzenia techniczne zł 398 639.20; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 10 052.39; Majątek płynny: Gotówka w kasie i w bankach zł 78 175.82; Papiery procentowe zł 4 040.00; Weksle w portfelu zł 3 200 00; Udział w innym przedsiębiorstwie zł 9 000.00; Materjały zł 66 563.98; Fabrykaty zł 78 111.60; Dłużnicy zł 54 484.47; Straty z lat ubiegłych zł 33 296.83; **Razem zł 1 014 965.50.**

Sumy pozabilansowe zł 89 868.27

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 700 000.00; Kapitał amortyzacyjny: saldo z 1934 r. zł 172 110.49;

odpisano w 1935 r. zł 46 709.61; II. Zobowiązania: Wierzyciele zł 48 203.43; Rezerwa na podatek zł 8 000.00; Nadwyżka bilansowa zł 39 941.97; **Razem zł 1 014 965.50.**

Sumy pozabilansowe zł 89 868.27.

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 146 931.04; Koszty fabrykacji zł 447 050.17; Koszty sprzedaży zł 71 887.47; Podatki zł 23 599.88; Odsetki zł 2 612.00; Remont zł 23 408.37; Odpisy amortyzacyjne zł 46 709.61; Nadwyżka bilansowa zł 39 941.97; **Razem zł 802 140.51.**

MA. — Wpływy z eksploatacji zł 802 140.51; **Razem zł 802 140.51.**

736

Warszawskie Towarzystwo Pożyczkowe na Zastaw Ruchomości
SPÓŁKA AKCYJNA

Stan rachunków w dn. 31 marca 1936 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i banki zł 2 150.184.52; Papiery wartościowe zł 291 713.12; Nieruchomości zł 1 204.018.83; Ruchomości zł 110 098.89; Zaliczenia zł 13 149 586.00; Zastawy spadłe z licytacji zł 802 191.00; Sumy przechodnie — międzyokresowe zł 456 829.26; Straty na zastawach spadłych z licytacji zł 11 706.00; Procenty od akceptów zł 258 585.15; Koszty handlowe zł 209 066.40; Podatki i świadczenia socjalne zł 19 169.89; Razem zł 18 663 149.06.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 2 000.000.00; Kapitał zapasowy zł 554 180.93; Rezerwa na straty na zastawach spadł. z licytacji zł 6 030.06; Fundusz amortyzacyjny zł 194 358.50; Fundusze różne zł 12 974.13; Akcepty zł 14 743 725.00; Dywidenda nieodebrana zł 37 306.00; Procenty od zaliczeń zł 615 826.55; Dochody różne zł 23 712.86; Sumy przechodnie — międzyokresowe zł 475 035.03; Razem zł 18 663 149.06.

740

Sprostowanie

W ogłoszeniu z dn. 4 kwietnia 1936 r. Nr. 14 Zarządu Polsko Włoskiej Ski Akc. dla przem. naft. „Bonariva” we Lwowie

OPUSZCZONO W TYTULE S-KI

słowa „dla Przemysłu Naft. „Bonariva” we Lwowie — co niżej prostuje się.

762

CENTRALA ODBITEK NAUKOWYCH
LIBRARIA NOVA

SPÓŁDZIELNIA Z ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ UDZIAŁAM

w Warszawie, Rynek Starego Miasta 31
(Kamienica Książąt Mazowieckich)
Tel. 5-83-77. Konto P. K. O. 27 527

PRZYJMUJE W KOMIS WSZELKIE ODBITKI. UDZIELA
INFORMACJY O ODBITKACH. WYDAJE BIULETYN
INFORMACYJNY. WYDAJE KATALOGI SPECJALNE.

Na żądanie wysyłamy katalogi bezpłatnie

Świeżo opuścił prasę katalog z zakresu
nauk ekonomicznych

PRENUMERUJĄC

»LOT POLSKI«

popieracie L.O.P.P.

Prenumerata roczna zł 12—P.K.O. 7.860

Warszawa — Długa 50

PRAWO

PRZEMYSŁOWE

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA R. P.
O PRAWIE PRZEMYSŁOWEM
W BRZMIENIU USTAWY Z DNIA 10/III 1934 R.
Z OBJAŚNIENIAMI

ZEBRAŁ I OPRACOWAŁ

Roman Stanisław Ślaski

Radca Ministerstwa
Przemysłu i Handlu

NAKŁADEM TYGODNIKA

„POLSKA
GOSPODARCZA”

Cena egzemplarza (w oprawie płóciennej) zł 20
Z przesyłką poleconą . . . . . zł 21
Z przesyłką za zaliczeniem . . . . . zł 22

Zamówienia na „PRAWO PRZEMYSŁOWE”
przyjmuje Administracja tygodnika

„Polska Gospodarcza”

WARSZAWA, UL. ELEKTORALNA 2.
TELEFON 5-12-73.

TARYFA CELNA

wydana w formie kartkowej
stałe uzupełniana
według aktualnego stanu

Cena Taryfy zł 40.—

Cena „Uzupełnień” zł 7.—

||||| kwartalnie |||||

Nakładem Tygodnika

„POLSKA GOSPODARCZA”

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

ZŁATWIA WSZYSTKIE OPERACJE BANKOWE

PRZYJMUJE WSZELKIEGO RODZAJU WKŁADY, ZAPEWNIAJĄC WKŁADCOM KORZYSTNE
OPROCENTOWANIE, PEŁNE BEZPIECZEŃSTWO I CAŁKOWITĄ TAJEMNICĘ.

EMITUJE LISTY ZASTAWNE I OBLIGACJE, DAJĄCE NABYWCOM ZUPEŁNĄ PEWNOŚĆ I WYSOKĄ
RENTOWNOŚĆ LOKATY.

UDZIELA Z NAGROMADZONYCH KAPITAŁÓW I POWIERZONYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA FUNDUSZÓW
RÓŻNEGO RODZAJU KREDYTÓW, FINANSUJĄC ROZWÓJ GOSPODARCTWA KRAJU.

Kapitał zakładowy i rezerwy . . .	zł	199 186 305
Wkłady i lokaty	zł	839 271 781
Udzielone kredyty	zł	1 962 306 261
Suma bilansowa w dn. 31/XII 1935 r.	zł	2 253 822 955

CENTRALA I ODDZIAŁ GŁÓWNY BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO
WARSZAWA, ALEJA JEROZOLIMSKA 1

ADRES TELEGRAFICZNY:
KRAJOBANK

CENTRALA TELEFONICZNA:
8-02-60

BANK POSIADA 18 ODDZIAŁÓW PROWINCJONALNYCH W POLSCE
I KORESPONDENTÓW W CAŁYM ŚWIECIE

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZNE
WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINERYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMAROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. ==

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWARTOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”, DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNIĄ UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI

ODDZIAŁY: BIALYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIĄSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO
